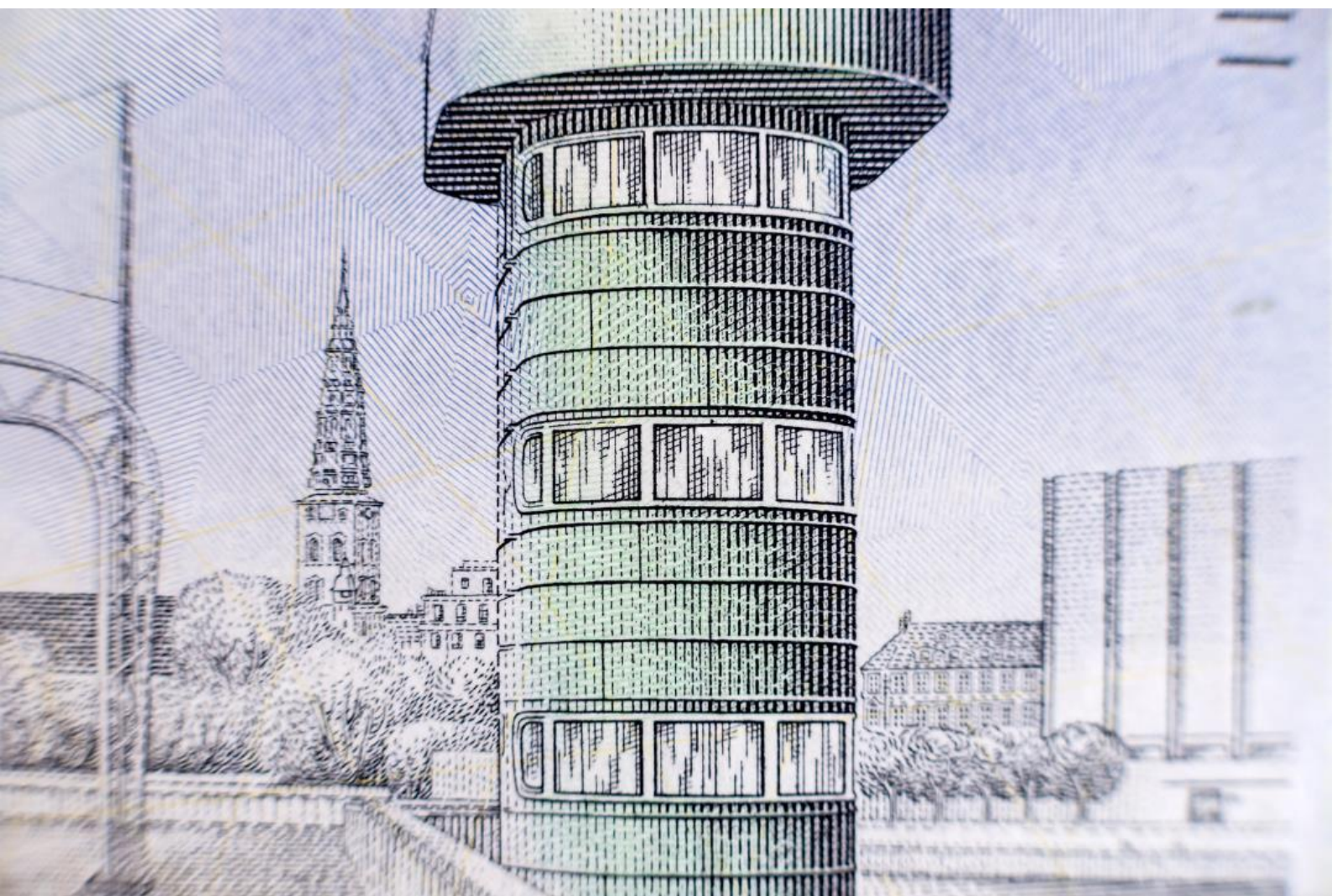

CEPOS
Center for Politiske Studier

Fordelingspolitisk redegørelse 2023

22-06-2023

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Indledning.....	4
Del I – Indkomstfremgang for alle	5
1. Indkomstfremgang for alle indkomslag	5
2. Indkomstfremgang for alle aldersgrupper	6
3. Indkomstfremgang i alle kommuner	8
Del II - Indkomstulighed i Danmark	10
4. Gini-koefficienten i 2021 og velfærdsstatens omfordeling	10
5. Udvikling i Gini fra 1987 til 2021	12
6. Udvikling i uligheden i Danmark siden 1900.....	17
7. Ulighed målt på livsindkomst	18
8. Reformen, der øger beskæftigelsen, øger også uligheden	20
9. Mette Frederiksens politik øger uligheden.....	24
Del III - Top 1 pct.'s indkomster og skattebetaling	27
10. Hvad skal man tjene for at være i top 1 pct.?	27
11. Top 1 pct.'s andel af de samlede skattebetalinger er øget fra 6,4 pct. i 1994 til 10,2 pct. i 2021	27
12. Mobilitet ud af top 1 pct.....	31
13. 7 pct. af top 1 pct.'s børn ender selv i top 1 pct.....	31
Del IV. Indkomstulighed i et internationalt perspektiv.....	33
14. Indkomstulighed i OECD-lande	33
15. Både global ulighed og ekstrem fattigdom er faldet de seneste 3 årtier og forventes at falde yderligere de kommende årtier	38
16. Ulighed og vækst i den internationale debat	45
Del V. Relativ fattigdom i Danmark	46
17. Lavindkomstgruppen (<50 pct. af medianindkomsten).....	46
18. Thorning-regeringens fattigdomsgrænse	47
19. Antal relativt fattige børn reduceres fra 54.000 til 15.000 når man bruger Thornings 3-års grænse for fattigdom	51
20. Børn i familier med lav indkomst målt ud fra en absolut lavindkomstgrænse	54
21. Hvem er de relativt fattige i 2021?	57
22. Ydelseskommisionens grundbudget	59
Del VI. Indkomstmobilitet	61

23. Mobilitet ud af lavindkomstgruppen	61
24. Personer med de laveste indkomster har størst indkomstfremgang	61
25. Danmark har den højeste sociale mobilitet i OECD mht. indkomst.....	62
Del VII. Incitament til at tage et lavtlønsjob samt niveau for udbetalte ydelser	64
26. Integrationsydelse	64
27. Kontanthjælp	69
28. Sammenligning af kontanthjælp og integrationsydelse	72
29. Dagpenge: Incitament til at tage lavtlønsjob.....	75
30. Dagpenge: Kompensationsgrader i Danmark ift. OECD.....	78
Appendiks 1. Beskrivelse af metode.....	80
Appendiks 2. Forskelsbeløb: Integrationsydelse, kontanthjælp og dagpenge	82

Indledning

Fordelingspolitisk Redegørelse 2023 beskriver og analyserer udviklingen i indkomster, ulighed og incitament. Det primære grundlag er egne beregninger på Danmarks Statistiks personregistre og Finansministeriets familietypermodel. Der anvendes i publikationen opgørelsesmetoder mv., som de anvendes i Finansministeriet og andre ministerier. Publikationen kan bl.a. anvendes som opslagsværk i debatten om ulighed, fordeling og incitament.

I rapporten beskrives bl.a.:

- Udviklingen i realindkomsterne for forskellige grupper (opdelt på indkomslag, alder og kommuner)
- Udviklingen i ulighed fra starten af 1900-tallet med særligt fokus på udviklingen de seneste 4 årtier
- Uligheden i et livstidsperspektiv. Normalt, når ulighed analyseres, er udgangspunktet et "øjebliksbillede". Noget af uligheden skyldes, at forskellige personer befinder sig i forskellige livsfaser med hhv. lav eller høj indkomst. For eksempel har studerende lav indkomst. Senere i livet får mange studerende pæne indkomster. Måler man uligheden på livsindkomster, reduceres uligheden markant
- Dagpengemodtageres og kontanthjælpsmodtageres incitament til at tage et lavtlønsjob
- Hvor meget man kan få udbetalt i offentlige ydelser på kontanthjælp og integrationsydelse
- Top 1 pct.'s andel af de samlede skattebetalinger
- Udviklingen i antallet af personer i lavindkomstgruppen, dvs. personer med en disponibel indkomst (indkomst efter skat), der er under halvdelen af medianen
- Udviklingen i antallet af personer i gruppen, der af Thorning-regeringen blev betegnet som relativt fattige
- Graden af ulighed i Danmark i et internationalt perspektiv
- Udvikling i global indkomstulighed og ekstrem fattigdom

Publikationen er udarbejdet af chefkonsulent Jørgen Sloth, chefkonsulent Carl-Christian Heiberg og specialkonsulent Thomas Due Bostrup.

Redaktionen er afsluttet den 21. juni 2023.

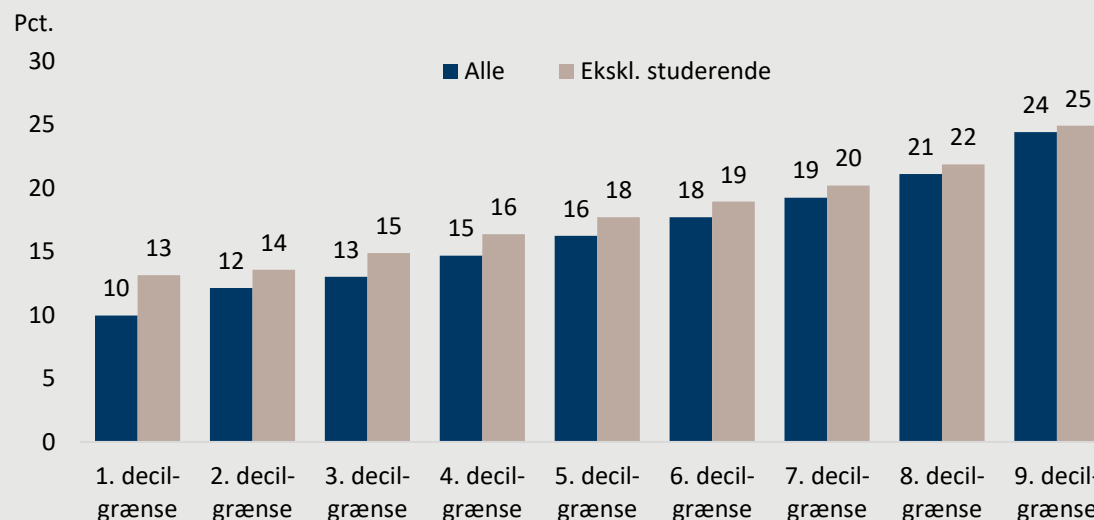
Del I – Indkomstfremgang for alle

1. Indkomstfremgang for alle indkomstlag

Alle indkomstlag har haft fremgang siden 2010, jf. figur 1.1. 1. decilgrænse¹ har haft en real indkomstfremgang² på 10 pct. siden 2010, mens fx 5. decilgrænse (medianen) har haft en indkomstfremgang på 16 pct., jf. figur 1.1.

Der er imidlertid kommet ca. 70.000 flere SU-modtagere fra 2010 til 2021. Det er unge mennesker, som senere i livet typisk kan se frem til høje indkomster. Ser man bort fra studerende (som det er praksis i opgørelser af relativ fattigdom), har 1. decilgrænse haft en fremgang på 13 pct. (mod 10 pct., hvis man inkluderer studerende). Dvs. fraregnes studerende i opgørelsen, fremstår det endnu tydeligere, at der har været pæn indkomstfremgang for alle indkomstlag. Størst fremgang i toppen, men pæn fremgang for alle indkomstlag.

Figur 1.1
Indkomstfremgang for indkomstgrupper (decilgrænser), 2010-2021, med og uden studerende

Anm: Real indkomstfremgang, dvs. korrigeret for inflation. I beregningen uden studerende er decilgrænserne genberegnet på gruppen uden studerende. Indkomsten er opgjort som den disponible indkomst, korrigeret for stordriftsfordele (såkaldte ækvivalerede indkomster).

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Opgørelsen går frem til 2021, idet der ikke er registerdata til rådighed for 2022 endnu. Der har været høj inflation i 2022, og det vil påvirke indkomstfremgangen når indkomstdata for 2022 foreligger.

I denne type analyse skal man være opmærksom på, at man ikke følger den samme konkrete person over tid. Derimod ser man hvert år på dem, der er i fx 1. decil. Der tages dermed IKKE hensyn til, at der er en stor grad af mobilitet ud af 1. decil hvert år (fx fordi kontanthjælpsmodtagere kommer i job). Følger man i stedet den samme person over tid, vil man se, at de personer med lavest indkomst

¹ Rangeres befolkningen efter indkomst og opdeles i 10 lige store grupper, kaldes den laveste indkomstgruppe 1. decil, mens gruppen med de højeste indkomster kaldes 10. decil. Decilgrænserne er den indkomstgrænse, der adskiller 2 deciler. 1. decilgrænse er den indkomstgrænse, som adskiller 1. og 2. decil.

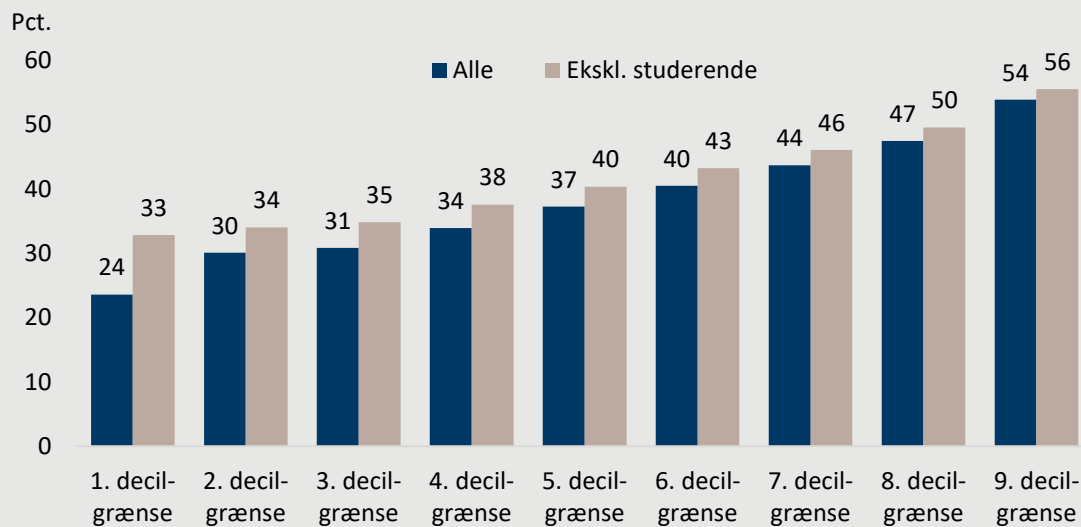
² Reale disponible indkomster, dvs. fremgang i indkomsten efter skat korrigeret for inflation

(fx i 1. decil) i startåret har større indkomstfremgang i den efterfølgende periode end dem med højest indkomst (fx i 10. decil) i startåret, jf. afsnit 24 om indkomstmobilitet.

Samme billede hvis man ser tilbage til år 2000: Indkomstfremgang for alle indkomstlag

Ovenfor er der set på indkomstudviklingen siden 2010. Går man tilbage til år 2000, finder man omtrent det samme billede, nemlig at væksten er mere jævnt fordelt, når man ser bort fra studerende, jf. figur 1.2.

Figur 1.2
Indkomstfremgang for indkomstgrupper (decilgrænser), 2000-2021, med og uden studerende

Anm: Real indkomstfremgang, dvs. korrigeret for inflation. I beregningen uden studerende er decilgrænserne genberegnet på gruppen uden studerende. Indkomsten er opgjort som den disponible indkomst, korrigeret for stor-driftsfordele (såkaldte ækvivalerede indkomster).

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

2. Indkomstfremgang for alle aldersgrupper

Alle aldersgrupper har oplevet fremgang i levestandarden siden år 2000, jf. figur 2.1.

Indkomstfremgangen er høj blandt pensionister, hvor væksten har været på godt 2 pct. årligt. Den høje fremgang i levestandarden skyldes bl.a., at folkepensionen gennem perioden er steget mere end inflationen, at ældrechecken er indført, og at flere ældre får udbetalt stigende arbejdsmarkedspensioner.

Personer i starten af 60'erne har haft en gns. vækst på over 2 pct. siden 2000. Det skyldes blandt andet efterlønsreformer, som har løftet beskæftigelsesfrekvensen for 60-64-årige fra ca. 30 pct. i 2000 til ca. 67 pct. i 2021. Efterlønsalderen var 60 år i år 2000, mens den i 2021 var forhøjet til 63 år.

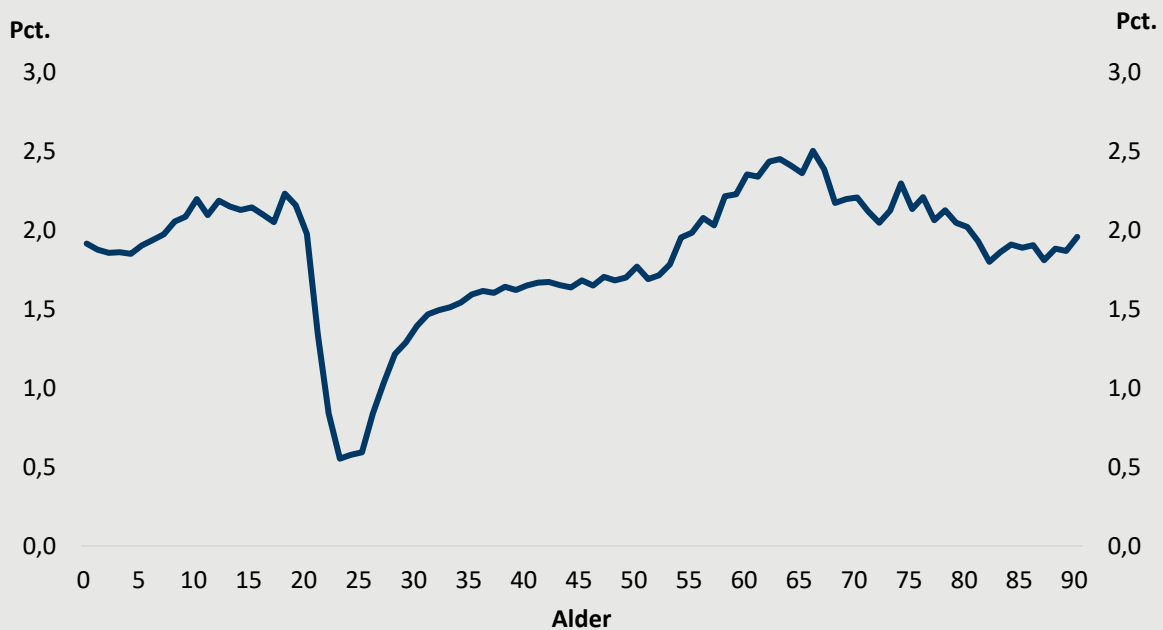
En anden gruppe med høj vækst i levestandard på ca. 2 pct. om året er børn. Børn får del i forældrenes indkomst, og indkomstfremgangen for børnene skyldes derfor, at hele familien har haft indkomstfremgang, jf. appendiks 1 om ækvivalerede disponible indkomster.

Derimod har unge i starten af 20'erne kun haft en begrænset fremgang i levestandarden. Det skyldes bl.a., at der er kommet ca. 120.000 flere SU-modtagere siden år 2000. Det er således ikke udtryk for

en problematisk udvikling, da uddannelse er et fravalg af højere indtægt nu til fordel for en investering i human kapital, der giver udsigt til højere indkomster senere i livet.

For personer i alderen 30-45 år har indkomstfremgangen været 1½ pct. årligt. Når den er lavere end for fx pensionister, skal det blandt andet ses i lyset af, at pensionsindbetalingsprocenterne for mange privatansatte er vokset siden år 2000. Eftersom pension først tæller med i den disponible indkomst ved udbetaling (og ikke ved indbetaling), trækker det ned i indkomstvæksten for de 30-45-årige.

Figur 2.1
Gns. årlig vækst i levestandard, 2000-2021, opdelt på alderstrin

Anm.: Ækvivalerede disponible indkomster. Real indkomstfremgang, dvs. korrigeret for inflation.
Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Opgørelsen går frem til 2021, idet der ikke er registerdata til rådighed for 2022 endnu. Der har været høj inflation i 2022, og det vil påvirke indkomstfremgangen når indkomstdata for 2022 foreligger.

Levestandard i 2021 lige så høj for en 70-årig som for en 40-årig

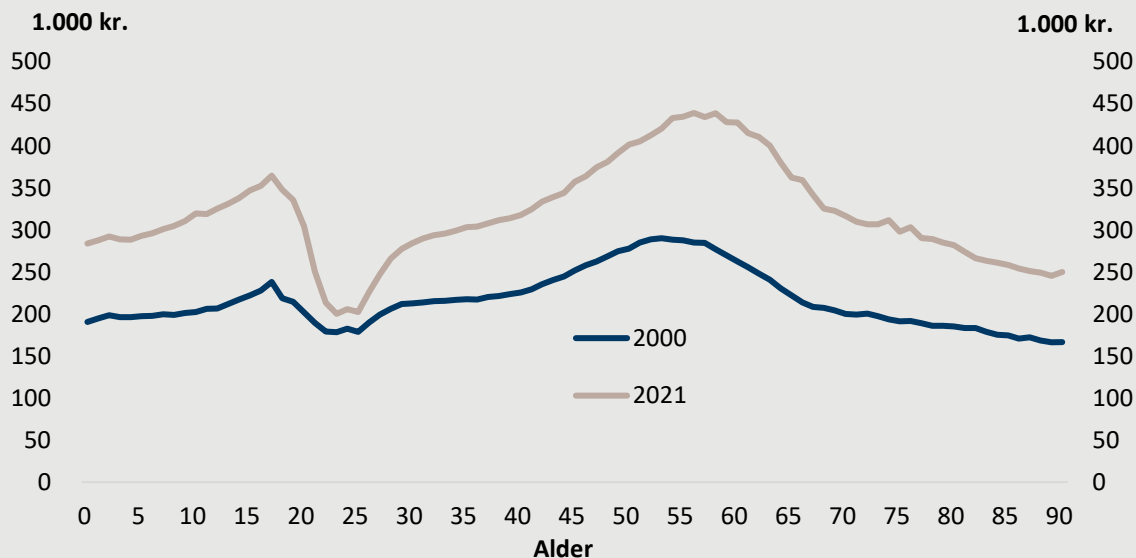
Den disponible indkomst svinger gennem livet i takt med ændringer i tilværelsen, jf. figur 2.2 som viser den gennemsnitlige disponible indkomst på hvert alderstrin:

- Som barn er indkomsten afhængig af forældrenes.
- Når man flytter hjemmefra og fx studerer, er indkomsten relativt lav.
- I takt med, at man kommer ud på arbejdsmarkedet, stiger indkomsten igen.
- Indkomsten topper i slutningen af 50'erne. Det hænger både sammen med, at man typisk har mange års erfaring på arbejdsmarkedet, og at børnene flytter hjemmefra.
- Som pensionist stopper mange med at arbejde og lever af folkepension og private pensionsudbetalinger mv.

På trods af at pensionister typisk ikke længere har arbejdsindkomst, har de i gennemsnit en relativ høj levestandard. Det hænger i høj grad sammen med, at pensionsformuen er af en betydelig størrelse, hvilket har øget de private pensionsudbetalinger. Faktisk har en gennemsnitlig 70-årig i 2021

samme levestandard som en gennemsnitlig 40-årig (målt ved den ækvivalerede disponible indkomst, som bl.a. tager højde for udgifter til børn). I år 2000 var levestandarden for en 70-årig 11 pct. lavere end for en 40-årig.

Figur 2.2
Disponibel indkomst på alderstrin, 2000 og 2021

Anm.: Ækvivalerede disponible indkomster. 2021-priser, opregnet til 2023-niveau med lønudviklingen.
Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

3. Indkomstfremgang i alle kommuner

Ser man på tværs af landets 98 kommuner, har der blandt borgerne været indkomstfremgang (målt ved den disponible indkomst) i alle kommuner siden år 2000, jf. tabel 3.1. Der er variation i stigningen blandt kommunerne, men alle har oplevet fremgang. Gentofte (99 pct.) og Rudersdal (74 pct.) er de to kommuner med den største indkomstfremgang.

Kommunerne med den laveste indkomstfremgang er Vallensbæk og Ishøj med stigninger på hhv. 27 og 29 pct., eller godt 1 pct. om året.

Ingen kommuner har oplevet tilbagegang i indkomsterne. I 93 ud af de 98 kommuner er indkomstfremgangen på mellem 30 og 60 pct. siden 2000. Landsgennemsnittet er på ca. 47 pct.

Opgørelsen går frem til 2021, idet der ikke er registerdata til rådighed for 2022 endnu. Der har været høj inflation i 2022, og det vil påvirke indkomstfremgangen når indkomstdata for 2022 foreligger.

Opgørelsen viser ændringen i den disponible indkomst fra 2000 til 2021 blandt de personer, der er bosat i kommunen i hhv. år 2000 og 2021. Dermed kan ændringerne i befolkningssammensætningen påvirke udviklingen. En relativt lav indkomstudvikling kan skyldes, at der fx er kommet relativt mange indvandrere med lav indkomst til kommunen, eller at alderssammensætningen har ændret sig i kommunen.

Tabel 3.1
Stigning i gns. disponibel indkomst på kommuneniveau, 2000-2021

	pct.		pct.		pct.			
1	Gentofte	98,6	33	Mariagerfjord	44,4	66	Randers	40,2
2	Rudersdal	74,0	34	Kerteminde	44,3	67	Vordingborg	40,1
3	Lyngby-Taarbæk	61,8	35	Billund	44,3	68	Nordfyns	39,8
4	Frederiksberg	59,2	36	Holbæk	44,2	69	Bornholm	39,5
5	København	58,4	37	Solrød	44,1	70	Assens	39,2
6	Dragør	55,8	38	Horsens	44,1	71	Aalborg	39,2
7	Skanderborg	54,1	39	Odder	44,0	72	Lolland	39,1
8	Hørsholm	51,2	40	Sorø	44,0	73	Faxe	39,1
9	Allerød	51,0	41	Herning	43,5	74	Guldborgsund	39,0
10	Rebild	51,0	42	Ringsted	42,9	75	Struer	39,0
11	Helsingør	50,8	43	Thisted	42,8	76	Køge	38,9
12	Lemvig	50,6	44	Gribskov	42,8	77	Faaborg-Midtfyn	38,7
13	Favrskov	49,9	45	Ringkøbing-Skjern	42,7	78	Fredericia	38,6
14	Vejle	49,5	46	Jammerbugt	42,7	79	Haderslev	38,5
15	Samsø	49,4	47	Skive	42,7	80	Norrdjurs	38,5
16	Aarhus	49,2	48	Hvidovre	42,6	81	Ærø	38,4
17	Syddjurs	49,1	49	Brønderslev	42,5	82	Halsnæs	38,4
18	Furesø	48,6	50	Esbjerg	42,5	83	Morsø	38,3
19	Vesthimmerlands	48,5	51	Kalundborg	42,3	84	Langeland	37,7
20	Middelfart	48,3	52	Varde	42,0	85	Ballerup	37,2
21	Gladsaxe	48,1	53	Egedal	41,9	86	Stevns	36,9
22	Silkeborg	47,8	54	Næstved	41,7	87	Lejre	36,5
23	Fredensborg	47,7	55	Nyborg	41,6	88	Fanø	36,5
24	Svendborg	47,1	56	Tårnby	41,4	89	Glostrup	36,2
	Hele landet	46,6	57	Rødovre	41,3	90	Sønderborg	36,2
25	Roskilde	46,1	58	Herlev	41,2	91	Greve	35,5
26	Viborg	45,9	59	Hedensted	41,2	92	Tønder	35,5
27	Holstebro	45,7	60	Slagelse	41,2	93	Aabenraa	33,6
28	Vejen	45,6	61	Ikast-Brande	40,5	94	Høje-Taastrup	31,0
29	Læsø	45,5	62	Frederikshavn	40,3	95	Albertslund	30,5
30	Hjørring	45,5	63	Frederikssund	40,3	96	Brøndby	30,1
31	Kolding	44,7	64	Odense	40,3	97	Ishøj	29,4
32	Hillerød	44,6	65	Odsherred	40,2	98	Vallensbæk	26,9

Anm.: Ækvivalerede disponible indkomster. Tabellen viser den reale fremgang, dvs. der er korrigeret for stigningen i forbrugerpriserne.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Del II - Indkomstulighed i Danmark

4. Gini-koefficienten i 2021 og velfærdsstatens omfordeling

Gini-koefficienten er det mest anvendte mål for uligheden. Hvis alle havde præcis de samme indkomster, ville Gini-koefficienten være 0, mens den ville være 100 pct., hvis én person havde al indkomst, og resten af befolkningen dermed ikke havde nogen indkomst. Jo større Gini-koefficienten er, jo mere ulige er indkomsterne altså fordelt. CEPOS har på baggrund af Danmarks Statistiks personregistre beregnet Gini-koefficienten for de disponible indkomster (indkomst fratrukket skatter) i 2021 til 30,2 pct.

At Gini-koefficienten ikke er højere end 30,2 pct. skyldes en kraftig omfordeling via skatter og ikke mindst offentlige overførsler. Ser man på den samlede private indkomst (dvs. lønindkomst, kapitalindkomst, selvstændiges indkomst mv.), så udgør uligheden målt ved Gini-koefficienten 45,9 pct. i 2021. I denne opgørelse er der ikke indregnet skatter og overførselsindkomster. Dvs. at personer, der ikke arbejder (og som ikke har fx lønindkomst, renteindkomst, private pensionsudbetalinger mv.), har en indkomst på 0 kr. i denne opgørelse. Det fremgår af tabel 4.1, at hvis overførselsindkomster (fx folkepension, førtidspension, dagpenge mv.) indregnes, så reduceres uligheden målt ved Gini-koefficienten markant. Indregning af overførselsindkomster reducerer Gini-koefficienten fra 45,9 til 33,2 pct. (en reduktion på 12,7 pct. point) i 2021. Indregnes endvidere det danske skattesystem, der er progressivt (personer med høje indkomster har højere gennemsnitlig skatteprocent end personer med lave indkomster), reduceres Gini-koefficienten yderligere med 3,0 pct. point til 30,2 pct. Regnestykket illustrerer, hvor meget den danske velfærdsstat omfordeler. Uligheden målt ved Gini-koefficienten reduceres med 34 pct. som følge af velfærdsstaten³. Overførsler står for ca. 80 pct. af reduktionen i uligheden, mens skatter står for 20 pct. af reduktionen.

Tabel 4.1
Bidrag til Gini-koefficienten i 2021, pct. point

Samlede private indkomster	45,9
Offentlige overførsler	-12,7
Skatter	-3,0
Disponibel indkomst	30,2

Anm: Ækvivalerede indkomster. Samlet privat indkomst består af erhvervsindkomst, aktieindkomst og anden formueindkomst, inkl. lejeværdi af egen bolig.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Blandt overførslerne bidrager folkepensionen mest til at reducere Gini-koefficienten (-4,0 pct. point), jf. tabel 4.2.

Ser man på skatterne, udgør topskattens bidrag til at reducere uligheden -0,9 pct. point.

³ Graden af omfordeling kan have indflydelse på fordelingen af de private indkomster. Fx fordi høje indkomstoverførsler kan betyde, at nogle vælger at blive på kontanthjælp frem for at tage et job.

Både kommuneskat og bundskat bidrager også til at reducere uligheden med hhv. -0,4 og -0,2 pct. point. Det skyldes stort set udelukkende personfradraget, som medfører, at personer med lave indkomster betaler en lavere andel af deres indkomst i bundskat og kommuneskat⁴.

Tabel 4.2
Diverse overførsler og skatters bidrag til Gini-koefficienten, 2021

Diverse overførsler	Pct. point
- Folkepension	-4,0
- Førtidspension	-1,9
- Efterløn	-0,2
- Dagpenge	-0,5
- Kontanthjælp mv.	-1,6
- SU	-1,0
- Boligstøtte	-0,9
- Børnecheck og børnetilskud til enlige forsørgere	-0,7
Diverse skatter	
- Kommuneskat	-0,4
- Bundskat	-0,2
- Topskat	-0,9

Anm.: For overførslerne er der fratrukket indkomstskatter. Desuden er effekten af både skatter og overførsler beregnet ved at sammenligne den faktiske Gini-koefficient for disponible indkomster med en fiktiv Gini, hvor fx folkepension er sat til 0.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre.

Boks 4.1 **Perspektiverende overvejelser omkring indkomstulighed**

Danmark er kendetegnet ved små indkomstforskelle, høj grad af omfordeling gennem skatter og overførsler samt en stor offentlig sektor med skatteyderfinansieret adgang til bl.a. uddannelse og sundhedsydelser sammenlignet med andre lande. Det indebærer, at stort set alle, uanset familiemæssig baggrund, kan opretholde en relativ høj levestandard. Bagsiden af medaljen er, at de små indkomstforskelle samt de høje skatter og afgifter reducerer gevinsten ved at gøre en ekstra indsats samt ved at uddanne og dygtiggøre sig. Desuden indebærer det høje niveau for overførselsindkomster, at gevinsten ved arbejde frem for ledighed mindskes. Der er således et trade-off mellem lighed og velstand. Dette trade-off belyses i afsnit 8, der ser på gennemførte reformers virkning på lighed og beskæftigelse.

Når man vurderer omfanget af ulighed i Danmark, skal man huske, at den målte ulighed i høj grad er udtryk for, at der er tale om et øjebliksbillede af individer, som befinder sig på forskellige stadier i livet. I dette øjebliksbillede vil fx en studerende uden anden indkomst end SU fremstå som fattig, på trods af at vedkommende har udsigt til en pæn indkomst gennem hele arbejdslivet. Det er svært at se, at denne form for ulighed skulle være et problem. Se afsnit 7 om "Ulighed målt på livsindkomst" nedenfor.

Den målte ulighed er også et udtryk for, at folk har forskellige præferencer. Nogle personer lægger større vægt på fritid eller samvær med deres børn end andre og har derfor valgt at gå hjemme eller arbejde på halvtid. Disse personer vil typisk have lave indkomster og dermed bidrage til, at uligheden bliver større. Andre har valgt et job med længere arbejdstider mod til gengæld at få en højere løn og måske muligheden for at

⁴ Arbejdsmarkedsbidraget er ikke medtaget i tabellen. Ved en nedsættelse eller afskaffelse af arbejdsmarkedsbidraget vil overførslerne som udgangspunkt blive opreguleret, og derfor vil en nedsættelse eller afskaffelse af arbejdsmarkedsbidraget være fordelingsneutral, jf. også Skatteøkonomisk Redegørelse 2021, Skatteministeriet.

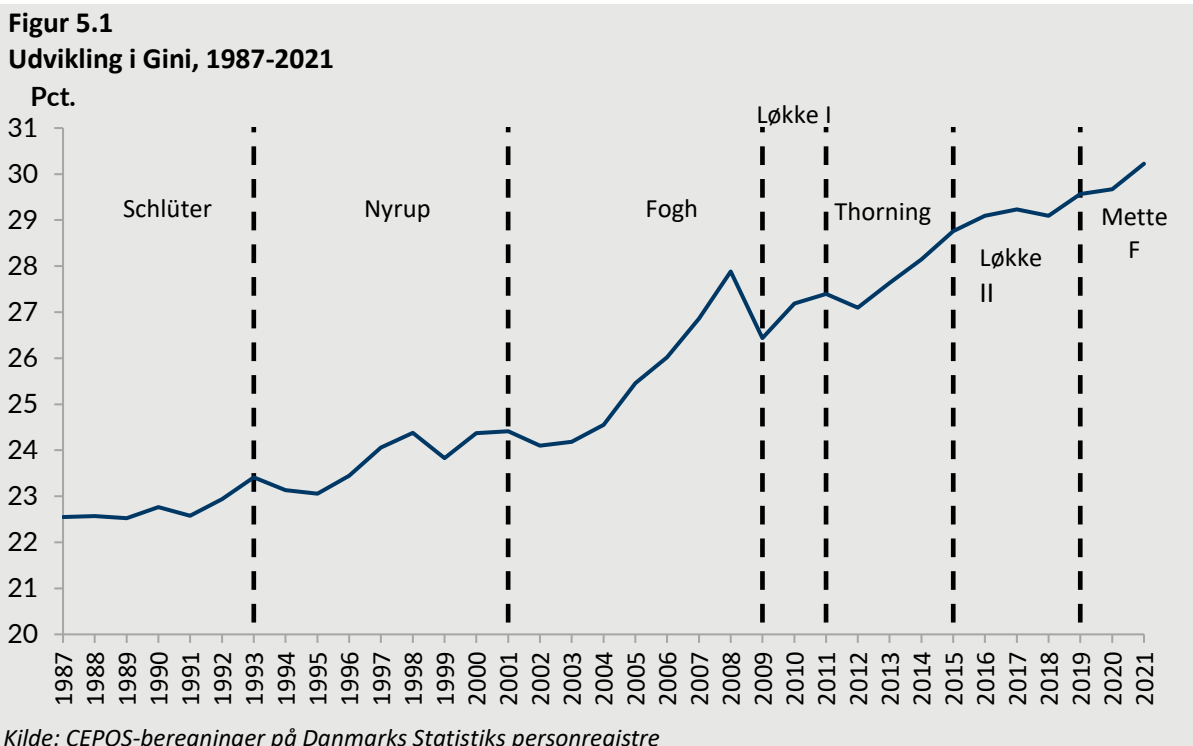
gøre karriere. Der kan også være tale om, at nogle jobs i højere grad rummer belønningen i sig selv, hvorfor mange konkurrerer om få jobs og dermed i gennemsnit får en lav løn. Det gælder fx kunstnere. Igen er der tale om en målt ulighed, som ikke er udtryk for forskelle i muligheder men i præferencer.

Man bør også være opmærksom på, at det offentlige forbrug ikke indgår i opgørelsen af de disponible indkomster. Det offentlige forbrug udgør ca. 600 mia. kr. i 2021, svarende til ca. 24 pct. af BNP, og går i højere grad til personer med relativt lave indkomster end til personer med høje indkomster. Udeladelsen af det offentlige forbrug betyder, at fordelingen af disponible indkomster er signifikant mere ulige end de reelle forbrugsmuligheder. Danmark har i 2021 det 5. højeste offentlige forbrug som andel af BNP i OECD.

Endelig er det ikke alle indkomster, som registreres og derfor indgår i opgørelsen af folks indkomst. Iflg. Rockwool Fonden er det 20 pct. af den voksne befolkning, som arbejder sort i løbet af et år⁵. Dertil kommer skattefrit gør-det-selv-arbejde. Personer, der får en betydelig del af deres indkomster fra sort arbejde, vil optræde med misvisende lave indkomster.

5. Udvikling i Gini fra 1987 til 2021

Siden 1987 er uligheden målt ved Gini-koefficienten i Danmark steget med 7,7 pct. point fra 22,5 pct. til 30,2 pct. i 2021, jf. figur 5.1. Frem mod midten af 90'erne var der ikke de store bevægelser i Gini-koefficienten, men herefter steg den stort set hver eneste år indtil finanskrisen. Det bemærkes, at uligheden er steget under alle statsministrene Nyrup, Fogh, Løkke, Thorning samt Mette Frederiksen.

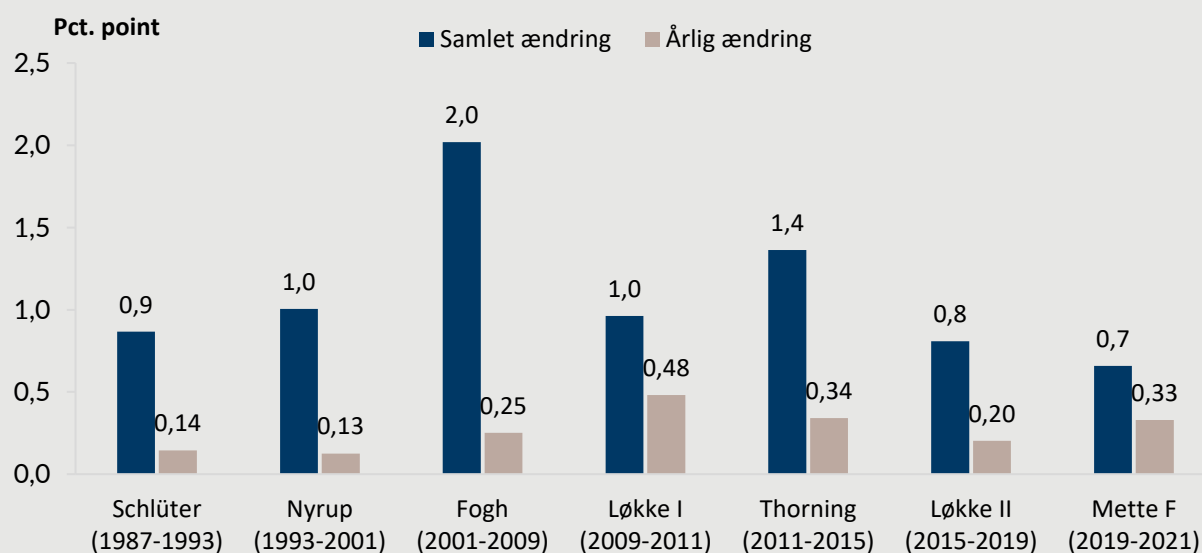
Opgøres den gns. årlige stigning for hver statsminister, steg uligheden under Thorning (2011-2015) med 0,34 pct. point årligt, hvilket er mere end under Anders Fogh Rasmussen (2001-2009), hvor Gini-koefficienten i gennemsnit voksede med 0,25 point om året. Den højeste årlige stigning i Gini på 0,48 point fandt sted under Lars Løkke Rasmussens første regeringsperiode, som dog kun dækker over 2

⁵ Kilde: "[Sort arbejde er steget fra 2016 til 2017](#)", Nyt fra Rockwool Fondens Forskningsenhed, december 2018

år og en stor del stigningen skyldes tekniske forhold⁶. Under Lars Løkkes 2. periode fra 2015-19 voksede Gini i gns. med 0,2 point om året (primært drevet af stigningen i 2019), jf. figur 5.2. I de første 2 år med Mette Frederiksen som statsminister steg Gini med gns. 0,33 pct. point. årligt.

Ændringer i uligheden skyldes ikke kun politiske tiltag, men også andre forhold såsom udviklingen i lønindkomster og aktieindkomst.

Figur 5.2
Udvikling i Gini siden 1987, opdelt på statsministre

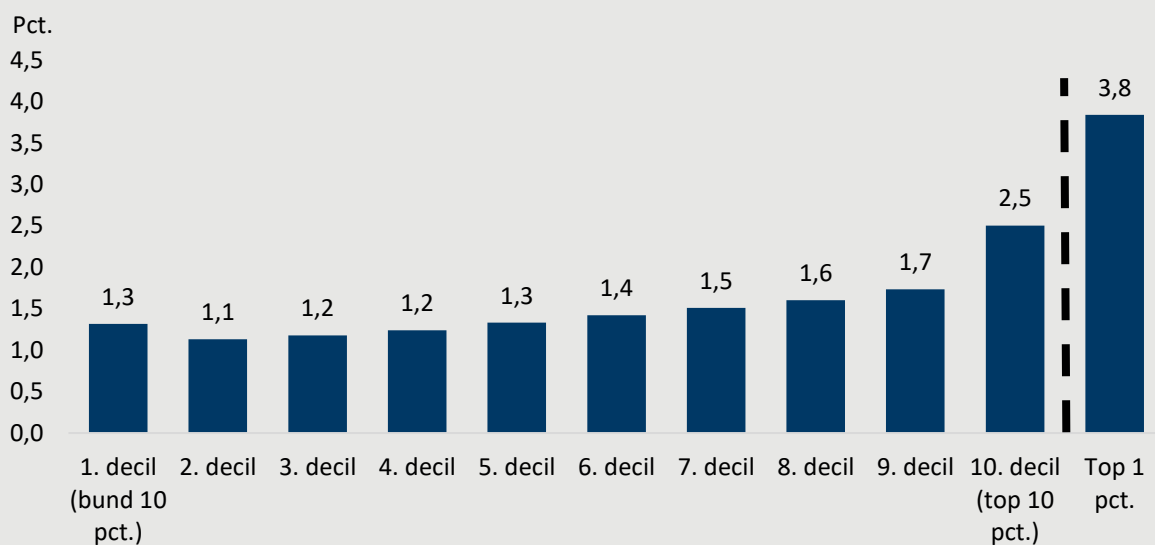

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Årsagen til væksten i uligheden siden 1987 er, at den gennemsnitlige årlige vækst i disponibel indkomst for lavindkomstgrupperne har været mindre end for højindkomstgrupper. Fx har den halvdel af befolkningen med de laveste indkomster (1.-5. decil) haft en gennemsnitlig årlig stigning på 1,1-1,3 pct. (real) i perioden 1987-2021, mens gruppen i 8. og 9. decil har haft en lidt større gennemsnitlig stigning på 1,6-1,7 pct. om året. Top 10 pct. har haft en årlig vækst på 2,5 pct., mens gruppen med de 1 pct. højeste indkomster har haft en gennemsnitlig stigning på 3,8 pct. om året, jf. figur 5.3.

Indkomstfremgangen har været størst i toppen af indkomstfordelingen, men der har været indkomstfremgang for alle indkomslag. Der er altså ikke tale om, at lavindkomstgruppen oplever indkomstillbagegang. Se også del I om indkomstfremgang for alle.

⁶ Indførelsen af loftet over indbetalinger til ratepension på 100.000 kr. i 2010 medførte således en teknisk stigning i Gini-koefficienten på 0,4 pct. point fra 2009 til 2010 ifølge Økonomiministeriet (Fordeling og incitamentter 2013).

Figur 5.3
Gennemsnitlig årlig realvækst i disponibel indkomst fordelt på deciler samt top 1 pct., 1987-2021

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Ovenstående beregninger er foretaget ved at opgøre den procentvise stigning for indkomstgrupper i et givet år – fx for top 1 pct. Der er typisk stor udskiftning i personkredsen i de enkelte indkomstgrupper hvert år. Følger man alternativt de samme konkrete personer år for år, så er det de personer, der i udgangspunktet havde de laveste indkomster, der har haft den største indkomstfremgang. Personer med de højeste indkomster har derimod haft den laveste indkomstfremgang (se afsnit 24 for en uddybning af denne pointe)⁷.

Dekomponering af udviklingen i Gini fordelt på indkomstkompener

Stigningen i Gini-koefficienten på 7,1 pct. point fra 1994 til 2021 kan opdeles på bidrag fra de forskellige indkomstkompener, herunder lønindkomst, overførselsindkomst, skat mv., jf. tabel 5.1 og boks 5.1.

Tabel 5.1
Indkomstkompenerens bidrag til stigningen i Gini-koefficienten fra 1994-2021, pct. point

	Samlet ændring	Størrelseseffekt	Fordelingseffekt
Disponibel indkomst	7,1		
Lønindkomst	3,0	-0,9	3,9
Overskud fra selvstændig virksomhed	0,2	0,1	0,1
Overførselsindkomst	4,4	5,7	-1,4
Renteindtægter, netto	-0,5	0,0	-0,5
Aktieindkomst (efter aktieskat)	1,7	7,7	-5,9
Skat (ekskl. aktieskat)	-1,1	0,7	-1,7
Øvrigt	-0,7	0,1	-0,8

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre.

⁷ Læs desuden mere i CEPOS-notatet: "[En myte, at de lavest lønnede har mindst vækst i indkomst – det forholder sig omvendt](#)", februar 2019, Martin Ågerup

Stigningen i Gini kan bl.a. henføres til et bidrag på 4,4 pct. point fra overførselsindkomst (før skat), primært pga. en størrelseseffekt på 5,7 pct. point. En positiv størrelseseffekt på 5,7 point fra overførsler betyder, at overførselsindkomsterne fylder mindre i 2021 end i 1994, herunder fordi ledigheden er markant lavere i dag. I modsat retning trækker fordelingseffekten på -1,4 point, dvs. overførslerne omfordeler relativt mere per krone end de gjorde i 1994 (de er mere koncentrerede i bunden af indkomstfordelingen i 2021 end i 1994).

En anden væsentlig forklaring på den stigende ulighed er aktieindkomster (efter skat), som bidrager med 1,7 pct. point. Størrelseseffekten er på 7,7 point, dvs. aktieindkomsten er vokset meget (samtidig med at aktieindkomst generelt er ulige fordelt). Dog er aktieindkomsten blevet mindre ulige fordelt (målt på disponibel indkomst) per krone siden 1994, hvilket giver en negativ fordelingseffekt på -5,9 pct. point.

Samtidig er der et positivt bidrag fra lønindkomsten på 3,0 pct. point, hvilket skyldes en fordelingseffekt på 3,9 point. Dvs. lønninger er mere ulige fordelt i 2021 ift. 1994, herunder fordi top 1 pct.'s (målt på disponibel indkomst) andel af de samlede lønninger er vokset mærkbart.

Omvendt har skatterne (udover aktieindkomstskatten) bidraget til at reducere Gini med 1,1 point siden 1994. Godt nok er skatternes andel af den disponible indkomst blevet reduceret (og derved fås en positiv størrelseseffekt på 0,7 point). Men skatterne omfordeler mere pr. krone i 2021 end i 1994, hvilket primært skyldes, at top 1 pct. (målt på disponibel indkomst) betaler en større andel af skatterne i 2021 end i 1994 (hvilket skal ses i sammenhæng med udviklingen i lønningerne, jf. ovenfor). Derved fås en negativ fordelingseffekt fra skat på 1,7 point.

Boks 5.1

Indkomstkomponters bidrag til udviklingen i Gini-koefficienten

Der anvendes en ny metode til at dekomponere udviklingen i Gini-koefficienten ud fra bidraget fra de enkelte indkomstkompontener (løn, overførsler, skat mv.). Metoden er også anvendt i *Ulighedsredegørelsen 2020, Finansministeriet (kapitel 2)*, hvortil der henvises for yderligere detaljer.

Dekomponeringen af de enkelte komponenter opdeles på hhv. en størrelseseffekt og en fordelingseffekt for hver indkomstkompontent:

Størrelseseffekt: Beregnes som $(C_k - G) * (\text{ændring i } S_k)$,

Fordelingseffekt: Beregnes som $(\text{ændring i } C_k) * S_k$

G er Gini-koefficienten

S_k er indkomstkompontentens andel af den disponible indkomst

C_k er koncentrationskoefficienten for indkomstkompontenten

Koncentrationskoefficienten (C_k) svarer til Gini-koefficienten, blot beregnet for den enkelte indkomstkompontent, men hvor personerne er rangordnet efter den disponible indkomst. Dvs. det er et mål for, hvordan de enkelte komponenter er fordelt ud over den samlede indkomstfordeling. Hvis $C_k = 0$ er indkomstkompontenten helt lige fordelt og hvis $C_k = 1$ har den rigeste person (målt på disponibel indkomst) al indkomst af denne indkomsttype.

Fortolkning

Størrelseseffekt: For at størrelseseffekten skal være stor, skal der både være stor forskel mellem koncentrationsindekset og Gini samtidig med, at der skal være en stor ændring i komponentens andel af den disponible indkomst (S_k). Hvis komponenten er fordelt på samme måde som Gini, vil størrelseseffekten altså være 0, uanset ændringen i S_k .

Fordelingseffekt: Effekten afhænger både af størrelsen af ændringen i koncentrationsindekset og hvor meget indkomstkompontenten fylder i den disponible indkomst.

Denne dekomponering har den fordel (ift. andre metoder), at den sammenligner fordelingen af de enkelte indkomstkompontener med den samlede Gini (og ikke med en helt lige indkomstfordeling). Det betyder, at hvis man forhøjer en skat, som er omtrent fordelingsneutral (fx arbejdsmarkedsbidraget), så vil det også slå ud som værende fordelingsneutralt i denne dekomponering. Andre dekomponeringsmetoder sammenligner fordelingen af de enkelte indkomstkompontener med en helt flad fordeling. I denne type dekomponering vil forhøjelse af en fordelingsneutral skat slå ud som værende årsag til øget ulighed, fordi den er mere ulige fordelt end en helt lige indkomstfordeling.

Anm.: Niveau for S_k i fordelingseffekten er beregnet som gennemsnittet for 1994 og 2021. Det tilsvarende gælder for ($C_k - G$) for størrelseseffekten.

Forklaringer på stigningen i uligheden siden 1994

Ændret befolkningssammensætning kan forklare 1/3 af stigningen i uligheden siden 1994

Fra 1994 til 2021 steg Gini-koefficienten med 7,1 pct. point. Beregninger på det såkaldte Theil-indeks viser, at godt 30 pct. af stigningen i uligheden fra 1994 skyldes ændret befolkningssammensætning, såsom stigende antal ældre, flere indvandrere, flere studerende og flere højtuddannede mv., jf. tabel 5.2.

Tabel 5.2

Andel af stigning i ulighed som kan forklares ved ændret befolkningssammensætning, 1994-2021 (Theil-indeks)

Betydning af ændret befolkningssammensætning	Pct.
- Aldersfordeling	5,8
- Herkomstfordeling	2,1
- Uddannelsesfordeling	16,0
- Alders-, herkomst- og uddannelsesfordeling i alt	33,3

Anm: Effekten af de enkelte underkomponenter summer ikke til totalen pga. sammensætningseffekter.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Ca. 2 pct. af stigningen i uligheden i perioden 1994-2021 kan isoleret set forklares af øget indvandring. Indvandrere har typisk en lav indkomst, når de kommer til landet, bl.a. fordi de har svært ved at finde et job, og fordi de har en lav produktivitet.

Den ændrede alderssammensætning kan forklare ca. 6 pct. af stigningen i uligheden. Bl.a. er der kommet flere i folkepensionsalderen.

Det ændrede uddannelsesmønster forklarer isoleret set 16 pct. af stigningen i uligheden siden 1994. I forhold til i 1994 er der i 2021 kommet mange flere studerende, svarende til ca. 165.000 ekstra

helårsmodtagere af SU. De modtager den laveste overførselsindkomst i Danmark, SU'en, på ca. 6.600 kr. om måneden (2023-sats), og selv når man medregner indkomst fra studiejob, er deres indkomster typisk beskedne. Når 165.000 flere får den laveste overførselsindkomst i Danmark, øger det naturligvis uligheden mærkbart, når der måles på de årlige indkomster. Som det fremgår af afsnit 7 (om ulighed målt på livsindkomster), får mange studerende høje indkomster senere i livet og dermed samlet set høje livsindkomster. Beregningen af det ændrede uddannelsesmønster fanger også, at der er kommet betydeligt flere højtuddannede siden 1994. Højtuddannede tjener ofte mere end gennemsnittet, og derfor trækker udviklingen med flere højtuddannede i retning af mere ulighed.

Derudover er der diverse sammensætningseffekter mellem alder, uddannelse og herkomst, som bringer den samlede effekt af ændret befolkningssammensætning op på 33 pct. af den samlede stigning i uligheden.

Beregningerne på Theil-indekset viser altså, at den ændrede befolkningssammensætning kan forklare 1/3 af stigningen i uligheden siden 1994. Ulighedsstigningen målt ved Gini-koefficienten har været på 7,1 pct. point. Analysen indikerer derfor, at den ændrede befolkningssammensætning kan forklare 2¼ pct. point.

Reformer har øget uligheden

Andre forklaringer på stigningen i uligheden er politikændringer, dvs. diverse skatte- og overførselsreformer. Som det fremgår i afsnit 8, har diverse reformer gennemført siden 2004 bidraget til en stigning i uligheden på 1,7 pct. point målt ved Gini-koefficienten. Der er ikke udarbejdet officielle beregninger af fordelingsvirkninger af reformer før 2001. Det er dog vurderingen, at Nyrops reformer fra 1994 til 2001 overordnet har øget uligheden. Det drejer sig bl.a. om fjernelse af formueskatten, halvering af dagpenge for unge under 25 år og nedsættelsen af den øverste marginalsat fra 68 til 63 pct.

Endelig medfører indførelsen af loftet over indbetalinger til ratepension på 100.000 kr. i 2010 en teknisk stigning i Gini-koefficienten på 0,4 pct. point fra 2009 til 2010 ifølge Økonomiministeriet⁸. Det skyldes, at pensionsindbetalinger pga. loftet blev reduceret. Loftet over indbetalinger til ratepension ramte typisk personer i toppen af indkomstfordelingen. De fik dermed øget deres disponible indkomst fra og med 2010, fordi de indbetalte mindre til pension. Og dette giver så teknisk set et løft i Gini-koefficienten i 2010 på 0,4 pct. point. Der er dog ikke tale om, at loftet reelt giver øgede indkomstforskelle. Tværtimod betyder loftet en hårdere beskatning, fordi det ikke længere er muligt at indbetale større summer på ratepension.

6. Udvikling i uligheden i Danmark siden 1900

De senere år har der været stort fokus på, at uligheden er vokset. Det er korrekt, at uligheden de seneste 30 år er steget (dette er belyst i afsnit 5 ovenfor), men hvad ofte glemmes er, at disse stigninger følger oven på en periode fra omkring 1940 til omkring 1980 med kraftigt *faldende* ulighed til et meget lavt niveau. I det store billede har de seneste 30 års stigning været relativ lille, når man ser på ulighedens danmarkshistorie.

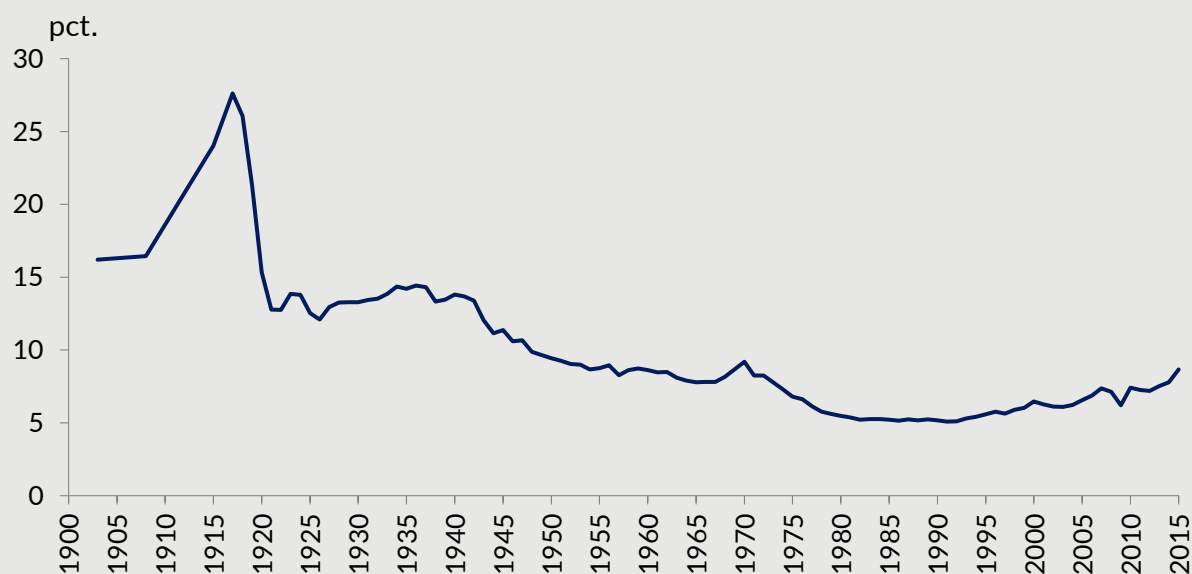
---

⁸ Kilde: Fordeling og incitamentter 2013, Økonomiministeriet

Normalt måles uligheden ved Gini-koefficienten for de disponible indkomster, men Danmarks Statistik opgør ikke registerdata fra før 1980 til disse beregninger. Et studie fra 2016 af Atkinson og Søgaard⁹ undersøger udviklingen i fordelingen af de skattepligtige indkomster (dvs. før skat) over en meget lang periode. Søgaard (2018)¹⁰ har siden forlænget dataserien frem til 2015.

Top 1 pct.'s indkomstandel blev mere end halveret fra ca. 14 pct. af de samlede indkomster i 1940 til 5½ pct. i 1980, jf. figur 6.1. I de senere år er top 1 pct.'s indkomstandel vokset fra 5½ pct. i 1980 til 8,7 pct. i 2015. Dvs. at top 1 pct.'s indkomstandel i 2015 er omkring 2/3 af niveauet i 1940. Så i et historisk perspektiv er uligheden i dag fortsat relativt lav.

Figur 6.1
Udvikling i top 1 pct.'s andel af skattepligtig indkomst, 1903-2015

Kilde: Jakob Egholt Søgaard: "Top Incomes in Scandinavia – Recent Developments and the Role of Capital Income", Nordic Economic Policy Review 2018

7. Ulighed målt på livsindkomst

Normalt når man analyserer ulighed, ser man på indkomstforskelle i et enkelt år. I dette afsnit analyseres ulighed i et livstidsperspektiv. Dvs. at det betragtes, hvor meget danskerne tjener over et helt livsforløb, hvor man fx når at være studerende, arbejdsløs, højt lønnet mv. Analysen er foretaget af CEPOS på Danmarks Statistiks personregistre ved at danne beregningstekniske livsforløb (18-90 år) ud fra Danmarks Statistiks oplysninger om personers indkomster i 2020 og 2021.

Livsindkomster er væsentligt mere ligeligt fordelt end de årlige indkomster. Det skyldes, at en betydelig del af den målte ulighed i et enkelt år enten skyldes midlertidige forhold eller er en naturlig konsekvens af livscyklussen. Fx svinger selvstændiges indkomst typisk en hel del fra år til år, men set over

⁹ "The long run history of income inequality in Denmark", Anthony B. Atkinson og Jakob E. Søgaard, Scandinavian Journal of Economics 118(2), 264–291, 2016

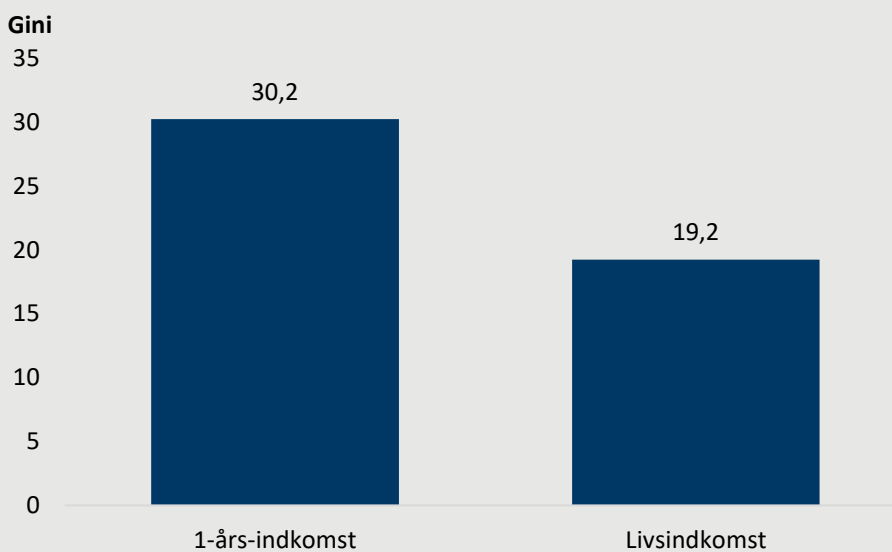
¹⁰ Jakob Egholt Søgaard: "Top Incomes in Scandinavia – Recent Developments and the Role of Capital Income", Nordic Economic Policy Review 2018

et helt liv udjævnes disse svingninger betydeligt. Ligeledes kan arbejdsløshed føre til midlertidige indkomsttab.

De fleste har relativt lave indkomster i begyndelsen af voksenlivet, mens de uddanner sig. Derefter stiger indkomsten typisk med alderen op mod pensionstidspunktet, hvorefter indkomsten er noget lavere. En betydelig del af indkomstforskellene i et enkelt år skyldes således, at folk befinder sig på forskellige stadier af livet, jf. afsnit 2 om indkomster fordelt på alder.

Målt ved Gini-koefficienten falder uligheden fra 30,2 pct., når man måler på de årlige indkomster (i 2021), til 19,2 pct., når man måler på livsindkomster, svarende til et fald på ca. 35 pct., jf. figur 7.1.

Figur 7.1
Gini-koefficient målt ved livsindkomst og 1-års-indkomst, 2021

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Der er ligeledes betydelig forskel på, hvordan overførsler og skatter påvirker uligheden i henholdsvis de årlige indkomster og i livsindkomster. Da studerende har relativt lave indkomster, mens de studerer, har SU'en en betydelig reducerende virkning på uligheden i et enkelt år. SU reducerer uligheden målt ved Gini-koefficienten med 1,0 pct. point målt i 2021. Derimod reducerer SU'en ikke uligheden i livsindkomster særlig meget, da de studerende set over hele livet har pæne indkomster. Det ses ved, at Gini-koefficienten kun reduceres med 0,2 pct. point, når man betragter livsindkomster, jf. tabel 7.1. Således udgør SU'en nogenlunde den samme andel af livsindkomsten for alle deciler. Hvis man udelukkende ser på studerende på de lange videregående uddannelser (LVU), har SU'en ingen virkning på uligheden i livsindkomster.

Tabel 7.1
Diverse overførsler samt topskattens bidrag til Gini-koefficienten i et livsindkomstperspektiv, pct. point

	Årlige indkomster (2021)	Livsindkomster
SU	-1,0	-0,2
SU på LVU	-0,4	0,0
Folkepension	-4,0	-2,1
Førtidspension	-1,9	-1,8
Boligstøtte	-0,9	-0,7
Børnecheck og børnetilskud	-0,7	-0,2
Efterløn	-0,2	-0,1
Topskat	-0,9	-0,7

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre.

Folkepensionen er en anden overførsel, som virker meget forskelligt på fordelingen af indkomster i et enkelt år og på livsindkomsterne. Da folkepensionister typisk har relativt lave indkomster, giver folkepensionen et betydeligt bidrag til at reducere uligheden i 1-års-indkomster. Det fremgår af tabellen, at folkepensionen reducerer Gini-koefficienten med 4,0 point. Men set i et livstidsperspektiv spiller folkepensionen en væsentlig mindre rolle i fordelingen, da stort set alle modtager folkepension i den sidste del af livet. Målt på livsindkomster reducerer folkepensionen kun Gini-koefficienten med 2,1 pct. point. I modsætning til folkepensionen er det kun et begrænset antal personer, som modtager førtidspension, og de gør det typisk gennem en relativ stor del af livet. Derfor omfordeler førtidspensionen omtrent lige meget, når man ser på livsindkomster (1,8 pct. point), som når man ser på de årlige indkomster (1,9 pct. point).

Topskatten reducerer Gini-koefficienten med 0,9 pct. point, når man ser på 1-års indkomster, og med 0,7 pct. point når man ser på livsindkomster. Dvs. topskatten omfordeler næsten lige så meget målt på livsindkomst som målt på 1-års indkomster.

8. Reformen, der øger beskæftigelsen, øger også uligheden

I tabel 8.1 er der set på effekten på uligheden af diskretionære politik-tiltag fra gennemførte reformer siden 2004. Det er reformer, der ændrer på skatter og overførselsindkomster. Det fremgår, at reformer, der øger beskæftigelsen, systematisk øger uligheden. Det hænger sammen med, at når beskæftigelsen skal øges, så skal guleroden ved at tage et job være større.

Tabel 8.1.
Reformers effekt på strukturel beskæftigelse og ulighed

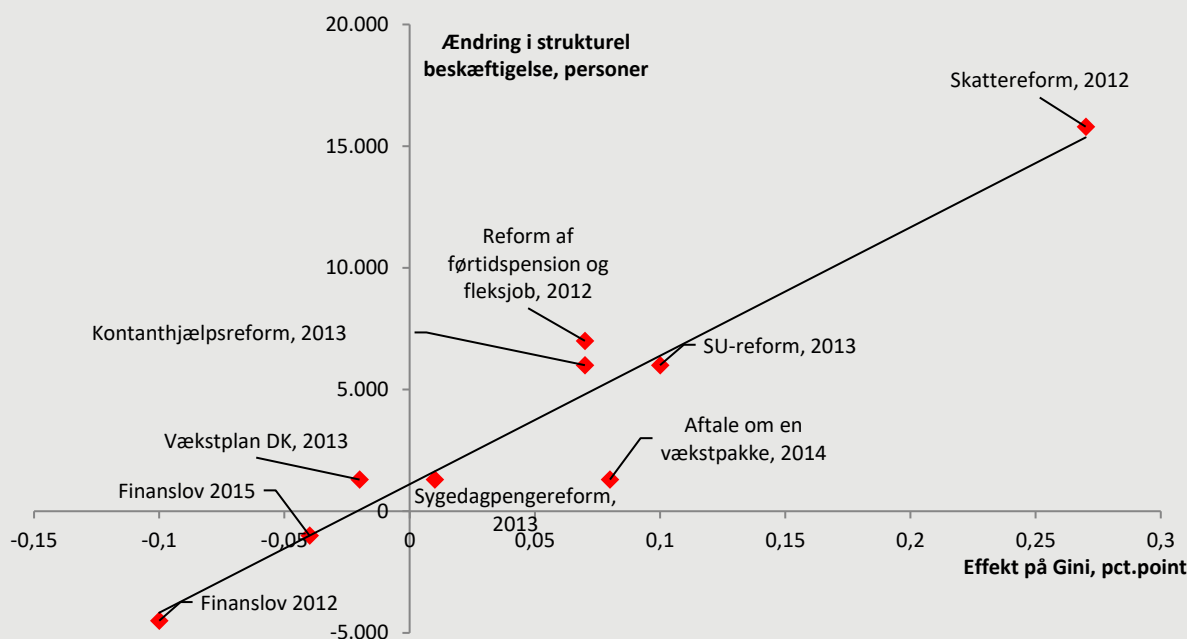
	Effekt på Gini-koeffi- enten	Ændring i strukturel beskæftigelse
	<i>pct.point</i>	<i>personer</i>
Forårspakken, 2004	0,15	9.700
Lavere skat på arbejde, 2007	0,15	7.600
Forårspakke 2.0, 2009	0,46	18.300
Genopretningsaftalen, 2010	0,04	12.300
Finanslov 2012	-0,10	-4.500
Skattereform, 2012	0,27	15.800
Reform af førtidspension og fleksjob, 2012	0,07	7.000
SU-reform, 2013	0,10	6.000
Kontanthjælpsreform, 2013	0,07	6.000
Vækstplan DK, 2013	-0,02	1.300
Sygedagpengereform, 2013	0,01	1.300
Aftale om en vækstpakke, 2014	0,08	1.300
Finanslov 2015	-0,04	-1.000
Integrationsydelse, 2015	0,02	500
Kontanthjælpsloft og 225-timers regel, 2015	0,01	700
Finanslov 2016 ekskl. kontanthjælpsloft mv.	0,05	500
Finanslov 2017	0,02	350
PSO-aftalen, 2016	-0,02	750
Aftale om flere år på arbejdsmarkedet, 2017	0,04	700
Aftale om omlægning af bilafgifter, 2017	0,02	600
Aftale om ny ferielov, 2017	0,02	-1.400
Boligskatteaftale, 2017	-0,01	
Erhvervs- og iværksætterinitiativer, 2017	0,02	350
Finanslov 2018	0,02	-100
Skatteaftale, 2018	0,13	1.200
Mediepolitisk aftale, 2018	-0,04	-100
Energiaftale, 2018	-0,03	200
Finanslov 2020	0,09	-900
Aftale om grøn omstilling af vejtransporten, 2020	0,02	50
Finanslov 2022	-0,01	-150
Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi, 2022	0,11	11.950
I alt	1,70	

Anm: Virkning i 2025 på strukturel beskæftigelse. Effekten af Aftale om grøn omstilling af vejtransporten er 2030-virkningen. Effekten på Gini-koefficienten som følge af reformerne under Thorning samt FL16 og FL18 er ekskl. ændringer i off. forbrug.

Kilde: Reformpakke 2020, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 303 af 23. maj 2014, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 95 (L 1) af 28. oktober 2015, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 177 (L1) af 30. november 2015, Faktaark - Fordelingsvirkninger af PSO-aftalen, svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 414 af 26. maj 2017, Svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 133 af 11. december 2017, svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 238 af 7. februar 2018, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 349-355 af 29. januar 2019, Faktaark - Virkning af FL20 på lighed og indkomstforskelle, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 66 af 24. november 2020, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 108 (L 1) af 9. december 2020, Svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 170 af 7. december 2020, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 124 af 20. januar 2021, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 410 af 4. juli 2022, Svar på Finansudvalgets spørgsmål til L1 nr. 41 af 8. december 2021, samt Faktaark om fordelingsmæssige konsekvenser af ny reformpakke for dansk økonomi

Når der gennemføres reformer i Danmark, beregner Finansministeriet reformens effekt på beskæftigelse og ulighed. I figur 8.1 er vist effekten af Thorning-regeringens reformer og finanslove. Beregningerne er foretaget af Finansministeriet. Som det fremgår, peger de stort set alle sammen på en positiv sammenhæng mellem ulighed og beskæftigelse/vækst, dvs. at når beskæftigelsen øges som følge af reformer, så stiger uligheden. Tilsvarende viser de, at når uligheden reduceres via reformer, så reduceres beskæftigelsen.

Figur 8.1
Reformers effekt på strukturel beskæftigelse og ulighed under Thorning

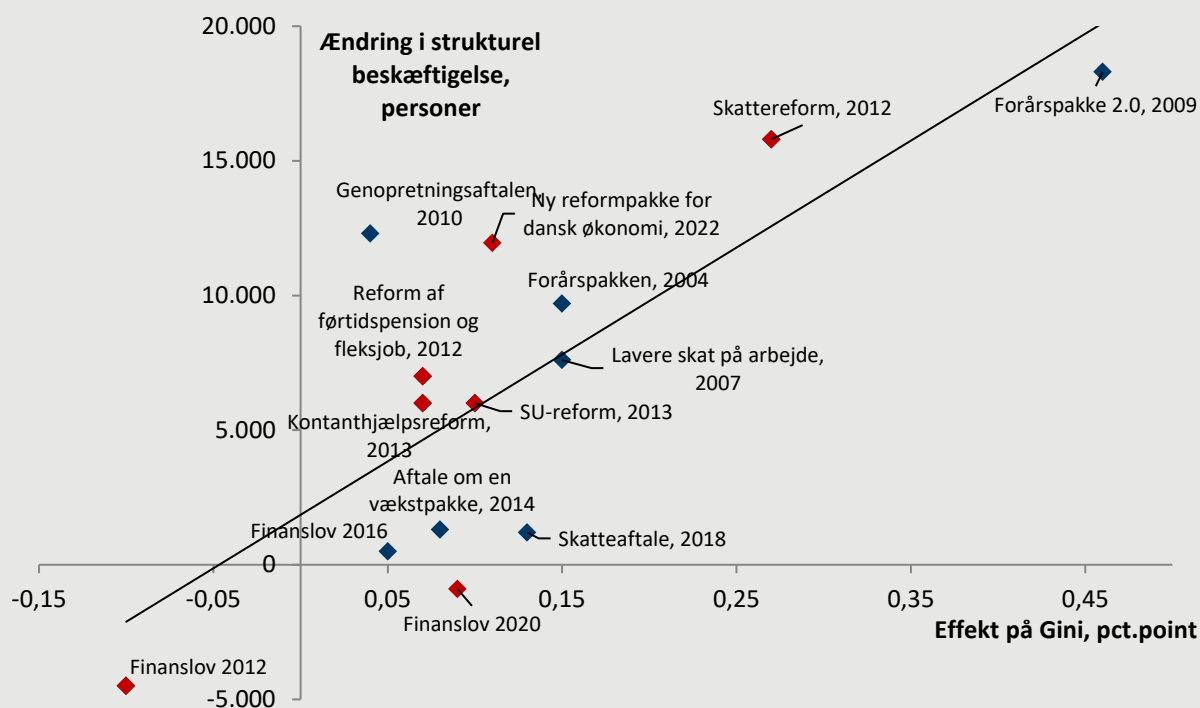
Anm: Virkning i 2025 på strukturel beskæftigelse. Effekten på Gini-koefficienten som følge af reformerne under Thorning er ekskl. ændringer i off. forbrug.

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 303 af 23. maj 2014 samt Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 124 af 20. januar 2021

Den reform, som øgede uligheden mest under Thorning, var skattereformen. Den forhøjede bl.a. topskattegrænsen, og reducerede stigningen i overførselsindkomster som dagpenge, kontanthjælp mv. med 5 pct. Den positive effekt på beskæftigelsen er på 15.800 personer i 2025, mens uligheden stiger med 0,27 point målt ved Gini-koefficienten. En af de få reformer, der reducerede uligheden, var finansloven fra 2012. Den fjernede starthjælpen, kontanthjælpsloftet mv. og øgede skatter og afgifter. Effekten på beskæftigelsen var et fald på 4.500 personer, mens Gini-koefficienten faldt med 0,1 point.

Det er imidlertid meget svært at pege på konkrete politiske reformer, som både øger lighed og vækst i Danmark. I figur 8.2 er angivet sammenhængen mellem ulighed og beskæftigelse (når man ser på reformer), når der inkluderes reformer fra 2004-2023 (alle tal er fra Finansministeriet). Det fremgår igen, at der er en klar tendens til, at reformer, der øger beskæftigelsen, har som bi-effekt, at uligheden øges. Andre forhold end reformer påvirker dog også uligheden. Det kan være ændringer på arbejdsmarkedet, ændringer i boligpriser, aktiekurser mv. Disse størrelser kan politikerne ikke kontrollere direkte.

Figur 8.2
Reformers effekt på strukturel beskæftigelse og ulighed, 2004-2023

Anm: Der er medtaget reformer, hvor den absolutte effekt på Gini er større end 0,05. Virkning i 2025 på strukturel beskæftigelse. Effekten på Gini-koefficienten som følge af reformerne under Thorning og Finanslov 2016 er ekskl. ændringer i off. forbrug.

Kilde: Reformpakke 2020, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 303 af 23. maj 2014, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 95 (L 1) af 28. oktober 2015, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 177 (L1) af 30. november 2015, Faktaark - Fordelingsvirkninger af PSO-aftalen, svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 414 af 26. maj 2017, Svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 133 af 11. december 2017, svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 238 af 7. februar 2018, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 381 af 29. juni 2016, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 96 (L 1) af 4. december 2019, Faktaark - Virkning af FL20 på lighed og indkomstforskelle, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 66 af 24. november 2020, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 124 af 20. januar 2021, Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 410 af 4. juli 2022 samt Faktaark om fordelingsmæssige konsekvenser af ny reformpakke for dansk økonomi,

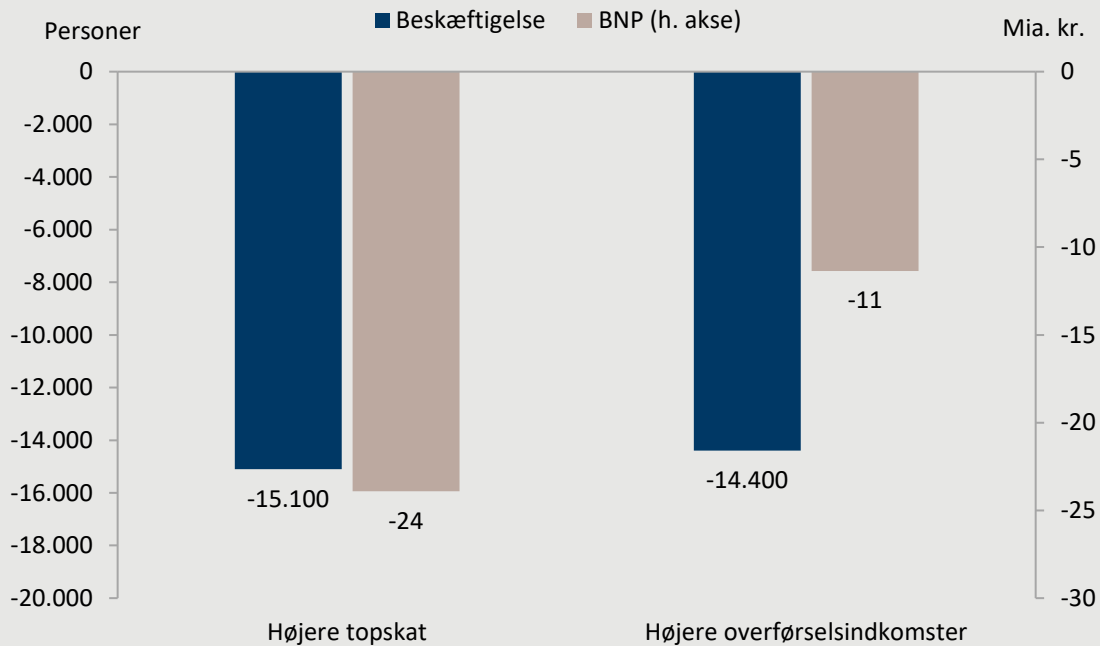
Visse opinionsdannere argumenterer for, at lighed og vækst går hånd i hånd. Det er imidlertid meget vanskeligt at angive konkrete reformer, der på én og samme tid reducerer ulighed og øger beskæftigelse og velstand. Nedenfor er der regnet på scenarier, der reducerer uligheden målt ved Gini-koefficienten med 1 pct. point. I et eksperiment øges topskatten, og i et andet eksperiment øges overførselsindkomsterne. Man kan sige, at prisen (opgjort i beskæftigelse og velstand) for øget lighed beregnes.

Hvis topskatten øges med 15 pct. point (fra 15 til 30 pct. point), så reduceres Gini med 1 pct. point. Det skyldes, at topskatteydernes disponible indkomst umiddelbart reduceres med 23 mia. kr. Den øverste marginalskat vil i dette eksempel udgøre 70 pct. (omkring niveauet under Anker Jørgensen). Den højere marginalskat vil bl.a. gøre det mindre attraktivt at arbejde ekstra. Det vil indebære, at arbejdsudbuddet reduceres med ca. 15.000 personer, og at BNP reduceres med ca. 24 mia. kr., jf. figur 9.3.

Alternativt kan man øge overførselsindkomsterne for at reducere Gini-koefficienten. Fx kan satsreguleringen øges med ca. 12 pct. for at reducere Gini-koefficienten med 1 pct. point. Det vil reducere den strukturelle beskæftigelse med godt 14.000 personer, og BNP vil blive reduceret med ca. 11 mia. kr., jf. figur 8.3. Det vil forværre de offentlige finanser, hvilket vil skulle finansieres. Hvis det sker

gennem højere skat, så reduceres beskæftigelsen yderligere. Det er som nævnt relativt svært at pege på konkrete tiltag i Danmark, der entydigt og signifikant øger ligheden (målt ved Gini-koefficienten) uden tab af beskæftigelse og velstand. Normalt vil økonomisk teori tilsige, at politiske tiltag, der øger økonomisk vækst, vil blive ledsaget af øget ulighed.

Figur 8.3
Effekt på beskæftigelse og BNP, hvis Gini skal reduceres med 1 point gennem højere topskat eller højere overførselsindkomster

Kilde: Finansministeriet samt CEPOS-beregninger

9. Mette Frederiksens politik øger uligheden

I dette afsnit ses på effekten på den økonomiske ulighed målt ved Gini-koefficienten af de reformer, som statsminister Mette Frederiksens S-regering har gennemført siden valget i 2019 og frem til valget i 2022. Der sammenlignes også med regeringerne under Lars Løkke Rasmussen og Helle Thorning Schmidt.

Aftalen om "Danmark kan mere" øger uligheden med 0,11 pct.-point ifølge Finansministeriet. Det skyldes primært afskaffelse af den grønne check for ikke-pensionister, en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget samt afskaffelse af modregning af arbejdsindkomst i bl.a. folkepensionen. I modsat retning trækker reduktionen af elafgiften, jf. tabel 9.1.

Tidligere aftaler under S-regeringen siden 2019 øger ligeledes Gini-koefficienten med 0,11 pct.-point. Det skyldes primært forhøjelsen af tobaksafgiften med 19 kr. (så en pakke cigaretter koster ca. 60 kr.). Cigaretter fylder langt mere i budgettet for personer med lave indkomster end for personer med høje indkomster, og derfor øges uligheden, når tobaksafgifterne sættes op. Forhøjelsen var sundhedspolitisk begrundet, men S-regeringen kunne have valgt at kompensere personer med lave indkomster ved f.eks. at øge personfradraget og derved bidrage til at neutralisere fordelingseffekten.

I juni 2022 blev der indgået en [aftale om et nyt kontanthjælpsystem](#), som reducerede Gini-koefficienten med 0,07 pct. point. Aftalen blev dog aldrig vedtaget og er derfor ikke med i opgørelsen.

Samlet er stigningen i Gini-koefficienten under Mette Frederiksen (fra 2019-2022) på 0,22 pct.-point, jf. tabel 9.1.

Tabel 9.1

Effekten af Mette Frederiksens økonomiske politik (2019-2022) på uligheden, målt ved Gini-koefficienten

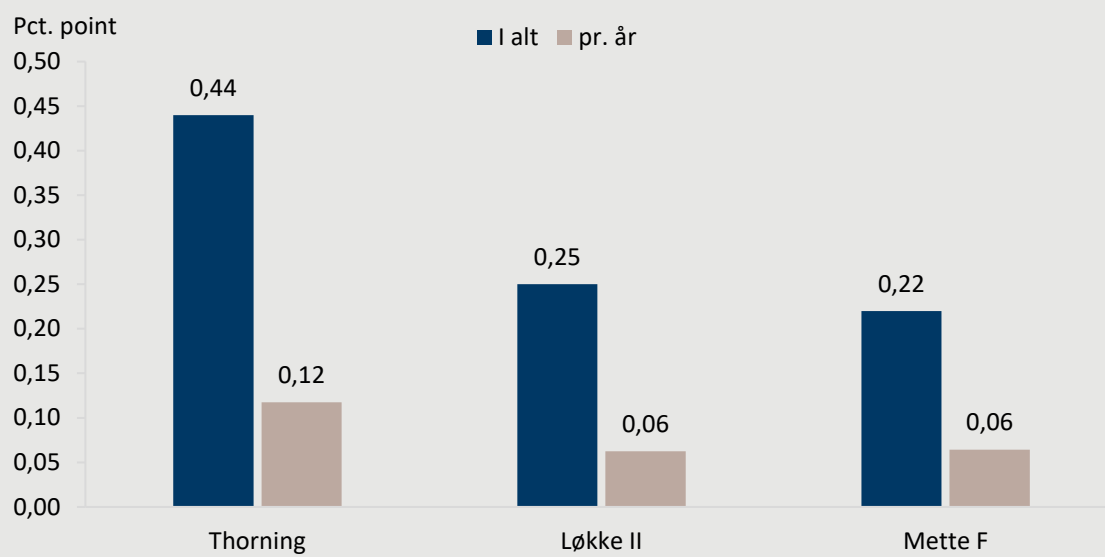
	Pct.-point
Forhøjelse af tobaksafgiften med 19 kr.	0,15
Øvrige tiltag	-0,04
I alt, før Danmark kan mere	0,11
Danmark kan mere	0,11
<i>Heraf:</i>	
Afskaffelse af modregning af partners arbejdsindkomst i førtids-, senior- og folkepension	0,04
Afskaffelse af modregning af egen arbejdsindtægt i folkepension og førtidspension på gammel ordning	0,03
Afskaffelse af grøn check for ikke-pensionister	0,05
Forhøjelse af beskæftigelsesfradrag	0,03
Nedsættelse af den alm. elafgift med 17 øre/kWh i 2030	-0,03
I alt	0,22

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 67 af 24. november 2020, Svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 191 af 9. december 2020, svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 170 af 7. december 2020, Faktaarket "[Fordelingsmæssige konsekvenser](#)" ifm. aftalen "Danmark kan mere", Finansministeriet samt CEPOS-beregninger

Stigningen i Gini-koefficienten på 0,22 pct.-point som følge af Mette Frederiksens tiltag er næsten lige så stor som stigningen på 0,25 pct.-point som følge af statsminister Lars Løkke Rasmussens reformer i årene 2015-19. Da stigningen i Gini vedrører Mette Frederiksens første periode som statsminister, der kun varede i knap 3½ år, så er stigningen i Gini pr. år den samme som under Løkke, jf. figur 9.1. De overgås begge af reformerne gennemført af Helle Thorning-Schmidt fra 2011-15.

Figur 9.1

Effekt på Gini-koefficient af reformer, opdelt på statsministre

Anm.: Antal år under Mette Frederiksen er 3,4 år, Thorning (3,75 år) og Løkke II (4 år)

Kilde: ["Mette Frederiksens politik øger uligheden"](#), CEPOS-notat, februar 2022 samt CEPOS-beregninger.

Del III - Top 1 pct.'s indkomster og skattebetaling

10. Hvad skal man tjene for at være i top 1 pct.?

I samfundsdebatten er der meget fokus på top 1 pct. For at være i top 1 pct. skal man have en bruttoindkomst (dvs. indkomst før skat) på 1,8 mio. kr., mens gennemsnitsindkomsten udgør 4,1 mio. kr. For at være i top 10 pct. kræves en indkomst på 750.000 kr., jf. tabel 10.1. Indkomsten er opgjort som summen af lønindkomst inkl. pensionsindbetalinger, indkomst fra selvstændig virksomhed, overførselsindkomst, kapitalindkomst samt aktieindkomst, jf. appendiks 1.

Den gennemsnitlige bruttoindkomst pr. voksen dansker udgjorde i 2021 ca. 440.000 kr.

Tabel 10.1
Bruttoindkomst fordelt på deciler, 18+-årige personer, 2021 (2023-niveau)

	Decilgrænse	Gns. indkomst, kr.
1. decil (bund 10 pct.)		65.300
2. decil	137.000	165.400
3. decil	192.200	216.100
4. decil	239.700	261.300
5. decil	283.700	314.900
6. decil	349.000	385.700
7. decil	422.400	458.700
8. decil	496.100	539.000
9. decil	587.500	657.900
10. decil (Top 10 pct.)	749.900	1.311.600
Top 5 pct.	956.900	1.786.800
Top 1 pct.	1.810.200	4.076.200

Anm: 1. decil angiver de 10 pct. med de laveste indkomster. Grænsen til fx 2. decil på 137.000 kr. angiver, at man skal mindst have en indkomst på 137.000 kr. for at være i 2. decil eller derover (dvs. for ikke at være i 1. decil).

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre.

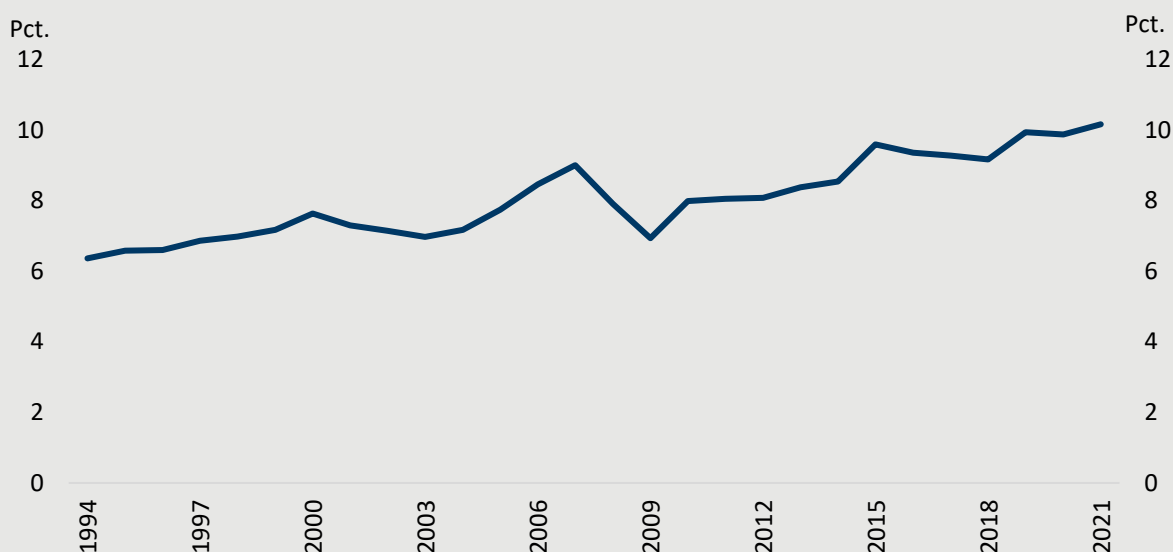
11. Top 1 pct.'s andel af de samlede skattebetalinger er øget fra 6,4 pct. i 1994 til 10,2 pct. i 2021

Siden 1994 er de 1 pct. rigeste danskeres andel af de samlede skatte- og afgiftsbetalinger steget fra 6,4 pct. til 10,2 pct. i 2021, jf. figur 11.1. Andelen på 10,2 pct. i 2021 svarer til ca. 105 mia. kr. (2023-niveau), hvilket kan finansiere ca. 165.000 offentligt ansatte. En gennemsnitlig person i top 1 pct. betaler 2,2 mio. kr. i skatter og afgifter, svarende til finansieringen af 3½ offentligt ansatte.

Hvis top 1 pct. havde betalt den samme andel i 2021 som i 1994, ville de have betalt 42 mia. kr. mindre i skat, svarende til finansieringen af ca. 65.000 offentligt ansatte. Stigningen skyldes højere indkomst blandt de øverste indkomstgrupper, hvilket altså kommer hele samfundet til gode bl.a. via øgede skatteindtægter.

Figur 11.1

Top 1 pct.'s andel af de samlede skattebetalinger, 1994-2021

Anm.: Skatterne omfatter statsskat, amtsskat (1994-2006), sundhedsbidrag (2007-2018), kommuneskat, særlig indkomstskat (før 1996), foreløbig betalt virksomhedsskat (fra 1994), ejendomsværdiskat (fra 2000) samt skat af aktieudbytte og aktieavancer. Til beregning af afgifter er benyttet et afgiftstryk på 28 pct., jf. [Skatteministeriet](#).

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

I 1994 betalte de 10 pct. rigeste 27,3 pct. af de samlede skatter og afgifter, mens de betalte 31,8 pct. i 2021, jf. tabel 11.1 hvor forskellige indkomstgruppers skattebetaling belyses. Såfremt de rigeste 10 pct. havde betalt den samme andel i 2021 som i 1994, ville de have betalt 64 mia. kr. mindre i skat, svarende til finansieringen af ca. 100.000 offentlige ansatte. Stigningen i de øverste indkomstgruppers indkomst kommer derfor hele samfundet til gode bl.a. via øgede skatteindtægter.

Tabel 11.1

Samlede skatte- og afgiftsbetalinger fordelt på indkomstdeciler

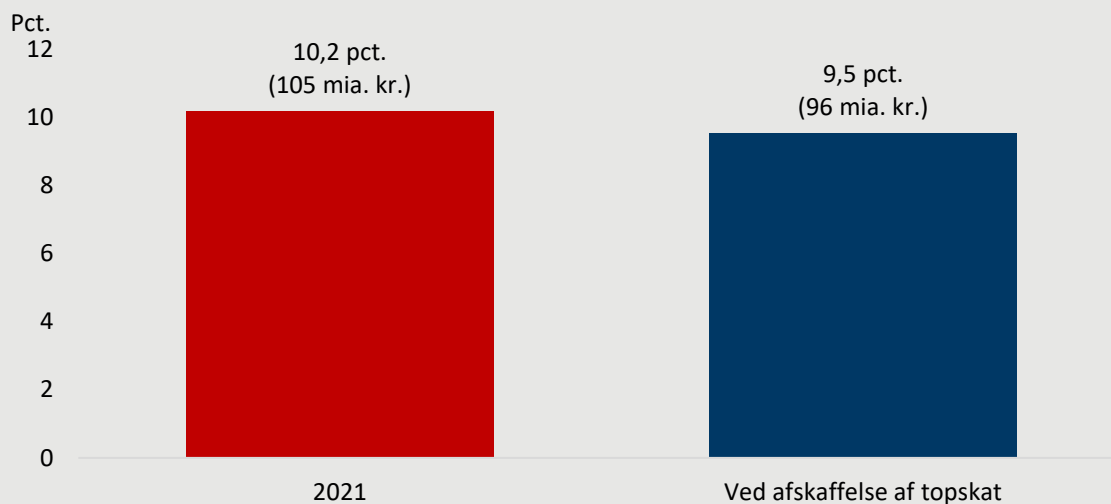
	2021	1994	2021
	Samlede skatte- og afgiftsbetalinger, mia. kr. (2023-niveau)	Andel af skatte- og afgiftsbetalinger, pct.	
10 pct. fattigste	13,3	1,4	1,3
20 pct. fattigste	50,2	5,2	4,9
30 pct. fattigste	99,2	10,6	9,6
40 pct. fattigste	157,5	17,0	15,2
50 pct. fattigste	229,6	24,6	22,2
50 pct. rigeste	802,9	75,4	77,8
40 pct. rigeste	714,0	66,2	69,1
30 pct. rigeste	608,5	55,3	58,9
20 pct. rigeste	483,4	42,7	46,8
10 pct. rigeste	328,5	27,3	31,8
5 pct. rigeste	227,2	17,5	22,0
1 pct. rigeste	104,9	6,4	10,2
Alle	1.032,6	100,0	100,0

Anm: Se anmærkning til figur 11.1.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Det er imidlertid ikke topskatten, der er den primære årsag til, at top 1 pct. og top 10 pct. betaler så stor en andel af skatterne. Selv hvis man afskaffede topskatten, ville top 1 pct.'s andel af de samlede skatter kun blive reduceret fra 10,2 pct. (105 mia. kr.) til 9,5 pct. (96 mia. kr.), jf. figur 11.2.

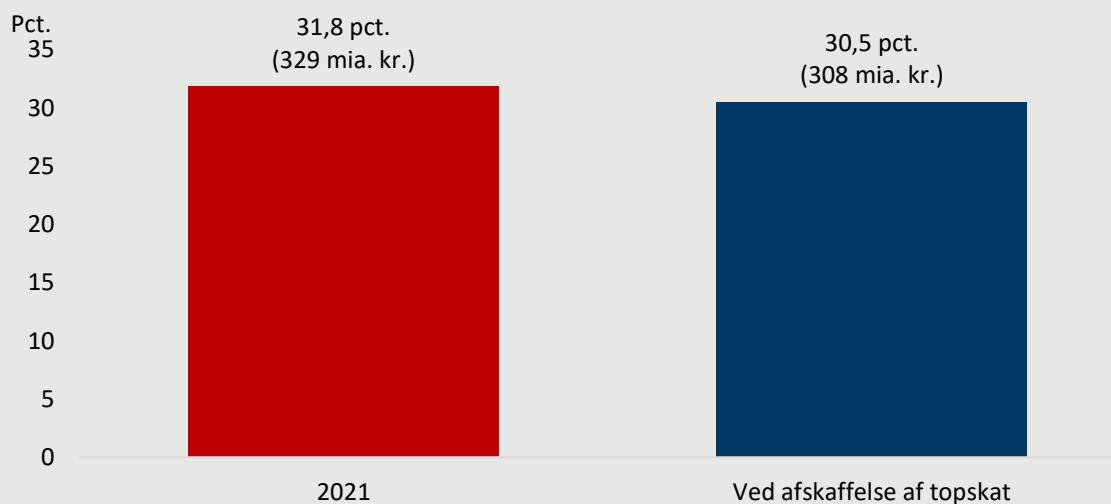
Figur 11.2
Top 1 pct.'s skattebetaling i 2021 og ved afskaffelse af topskat

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

For top 10 pct. gælder det, at hvis man afskaffede topskatten, ville deres andel af de samlede skatter kun blive reduceret fra 31,8 pct. (329 mia. kr.) til 30,5 pct. (308 mia. kr.), jf. figur 11.3.

Figur 11.3
Top 10 pct.'s skattebetaling i 2021 og ved afskaffelse af topskat

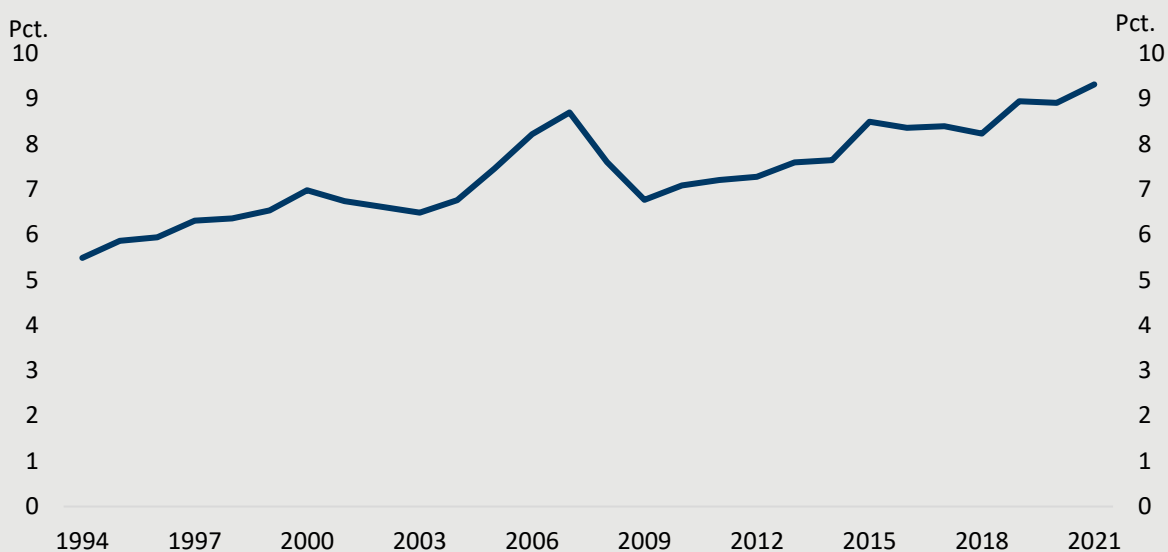

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Stigningen i top 1 pct.'s andel af de samlede skattebetalinger siden 1994 hænger sammen med, at top 1 pct.'s andel af indkomsterne også er vokset; fra 5,5 pct. i 1994 til 9,3 pct. i 2021, jf. figur 11.4.

Figur 11.4

Top 1 pct.'s andel af de samlede bruttoindkomster, 1994-2021

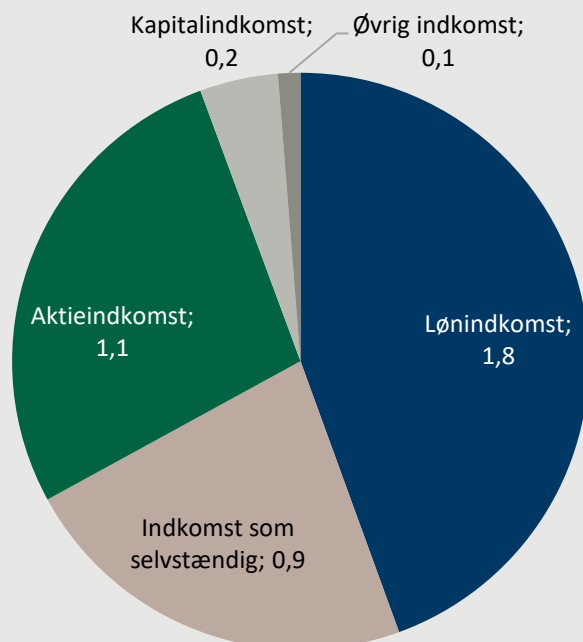

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

I gennemsnit har top 1 pct. i 2021 en bruttoindkomst på 4,1 mio. kr. Heraf er knap halvdelen lønindkomst (1,8 mio. kr.), mens indkomsten fra selvstændig virksomhed og aktieindkomsten udgør hhv. ca. 0,9 mio. kr. og 1,1 mio. kr., jf. figur 11.5.

Figur 11.5

Top 1 pct.'s gns. bruttoindkomst på 4,1 mio. kr. opdelt på underkomponenter, 2021 (2023-niveau)

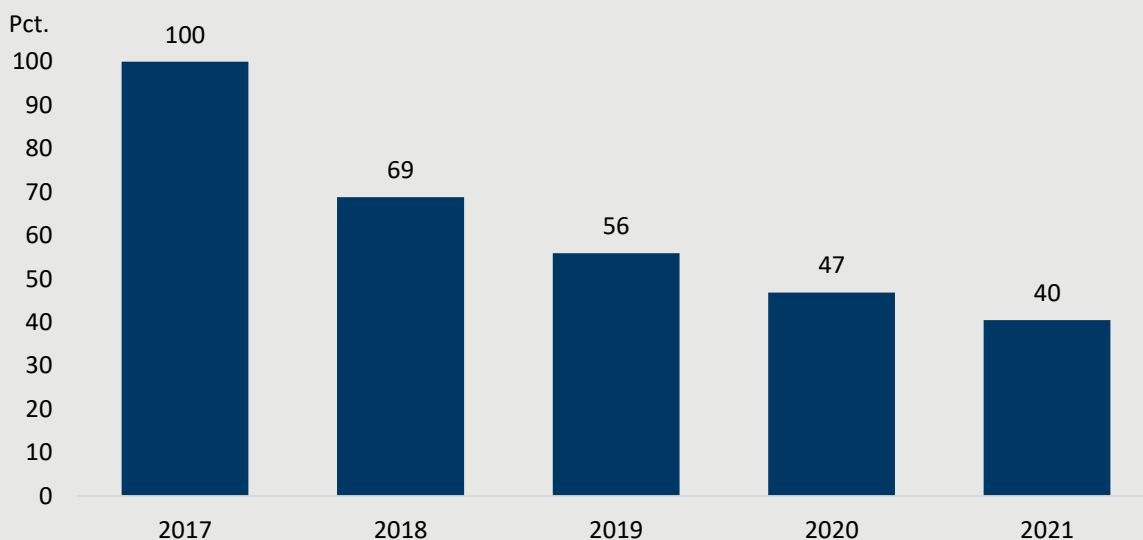

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

12. Mobilitet ud af top 1 pct.

Top 1 pct. er en flygtig gruppe. Der er en stor udskiftning i gruppen, og der er ikke tale om, at top 1 pct. er en fasttømret gruppe, som år efter år sidder på de højeste indkomster. Ca. 30 pct. er ude efter 1 år, og efter 3 år har ca. 50 pct. forladt top 1 pct., jf. figur 12.1¹¹ Det hænger bl.a. sammen med, at selvstændige har ganske svingende indkomster, og at aktieindkomst for den enkelte kan svinge meget.

Figur 12.1
Mobilitet ud af top 1 pct., 2017-2021

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

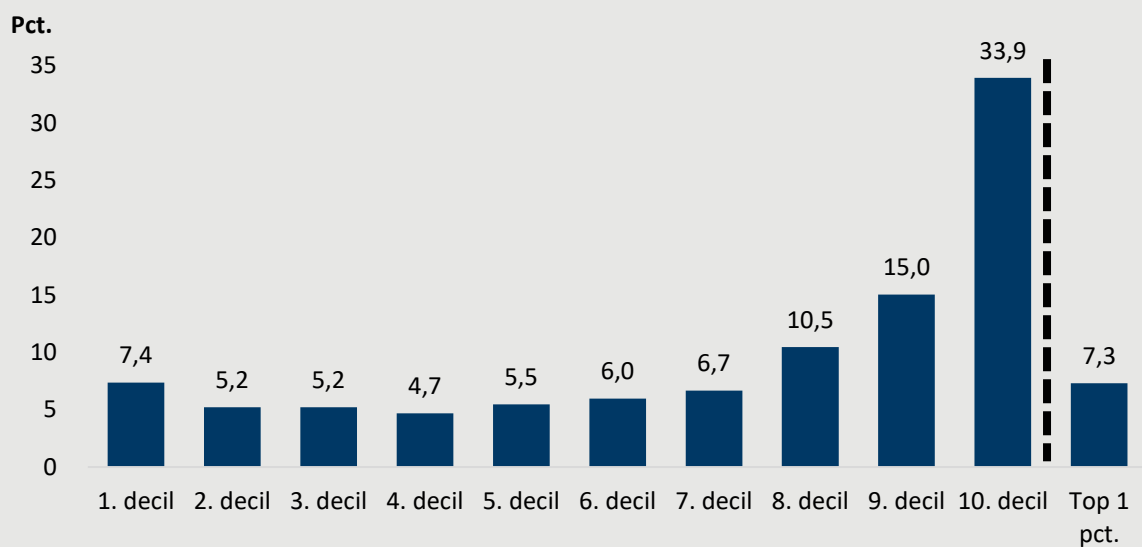
13. 7 pct. af top 1 pct.'s børn ender selv i top 1 pct.

Børn af forældre i top 1 pct. er langt fra sikre på selv at lande i top 1 pct. Faktisk er det kun ca. 7 pct. af børn af top 1 pct., der selv lander i top 1 pct., jf. figur 13.1. Knap 30 pct. ender i den nederste halvdel af indkomstfordelingen.

Børn af forældre i top 1 pct. er dermed overrepræsenteret i top 1 pct., men langt fra sikre på selv at lande i top 1 pct. Der er altså ikke tale om, at blot fordi man har velstående forældre, er man automatisk sikret en plads helt i toppen af indkomstfordelingen. Det er en indikation af, at det kræver hårdt arbejde og en betydelig indsats at nå top 1 pct., og at det ikke blot sker per automatik, hvis man har rige forældre.

¹¹ Beregnet ud fra, at man skal være i gruppen i alle år. Dvs. de 40 pct. der er tilbage i top 1 pct. i 2021, har været i top 1 pct. i hele perioden 2017-2021.

Figur 13.1
Hvor lander børn af top 1 pct. i indkomstfordelingen?

Anm.: Beregnet ud fra forældre og børns bruttoindkomst. Der er taget udgangspunkt i børn født i årene 1977-1980 som 39-41-årige og deres forældre som 39-41-årige.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

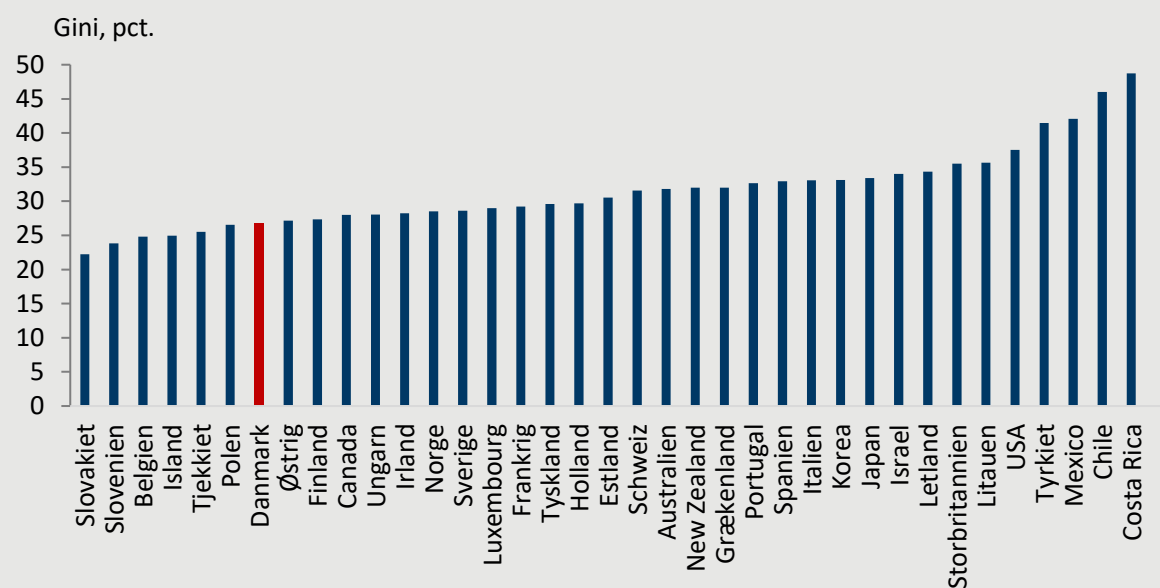

Del IV. Indkomstulighed i et internationalt perspektiv

14. Indkomstulighed i OECD-lande

Danmark er blandt de mest lige lande i verden. Danmark har således den 7. laveste ulighed blandt alle OECD-lande, målt på Gini-koefficienten, jf. figur 14.1. Lande som Island og Belgien har lidt lavere ulighed end Danmark. Uligheden i Danmark er derimod mindre end i Norge, Sverige og Finland.

Figur 14.1
Indkomstulighed målt ved Gini-koefficienten, OECD-lande, 2020 eller seneste år

Kilde: OECD

Figuren viser ulighed målt ved de disponible indkomster, dvs. indkomst efter skat. Dermed medregnes offentligt forbrug ikke. Det offentlige forbrug bidrager til at omfordele, fx fordi alle får betalt folkeskole¹². OECD offentliggør ikke data for fordelingen af det offentlige forbrug, men fordi det offentlige forbrug er stort i Danmark i forhold til andre lande, ville en sådan beregning formentligt vise, at Danmark er endnu mere lige sammenlignet med andre lande.

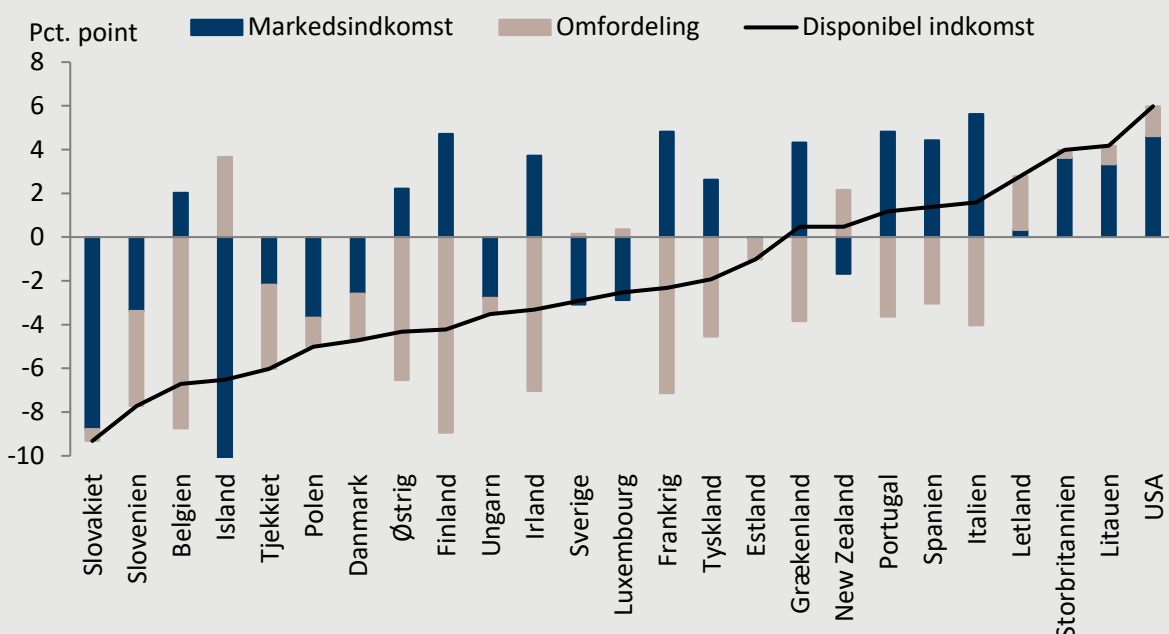
Den høje grad af lighed i Danmark skyldes både, at markedsindkomsterne (fx lønindkomst) er relativt ligeligt fordelt, og at der sker en høj grad af omfordeling (gennem skatter og overførsler)¹³, jf. figur 14.2.

¹² Gini-koefficienten falder med op til 4 pct. point, hvis man medregner det individuelle offentlige forbrug, ifølge *Fordeling og Incitament* 2017, Økonomi- og Indenrigsministeriet

¹³ Graden af omfordeling kan have indflydelse på fordelingen af markedsindkomsten. Fx fordi høje indkomstoverførsler kan betyde, at nogle vælger at blive på kontanthjælp frem for at tage et job.

Figur 14.2

Gini-koefficient for disponibel indkomst, afvigelse fra OECD-gns., opdelt på bidrag fra markedsindkomst og omfordeling, udvalgte OECD-lande, 2020 eller seneste år

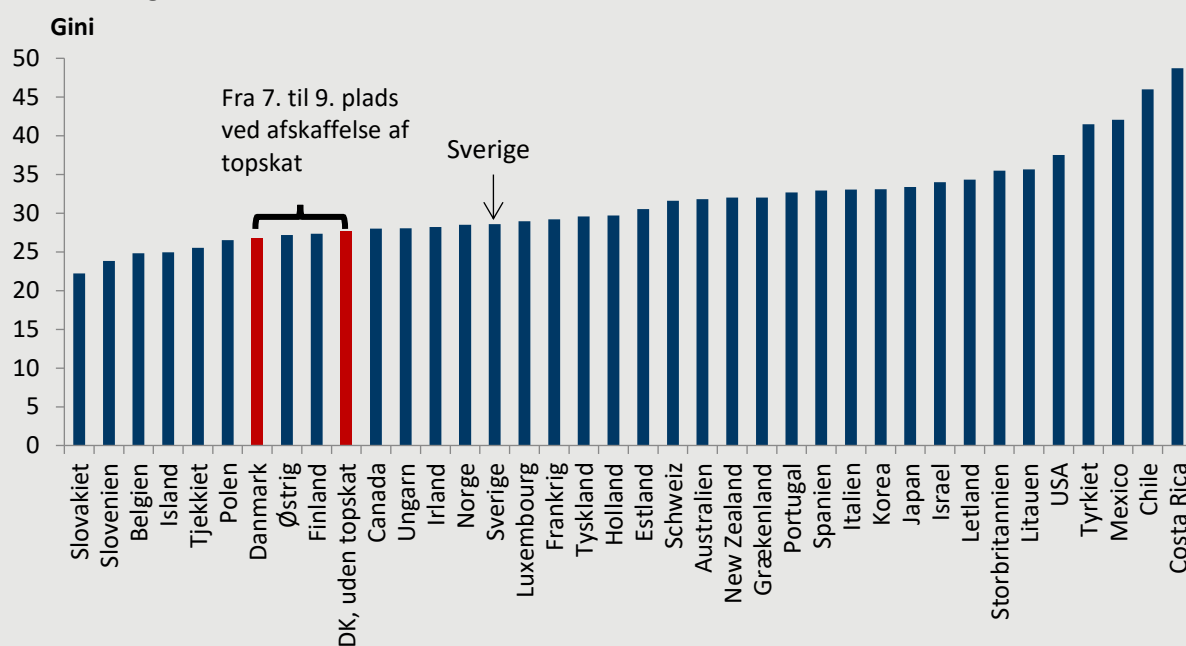
Anm.: De udvalgte OECD-lande er de EU-lande, som også er OECD-medlemmer, samt Island og USA. Omfordeling er beregnet som forskellen mellem Gini for markedsindkomst og Gini for disponibel indkomst. For både Gini for markedsindkomst, Gini for disponibel indkomst og omfordeling er der for hvert land beregnet forskellen ift. Gennemsnit af de viste lande.

Kilde: OECD og CEPOS-beregninger

Topskatten bidrager dog ikke væsentligt til at mindske uligheden. Hvis topskatten blev afskaffet, ville Danmark gå fra at være det 7. mest lige land til at være det 8. mest lige land. Selv med en afskaffelse af topskatten vil Danmark fortsat være mere lige end Sverige, jf. figur 14.3.

Figur 14.3

Indkomstulighed målt ved Gini-koefficient for OECD-lande, 2020 eller seneste år

Kilde: OECD samt CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Også når man ser på antallet af personer med relativt lave indkomster, er der små indkomstforskelle i Danmark, jf. figur 14.4. Danmark har ud af 37 OECD-lande den 3. laveste andel af borgere med en indkomst, der er under halvdelen af medianindkomsten.

Figur 14.4

Andele af personer med indkomst under 50 pct. af medianindkomsten efter skat i OECD-lande, 2020 eller seneste år

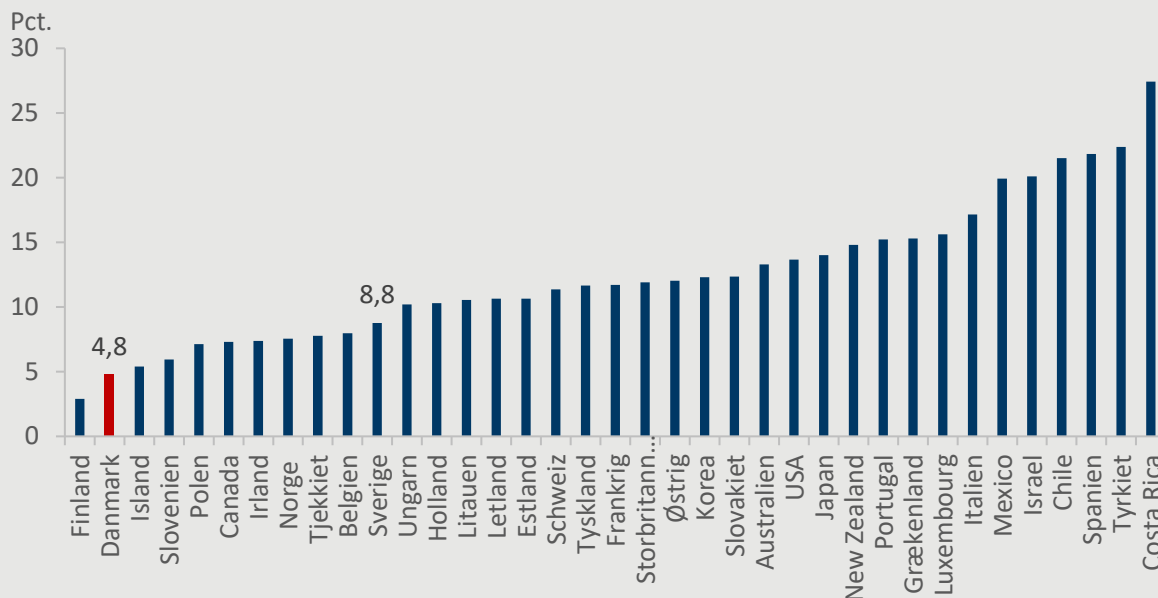
Anm.: OECD definerer lavindkomstgruppen som personer i familier, hvor den disponible indkomst (efter skat) er under 50 pct. af medianindkomsten (den midterste indkomst i indkomstfordelingen).

Kilde: OECD

Også når man ser på, hvor mange børn, der lever i familier med relativt lave indkomster, har Danmark lav ulighed. Danmark har blandt 37 OECD-lande den næstlaveste andel af børn i lavindkomstgruppen. Kun Finland har færre børn i familier med lav indkomst end i Danmark. OECD vurderer, at 4,8 pct. af danske børn bor i familier med relativ lav indkomst. I Sverige tilhører 8,8 pct. af børnene denne gruppe, dvs. næsten dobbelt så stor en andel som i Danmark, jf. figur 14.5.

Figur 14.5

Andele af børn, der er i lavindkomstgruppen, OECD-lande, 2020 eller seneste år

Anm. Og kilde: Se figur 14.4

Opdeler man lavindkomstgruppen på aldersgrupper, har Danmark relativt få i lavindkomstgruppen for alle aldersgrupper, bortset fra de 18-25-årige, jf. figur 14.6. En væsentlig årsag til, at Danmark har relativt mange i lavindkomstgruppen blandt de 18-25-årige, er, at mange unge danskere er studerende og dermed typisk har en (midlertidigt) lav indkomst¹⁴. Efter studierne venter dog typisk en relativ høj indkomst.

En anden årsag til, at Danmark har relativt mange i lavindkomstgruppen blandt de 18-25-årige, er, at danske unge flytter tidligt hjemmefra. Sammen med Sverige har Danmark i 2021 den laveste gennemsnitsalder ift. at flytte hjemmefra blandt EU-lande¹⁵. I opgørelsen af lavindkomstgruppen (og indkomstulighed generelt) tages der højde for hele familiens indkomst, og det lægges til grund, at alle i familien har den samme indkomst. Flytter man hjemmefra, har man derfor en lavere indkomst, end hvis man bor hos sine forældre.

En nærliggende forklaring på, at så mange unge flytter hjemmefra er, at de har økonomiske midler til at leje en bolig. Og det skal ikke mindst ses i lyset af den høje danske SU. SU'en giver desuden et økonomisk incitament til at flytte hjemmefra, da SU'en er meget højere for udeboende (6.589 kr. i 2023) end for hjemmeboende (ned til 1.024 kr. i 2023).

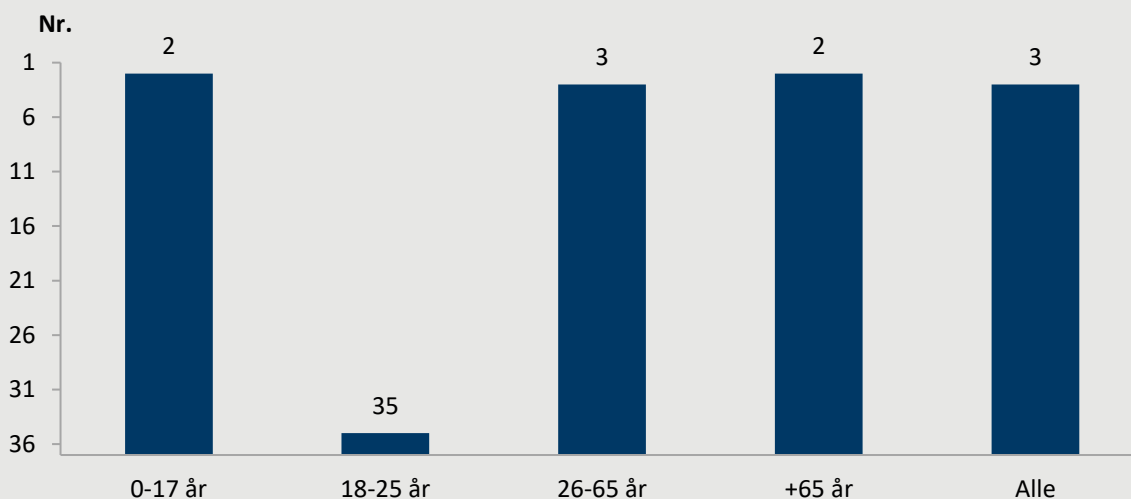
¹⁴ Ifølge Education at a Glance 2022, OECD (tabel B1.1.) har Danmark 5. flest studerende blandt de 20-24-årige blandt alle OECD-lande.

¹⁵ Kilde: Eurostat, tabel YTH_DEMO_030

Se desuden CEPOS-analysen "[Danske unge har lyse fremtidsudsigter – skævt at Eurostat fremhæver at danske unge har højest risiko for fattigdom i EU](#)".

Figur 14.6

Lavindkomstgruppen, Danmarks placering blandt 37 OECD-lande, opdelt på alder, 2020 eller seneste år

Anm.: Baseret på senest tilgængelige år. Placering som nr. 1 betyder, at man har færrest i lavindkomstgruppen.
Kilde: OECD

Boks 14.1

Opgørelser af Gini-koefficient, forskel på OECD og Eurostat

I denne publikation benyttes OECD som kilde ved internationale sammenligninger af bl.a. Gini-koefficienten. Tilsvarende anvender både de økonomiske vismænd, Finansministeriet og Skatteministeriet OECD-data ved internationale sammenligninger af Gini-koefficienten.

Eurostat foretager også opgørelser af Gini-koefficienten. Finansministeriet udsendte i april 2014 en pressemeddelelse, som kritiserede brugen af Eurostat-tal i forbindelse med en sammenligning af ulighed på tværs af lande. Kritikken gik blandt andet på, at for Danmark bør Eurostat-data ikke sammenlignes over tid, fordi der er et databrud i 2010. Ifølge Danmarks Statistik er Eurostats Gini-koefficient for Danmark mellem 1,0 og 1,7 pct. point for lav i årene 2007-2009¹⁶. Dvs. at hvis man sammenligner Eurostats tal for Danmark før og efter 2010, vil man generelt overvurdere stigningen i uligheden.

Der er usikkerhed forbundet med de internationale sammenligninger af Gini-koefficienten, både for opgørelserne fra OECD og Eurostat, herunder pga. stikprøveusikkerhed. Dertil kommer, at forskelle i fx aldersfordelingen og unges uddannelsesstilbøjelighed påvirker den målte indkomstulighed i et givet år (som ikke giver sig udslag i tilsvarende ulighed set over hele livet). Hvis fx en større andel af de unge uddanner sig i Danmark sammenlignet med andre lande, vil det trække i retning af en større målt ulighed i Danmark i forhold til andre lande, fordi studerende typisk har en relativ lav indkomst.

¹⁶ Kilde: Danmarks Statistik, "Om usikkerhed i EU-SILCs målinger af indkomstfordelingen"

Hertil kommer en række metodeforskelle mellem OECD's og Eurostats opgørelser, jf. tabel 14.1. Eurostat ser bort fra både lejeværdi af egen bolig og prioritetsrenter, mens OECD udover lejeværdi af egen bolig helt ser bort fra renteudgifter og i øvrigt ikke medtager negative indkomster. Dertil kommer en forskel i metoden til at korrigere for stordriftsfordele i familierne, den såkaldte ækvivaleringsmetode. Desuden er der forskel på datakilderne, hvor Eurostat anvender spørgeskemaundersøgelsen EU-SILC for alle lande. OECD anvender forskellige datakilder, dog for de fleste lande EU-SILC eller forbrugsundersøgelsen.

Tabel 14.1.

Metodeforskelle mellem Eurostat og OECD ved opgørelse af Gini-koefficient

	Eurostat	OECD
Indkomstbegreb	Disponibel indkomst (uden lejeværdi af egen bolig og prioritetsrenter)	Disponibel indkomst (uden lejeværdi af egen bolig og alle renteudgifter). Medtager ikke negative indkomster
	Første voksen: 1 Øvrige voksne over 15 år: 0,5 Børn (under 15 år): 0,3	(Antal personer i husstanden) ^{0,5}
Ækvivaleringsmetode (til beregning af stordriftsfordele i familier)	For en enlig med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $1+2*0,3=1,6$	For en enlig med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $3^{0,5}=1,7$
	For et par med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $1+0,5+2*0,3=2,1$	For et par med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $4^{0,5}=2,0$
Datakilder	EU-SILC (spørgeskemaundersøgelse)	Blandede datakilder. For de fleste lande EU-SILC eller forbrugsundersøgelsen (generelt spørgeskemaundersøgelser)

Kilde: Danmarks Statistik, "Om usikkerhed i EU-SILCs målinger af indkomstfordelingen"

15. Både global ulighed og ekstrem fattigdom er faldet de seneste 3 årtier og forventes at falde yderligere de kommende årtier

Normalt, når udviklingen i økonomisk ulighed bliver diskuteret, er der fokus på uligheden internt i *de enkelte* lande. IMF har udgivet en rapport¹⁷, hvor de bl.a. ser på udviklingen i uligheden i *verden under et*. Det vil sige, at man betragter verden som et land og ser på, hvordan udviklingen i uligheden mellem verdens borgere har udviklet sig.

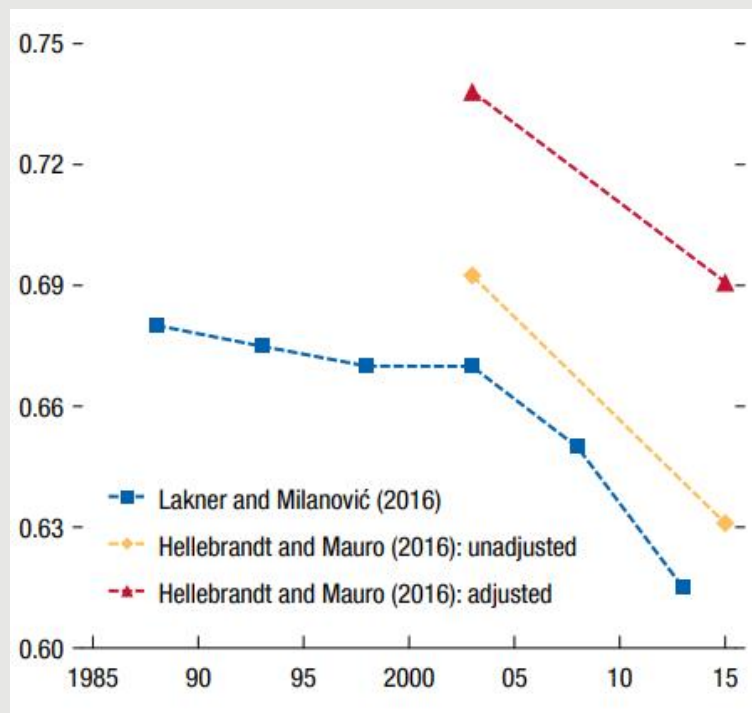
Med udgangspunkt i forskning udført af Lakner og Milanovic¹⁸ samt Hellebrandt og Mauro¹⁹ vurderer IMF, at den globale ulighed er faldet over de seneste tre årtier. Lakner og Milanovic konkluderer, at den globale ulighed målt ved Gini-koefficienten er faldet fra 68 pct. i 1988 til 62 pct. i 2013, mens andre finder et højere niveau for uligheden, men en tilsvarende faldende tendens, jf. figur 15.1.

¹⁷ IMF Fiscal Monitor October 2017 – Tackling Inequality

¹⁸ C. Lakner og B. Milanović, 2016. "Global Income Distribution: From the Fall of the Berlin Wall to the Great Recession." World Bank Economic Review 30 (2): 203–32.

¹⁹ T. Hellebrandt og P. Mauro, 2016. "World on the Move: Consumption Patterns in a More Equal Global Economy."

Figur 15.1
Udvikling i global indkomstulighed målt ved Gini-koefficienten, 1988-
2015

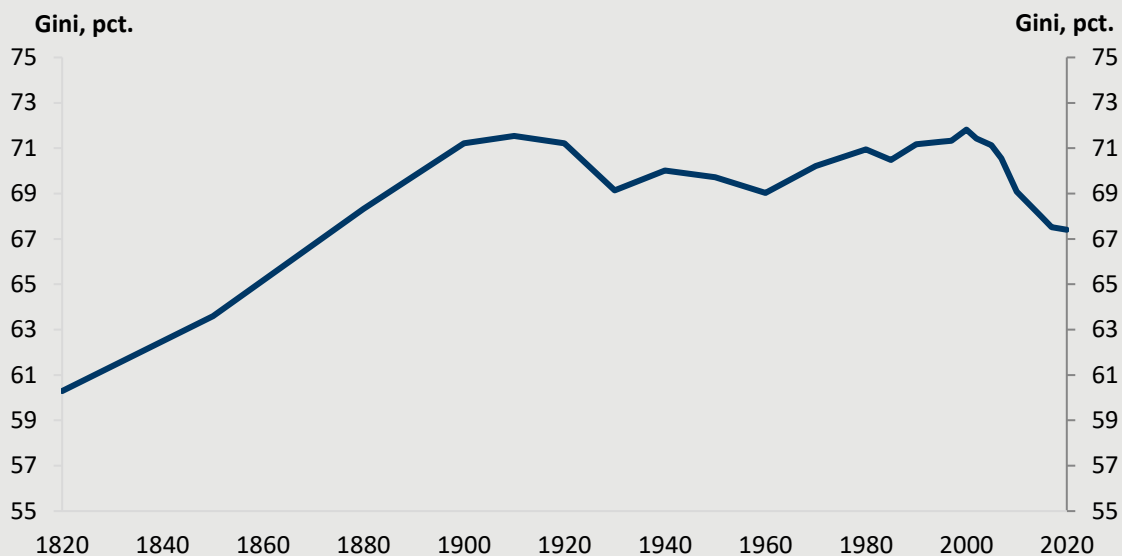

Kilde: IMF Fiscal Monitor October 2017 – Tackling Inequality

Den franske økonom Thomas Piketty har udarbejdet en opgørelse, der også viser at den globale ulighed er faldet markant fra ca. år 2000 til i dag²⁰, jf. figur 15.2. Stort set samme udvikling i den globale ulighed kommer Branko Milanovic frem til, jf. nedenfor.

²⁰ Kilde: ["Global income inequality, 1820-2020"](#), Thomas Piketty og Lucas Chancel, December 2021

Figur 15.2
Global indkomstulighed målt ved Gini-koefficienten, 1820-2020

Kilde: Thomas Piketty and Lucas Chancel: *Global income inequality, 1820-2020*

De fattigste i verden har oplevet den største indkomstfremgang siden 2008

Ulighedsforskeren Branko Milanović, der er professor ved City University of New York, har udgivet en forskningsartikel²¹ om global ulighed og indkomstfordeling. Blandt andet IMF²² og Verdensbanken²³ har anvendt Branko Milanovićs tidligere forskning til at vurdere udviklingen i den globale ulighed.

Milanovićs nye forskningsartikel viser bl.a., at for perioden 2008-2018 er det de fattigste i verden, der har oplevet højest indkomstvækst efterfulgt af den globale middelklasse. De rigeste har oplevet lavest indkomstvækst, og den globale top 1 pct. ligger helt i bund, jf. figur 15.3 De laveste indkomster er i perioden vokset med ca. 7 pct. årligt. Over den 10-årige periode fra 2008-2018 indebærer det en fordobling af deres indkomster.

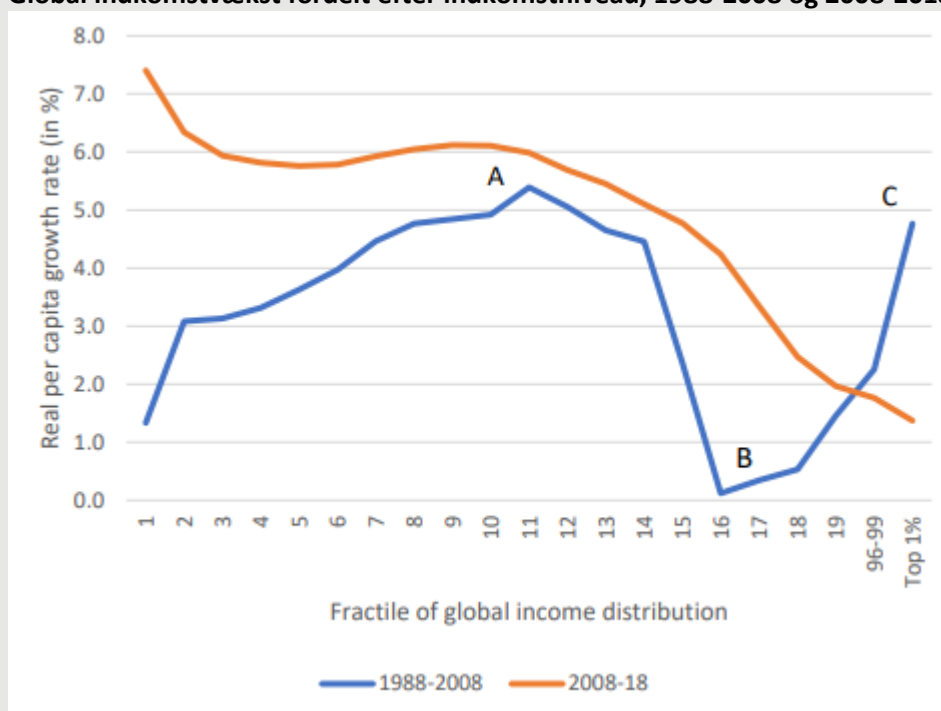
²¹ Kilde: Branko Milanović: "The three eras of global inequality, 1820-2020 with the focus on the past thirty years", 2022

²² <https://cepos.dk/abcepos-artikler/0141-den-globale-ulighed-er-faldet-de-seneste-3-aartier/>

²³ <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/36519/9781464817601.pdf>

Figur 15.3
Global indkomstvækst fordelt efter indkomstniveau, 1988-2008 og 2008-2018

Anm.: X-aksen viser den globale indkomstfordeling opdelt i 20 lige store grupper. Dvs. "1" viser de 5 pct. med lavest indkomst, mens "19" viser de 5 pct. som har den næsthøjeste indkomst (lige under top 5 pct.).

Kilde: Branko Milanović: *"The three eras of global inequality, 1820-2020 with the focus on the past thirty years"*, 2022

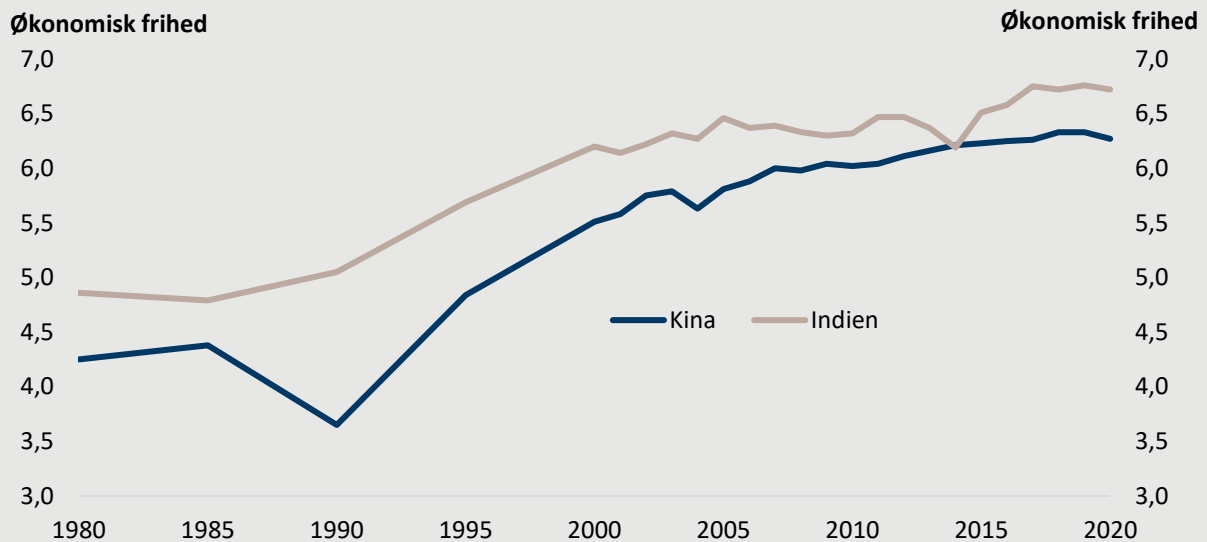
Markedsreformer og catch up i Kina og Indien sender global ulighed ned

Faldet i den globale ulighed skyldes, at uligheden mellem verdens fattige og rige lande er blevet mindre, bl.a. fordi verdens to mest befolkningsrige lande, Kina og Indien, er blevet mere velstående, da de gennem mange årtier har oplevet høj vækst. Den højere vækst har trukket millioner af mennesker ud af fattigdom. Væksten i Kina og Indien har været høj siden de to lande for alvor påbegyndte markedsreformer fra 1980'erne og frem (mere privat ejendomsret, deregulering og åbning af økonomien for udenrigshandel og udenlandske investeringer). Markedsreformerne fra 1980'erne og frem ses bl.a. ved, at begge lande har oplevet en markant stigning i økonomisk frihed, jf. figur 15.4. Markedsreformerne har medvirket til, at Kina og Indien velstandsmæssigt har oplevet en såkaldt catch up-effekt.

Catch up dækker over, at fattige lande kan opnå større vækstrater som følge af, at de importerer moderne teknologi fra rigere lande. De kan så at sige bare overtage den teknologi, der gennem længere tid er udviklet i rigere lande. Catch up-effekten forstærkes, hvis der er gennemført institutionelle reformer, der gør det profitabelt og muligt at "importere teknologi" mv. Det kan være åbning for handel og udenlandske investeringer, håndhævelse af privat ejendomsret, bekæmpelse af korruption mv.

Figur 15.4

Score på Fraser Institutes indeks over økonomisk frihed, Indien og Kina, 1980-2020

Anm.: Skalaen går fra 0 til 10.

Kilde: Fraser Institute, *Economic Freedom of the World 2022*

Catch up-effekten i fattigere lande har været så kraftig, at den overskygger, at uligheden internt i en række lande har været stigende. IMF finder i en rapport fra 2017²⁴, at uligheden gennem de seneste 30 år er steget i 53 pct. af de 94 lande, som de har data for. Der har især været en tendens til, at velstående lande har oplevet stigende ulighed. Den anden halvdel af landene har oplevet faldende ulighed, heriblandt mange lande i Latinamerika.

Ulighed mellem lande er dog stadig en væsentlig kilde til global ulighed. IMF²⁵ vurderer således, at 65 pct. af den globale ulighed i 2013 skyldtes ulighed mellem lande. Pikettys analyse²⁶ finder, at ulighed mellem landene står for ca. 1/3 af den samlede ulighed i 2020. Dvs. der er ikke helt enighed om betydningen af ulighed mellem lande. Under alle omstændigheder er et betydeligt potentiale for mindre global ulighed via catch up.

Verdens ulighed målt ved Gini vil falde med 3 point frem mod 2035

IMF forventer²⁷, at den globale ulighed vil fortsætte med at falde fremover, da fattigere lande pga. catch up-effekten forventes at opnå højere økonomisk vækst end de mest velstående lande. Det forventes således, at den globale årlige medianindkomst vil fordobles fra 2.600 US dollars i 2015 til 5.100 US dollars i 2035 (målt i købekraftskorrigerede 2011 US dollars). Baseret på IMF's vækstske, FN's befolkningsprognose samt en antagelse om uændret ulighed i landene vurderer IMF, at uligheden vil falde med 3 pct. point fra 2015 til 2035. Hvis dette fald skal opvejes af en stigning i uligheden internt i landene, kræver det, at uligheden i alle lande stiger med 6,6 pct. point. Det vurderer IMF som meget usandsynligt, da en ulighedsstigning af den størrelsesorden kun er forekommet i et par lande over de seneste 20 år. Det bemærkes, at IMF-rapporten er fra 2017, dvs. fra før Corona-krisen.

²⁴ IMF Fiscal Monitor: *Tackling Inequality*, Oktober 2017

²⁵ IMF Fiscal Monitor: *Tackling Inequality*, Oktober 2017

²⁶ Kilde: "*Global income inequality, 1820-2020*", Thomas Piketty og Lucas Chancel, December 2021

²⁷ IMF Fiscal Monitor: *Tackling Inequality*, Oktober 2017

Fald på 1,3 milliard ekstremt fattige siden 1990 – vil falde yderligere frem til 2030, på trods af stigning under Corona-krise

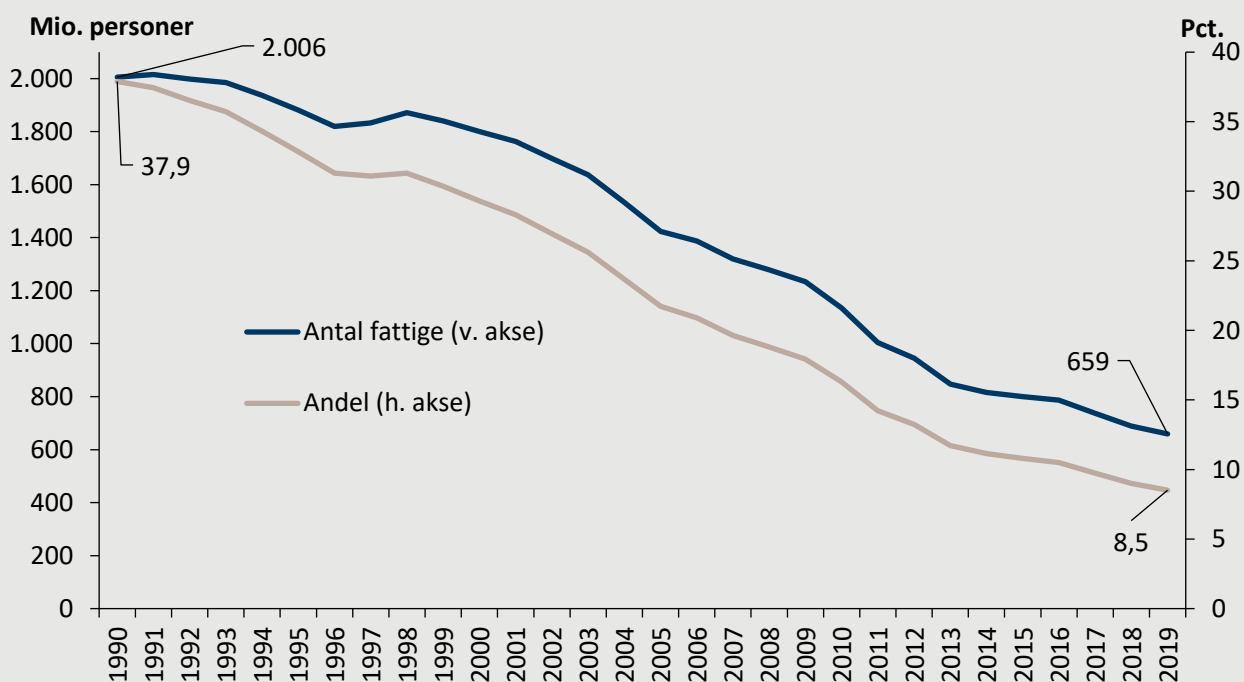
Den ekstreme fattigdom er faldet kraftigt på verdensplan i perioden 1990-2019. Andelen af verdens befolkning, der lever i ekstrem fattigdom, er reduceret fra 38 pct. i 1990 til 8,5 pct. i 2019. I 1990 var der knap 2,0 mia. ekstremt fattige, mens antallet var faldet til 659 millioner i 2019, dvs. et fald på 1,3 mia. ekstremt fattige, jf. figur 15.5. Denne udvikling er sket på trods af, at verdens befolkning er vokset med 2,5 mia. personer i samme periode.

Ifølge Verdensbanken er man fattig, hvis man har mindre end 2,15 dollars om dagen at leve for (købekraftskorrigeret, 2017-priser).

Denne markante reduktion i fattigdommen skal særligt ses i lyset af, at Kina har nedbragt andelen af fattige fra 72 pct. i 1990 til kun 0,14 pct. i 2019. Når så mange kinesere er blevet løftet ud af fattigdom, så skyldes det en meget høj økonomisk vækst, der i høj grad er en følge af markedsorienterede reformer startet af Deng Xiaoping i 1978. Indien har også haft stor betydning for reduktionen i den globale fattigdom. I Indien er fattigdommen nedbragt fra 48 pct. i 1993 til 10 pct. i 2019.

Fra 2019 til 2020 skønner [Verdensbanken](#), at antallet af fattige som følge af Corona-krise stiger til 719 mio. kr. (fra 8,4 pct. af verdens befolkning i 2019 til 9,3 pct. i 2020). I takt med at økonomierne åbnes op igen, og væksten vender tilbage, forventer Verdensbanken at antallet af fattige reduceres til 574 mio. i 2030 (6,8 pct. af verdens befolkning).

Figur 15.5
Antal ekstremt fattige og deres andel af verdens befolkning, 1990-2019

Anm.: Ekstremt fattige er personer med en indkomst under Verdensbankens officielle fattigdomsgrænse, som er på 2,15 købekraftskorrigerede 2017-dollars om dagen.

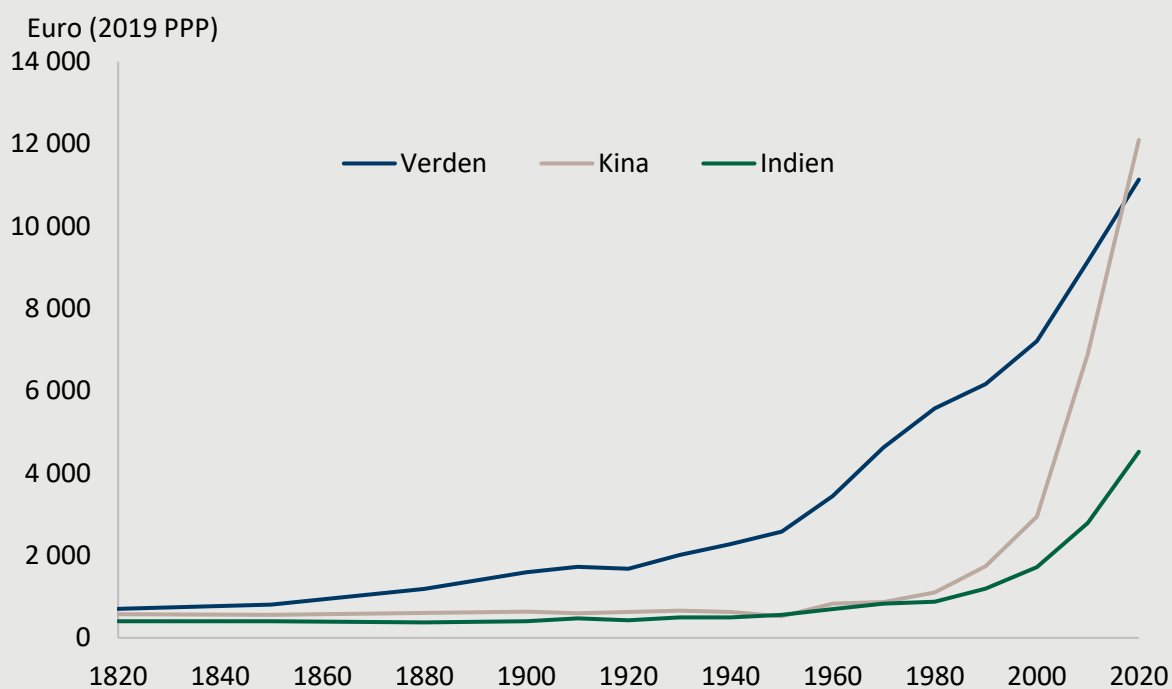
Kilde: Verdensbanken

Udvikling i BNP pr. indbygger i hele verden samt Kina og Indien

Siden 1820 er der sket en ekstremt positiv velstandsudvikling. Set for verden under et, er gennemsnitsindkomsten (BNP pr. indbygger) i dag 16 gange større end i 1820, jf. figur 15.6.

Det fremgår også af figuren, at Indien og særligt Kina siden 1980 har oplevet en meget markant velstandsfremgang²⁸, hvilket har løftet millioner ud af fattigdom. Og fordi Kina og Indien var relativt fattige lande tilbage i 1980, har velstandsfremgangen også været en afgørende faktor bag den faldende globale ulighed og reduktionen i ekstrem fattigdom, jf. ovenfor.

Figur 15.6
BNP pr. indbygger, 1820-2020, Verden, Kina og Indien

Kilde: Thomas Piketty and Lucas Chancel: [Global income inequality, 1820-2020](#)

Opsummering: Udsigt til gunstig udvikling i vækst og ulighed – kan hindres af politik-fejl

Opsummerende er der udsigt til en fortsat gunstig udvikling i velstand og ulighed, når man ser på verden under ét. Den forventede højere vækst i lande, der i dag er mindre velstående, betyder, at mange millioner mennesker kommer ud af fattigdom. Det vil trække i retning af mindre global ulighed. Potentielle hindringer for denne udvikling kunne være krige eller et sammenbrud af globaliseringsprocessen ved, at der bliver indført betydelige barrierer for handel og investeringer. Desuden kan dårlig økonomisk politik i OECD-lande hæmme den gunstige udvikling. Hvis væksten bremser op som følge af dårlig økonomisk politik i de rige lande, indebærer det, at de fattigere lande får sværere ved at eksportere, ligesom mulighederne for migration fra fattigere lande bliver mindre (dermed kan der sendes færre penge hjem til hjemlandet).

²⁸ Siden 1980 er Kinas velstand 10-doblet, mens Indiens velstand er blevet 5-doblet. På verdensplan er BNP pr. indbygger fordoblet siden 1980.

16. Ulighed og vækst i den internationale debat

Mange videnskabelige undersøgelser har undersøgt sammenhængen mellem vækst og ulighed. Nogle finder en positiv sammenhæng, og andre en negativ sammenhæng. Den overordnede konklusion i den videnskabelige litteratur er, at der ikke kan påvises nogen sammenhæng mellem vækst og ulighed²⁹. IMF har leveret et bidrag³⁰ til denne videnskabelige litteratur. De konkluderer i en undersøgelse, at øget ulighed bidrager til lavere økonomisk vækst. I deres analyse finder de en negativ korrelation mellem ulighed og økonomisk vækst. I forhold til konklusionen skal det indvendes, at fordi der er negativ korrelation mellem to variabler (her vækst og ulighed), behøver der ikke at være en årsagssammenhæng. Man bør derfor se IMF-studiet i sammenhæng med den øvrige litteratur på området (der som nævnt ikke finder nogen systematisk sammenhæng).

IMF anvender som argument for årsagssammenhængen, at i meget ulige samfund kan personer med lave indkomster have svært ved at opnå adgang til hospitaler og uddannelse, ligesom øget ulighed giver "mindre sammenhængskraft". Ingen af disse tre argumenter holder for Danmark. Der er skattefinansieret adgang til hospitaler og uddannelse (herunder har Danmark den højeste SU i verden), ligesom Danmark har den 7. laveste ulighed i OECD.

Efterfølgende har Verdensbanken da også anført, at IMF-rapportens konklusioner ikke holder vand ved nærmere eftersyn. Om IMF-rapportens resultater om vækst og ulighed skriver Verdensbanken³¹, at "*it is not possible to draw any conclusion about the effect of inequality on growth, whether positive or negative*".

Økonomi- og Indenrigsministeriet var også kritiske over for konklusionen i IMF-analysen³²: "*Der er ikke belæg for at sige, at der er en entydig og universel sammenhæng mellem indkomstforskelle og vækst. Sammenhængen er kompleks og afhænger af en række forhold. ... Man kan således ikke konkludere, at større ulighed entydigt skader væksten (ligesom der heller ikke er belæg for det modsatte udsagn).*"

²⁹ Se Robert Barro, "Inequality and growth in a panel of countries", Journal of economic growth, marts 2000

³⁰ "Redistribution, inequality and growth", Ostry, Berg og Tsangarides, IMF Staff Discussion Note 14/02, februar 2014

³¹ "Taking on inequality, Poverty and shared prosperity 2016", Verdensbanken.

³² Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 5 vedrørende B 18 om en lighedsudredning af 13. januar 2015

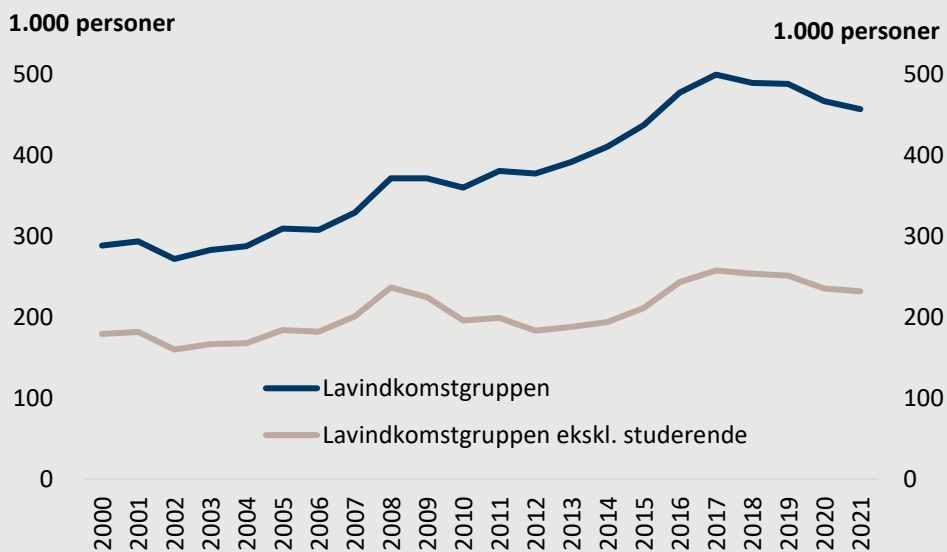
Del V. Relativ fattigdom i Danmark

17. Lavindkomstgruppen (<50 pct. af medianindkomsten)

Lavindkomstgruppen er defineret som de personer, der har en disponibel indkomst (bruttoindkomst minus indkomstskat) på under halvdelen af medianindkomsten i befolkningen. Medianindkomsten er den disponible indkomst for den person, som er præcis midt i indkomstfordelingen. Dvs. den ene halvdel af befolkningen har en lavere disponibel indkomst end medianen, og den anden halvdel har en højere disponibel indkomst end medianen.

I 2021 var medianindkomsten knap 279.000 kr. (2021-data opskrevet til 2023-niveau), og lavindkomstgruppen består derfor af personer med disponible indkomster mindre end ca. 139.000 kr. årligt eller ca. 11.600 kr. om måneden³³. Opgørelsen foretages med ækvivalerede disponible indkomster, jf. appendiks 1. I 2021 var der ca. 457.000 personer i lavindkomstgruppen, svarende til 7,9 pct. af befolkningen, jf. figur 17.1. Det er en stigning siden år 2000, hvor niveauet var på 289.000 personer (5,4 pct. af befolkningen).

Figur 17.1
Antal personer i lavindkomstgruppen, 2000-2021

Anm: Lavindkomstgruppen er defineret som personer med mindre end 50 pct. af medianen (disponibel indkomst).

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Studerende indgår i lavindkomstgruppen, men er i færd med at dygtiggøre sig og vil derfor senere i livet typisk opnå en relativ høj indkomst. Derfor er det ikke umiddelbart et problem at være i lavindkomstgruppen som studerende. Der er sket en stor stigning i antallet af studerende de seneste 10 år. Ser man bort fra studerende³⁴, er lavindkomstgruppen kun vokset fra 180.000 (3,4 pct. af

³³ Mere præcist er indkomstgrænsen for lavindkomstgruppen beregnet som et 3-årigt gennemsnit, dvs. for 2021 er der tale om et gennemsnit for årene 2019-2021, hvor 2019 og 2020 er opregnet til 2021-niveau med lønudviklingen. Dermed er indkomstgrænsen for lavindkomstgruppen beregnet på samme måde som grænsen for relativ fattigdom, jf. afsnit 18.

³⁴ Og personer der bor sammen med studerende.

befolkningen) i 2000 til 232.000 (4,0 pct. af befolkningen) i 2021. Faktisk er antallet af personer i lavindkomstgruppen ekskl. studerende i 2021 på omtrent samme niveau som i 2008.

Derudover er det heller ikke umiddelbart et økonomisk problem at være i lavindkomstgruppen i et enkelt år, hvis man forud har haft højere indkomst fx gennem beskæftigelse. Dermed er der mulighed for at spare op til dårligere tider. Derfor er det mere relevant at fokusere på længerevarende perioder med lav indkomst. Hvis man har en vis formue eller gode lånemuligheder, kan man også oprettholde et pænt forbrug, selvom man har en lav indkomst. Derfor ser det næste afsnit nærmere på Thorning-regeringens fattigdomsgrænse.

18. Thorning-regeringens fattigdomsgrænse

Thorning-regeringen indførte i 2013 en officiel relativ fattigdomsgrænse på baggrund af anbefalingerne fra et ekspertudvalg³⁵. Den relative fattigdomsgrænse blev ophævet af Løkke-regeringen i 2015.

For at blive defineret som relativt fattig ud fra Thorning-regeringens definition, skal følgende kriterier være opfyldt:

1. Den ækvivalerede disponible indkomst³⁶ er mindre end 50 pct. af medianindkomsten (dvs. den midterste indkomst i befolkningen).
2. Nettoformuen må ikke være over 100.000 kr. (2010-niveau).
3. Man må ikke være studerende over 18 år³⁷ (fordi det er selvvalgt, og fordi studerende typisk har udsigt til en væsentlig fremgang i disponibel indkomst efter endt studietid).
4. Ovenstående tre punkter skal gælde 3 år i træk.

I 2021 udgjorde grænsen for relativ fattigdom ca. 139.000 kr. i 2023-niveau (3-årigt gennemsnit), svarende til 11.600 kr. om måneden. Beregningen er foretaget på Danmarks Statistiks personregistre ud fra samme regnemetode, som Thorning-regeringen anvendte.

Der er tale om en relativ fattigdomsdefinition. En relativ fattigdomsdefinition har den ulempe, at den ikke forholder sig til hvilke varer (husleje, mad mv.), det er nødvendigt at have råd til for ikke at være økonomisk fattig. Hvis hele Danmarks befolkning fik forøget deres indkomst med 10 pct., ville antallet af fattige ifølge denne definition være uændret, selvom også personer med lave indkomster fik indkomsten forøget med 10 pct.

Som følge af stigningen i medianindkomsterne, er fattigdomsgrænsen løbende vokset, også når der korrigeres for inflation. I 2000 var fattigdomsgrænsen på 8.600 kr. efter skat, mens den i 2021 som nævnt er vokset til 11.600 kr. om måneden, jf. figur 18.1.

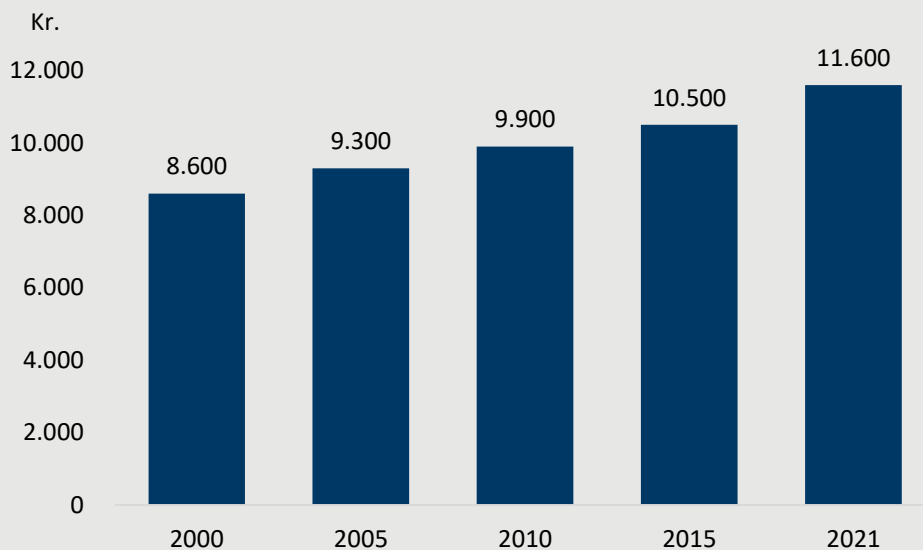
³⁵ Ekspertudvalg om fattigdom: "En dansk fattigdomsgrænse – analyser og forslag til opgørelsesmetoder"

³⁶ Disponibel indkomst: Indkomst fratrukket skat. For en forklaring af ækvivaleringsmetoden se boks A1.3 i appendiks 1.

³⁷ Eller bo sammen med en studerende over 18 år

Figur 18.1

Udvikling i månedlig grænse for relativ fattigdom siden 2000 korrigeret for inflation

Anm: Grænserne er angivet i 2023-niveau

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Den relative fattigdomsgrænse er på 11.600 kr. om måneden for en enlig. For et par uden børn stiger fattigdomsgrænsen til 17.600 kr. Selvom et par er en dobbelt så stor familie som en enlig, er fattigdomsgrænsen ikke dobbelt så høj. Det skyldes, at der tages højde for stordriftsfordele; fx har et par ikke brug for 2 køleskabe og en bolig for et par er typisk heller ikke dobbelt så dyr som en single-bolig. Ser man på et par med 2 børn, skal de have en disponibel indkomst (dvs. efter skat) på over 26.700 kr. for ikke at være under fattigdomsgrænsen. Har et par 3 børn, er fattigdomsgrænsen på 30.500 kr., jf. tabel 18.1.

Tabel 18.1

Relative fattigdomsgrænser i 2021 (disponibel indkomst) afhængig af familiestørrelse, kr. pr. måned, 2023-niveau

Antal børn	0	1	2	3
Enlig	11.600	17.600	22.400	26.700
Par	17.600	22.400	26.700	30.500

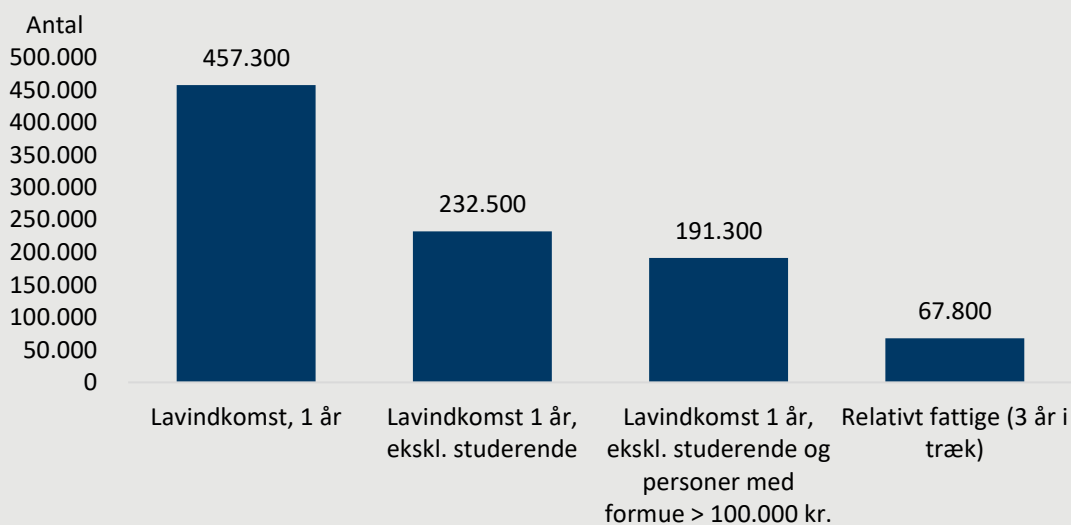
Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Ca. 457.000 personer er i 2021 i lavindkomstgruppen målt på den disponible indkomst (mindre end 50 pct. af medianindkomsten). Næsten halvdelen af denne gruppe er studerende (eller bor sammen med en studerende). Dette er en selvvalgt og midlertidig situation, og den disponible indkomst må forventes at stige efter endt uddannelse. Uden studerende er der 232.500 personer med relativt lave indkomster. Ser man yderligere bort fra personer med mere end 100.000 kr. i formue, er der 191.300 personer tilbage i lavindkomstgruppen. Skal dette gælde i tre år i træk, er der 67.800 personer tilbage, der ifølge Thorning-regeringens fattigdomsdefinition er relativt fattige.

Dermed er det kun ca. hver 7. af de 457.000 personer, som umiddelbart indgår i lavindkomstgruppen i 2021, som er relativt fattige ifølge Thorning-regeringens fattigdomsdefinition, jf. figur 18.2.

Figur 18.2
Antal personer med lav indkomst og relativt fattige, 2021

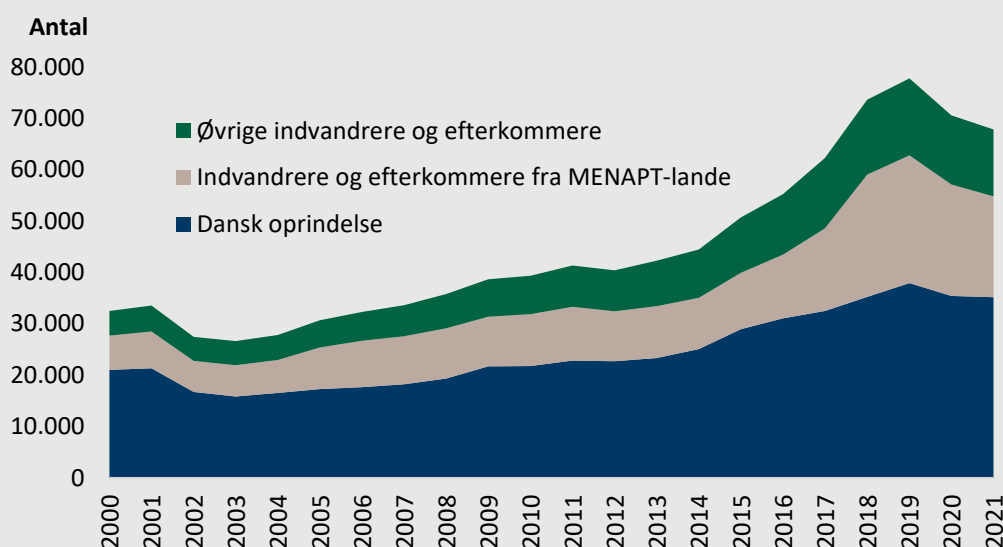
*Anm: Lavindkomst er defineret som personer med mindre end 50 pct. af medianen (disponibel indkomst).
 Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre*

Ud fra Thorning-regeringens definition af relativ fattigdom, var der i 2021 67.800 relativt fattige personer i Danmark, svarende til 1,2 pct. af befolkningen. Det er omtrent en fordobling siden år 2000, hvor der var 32.500 relativt fattige. Stigningen er særligt indtruffet siden 2014, dog med et fald fra 2019 til 2021, jf. figur 18.3.

Stigningen i den relative fattigdom på 33.000 personer fra 2014-2019 skyldes i høj grad en stigning blandt indvandrere og efterkommere. 60 pct. af stigningen (20.000 personer) er indvandrere og efterkommere, hvoraf $\frac{3}{4}$ (15.000) er fra MENAPT-lande³⁸. De resterende 40 pct. (13.000 personer) er personer af dansk oprindelse. Denne udvikling skal ses i sammenhæng med integrationsydelsens indførelse i 2015 samt kontanthjælpsloftet. Faldet siden 2019 skal ses i sammenhæng med udbetalingen af det midlertidige børnetilskud, samtidig med at der er færre på kontanthjælp og integrationsydelse, mens flere er i beskæftigelse.

³⁸ MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet.

Figur 18.3
Antal personer berørt af relativ fattigdom, fordelt på herkomst, 2000-2021

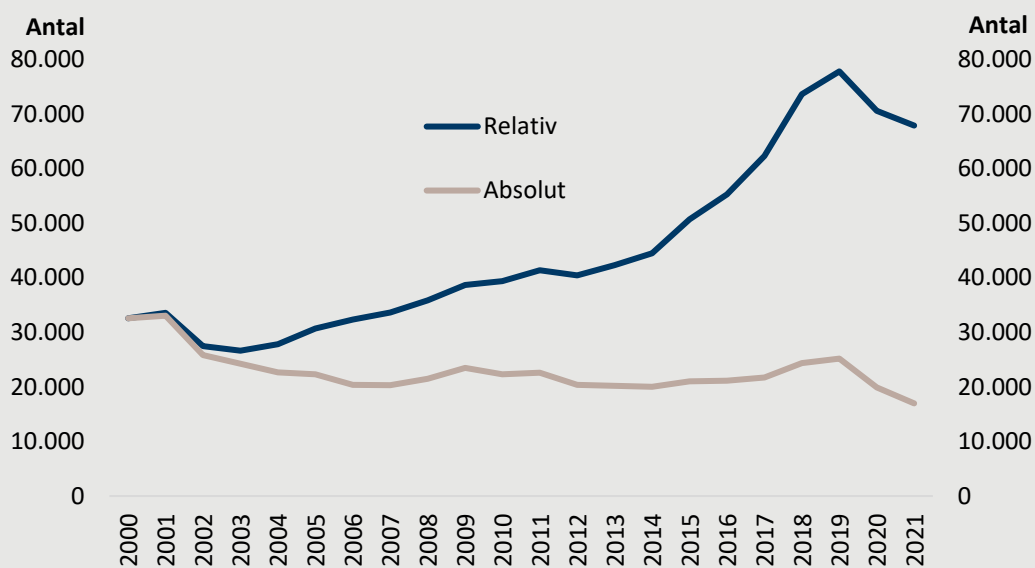

Anm.: MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet
 Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Som følge af realvæksten i økonomien og politik-tiltag (som fx skattereformer) er medianindkomsten (som fattigdomsgrænsen afhænger af) vokset over perioden. I 2000 udgjorde grænsen for relativt fattige 8.600 kr. om måneden, mens den i 2021 var vokset til 11.600 kr. om måneden, jf. også figur 18.1 ovenfor.

Såfremt man havde fastholdt fattigdomsgrænsen på niveauet på 8.600 kr. om måneden i år 2000 (dvs. uændret købekraft, hvor der kun korrigeres for udviklingen i forbrugerpriserne), ville antallet i fattigdomsgruppen være faldet fra 32.500 personer i 2000 til 16.700 personer (0,3 pct. af befolkningen) i 2021 - en reduktion på knap 50 pct., jf. figur 18.4.

Figur 18.4
Antal personer berørt af fattigdom, 2 fattigdomsgrænser, 2000-2021

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Udviklingen i antallet af fattige afhænger således afgørende af, om man bruger en absolut eller relativ fattigdomsgrænse. Hvis man anvender et absolut fattigdomsbegreb, er der knap 50 pct. færre fattige i 2021 sammenlignet med 2000. Modsat er fattigdommen mere end fordoblet (stigning på ca. 110 pct.), hvis man anvender en relativ fattigdomsgrænse (som Thorning-regeringen gjorde).

Ovenstående opgørelse går frem til 2021, idet der ikke er registerdata til rådighed for 2022 endnu. Der har været høj inflation i 2022, og det må forventes at øge antallet af personer under en absolut fattigdomsgrænse.

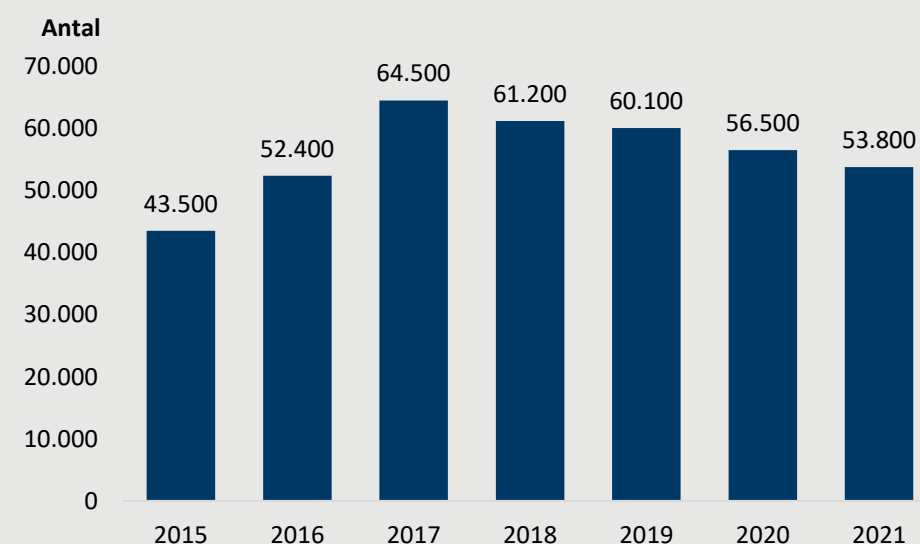
Det bemærkes, at ovenstående beregninger med en fast grænse på 2000-niveau ikke er et udtryk for en absolut fattigdomsgrænse i den forstand, at man skal have dette beløb for ikke at være berørt af reel økonomisk fattigdom. Derimod tager beregningerne udgangspunkt i den relative fattigdomsgrænse i år 2000 og fremskriver denne med inflationen (så man hvert år har mulighed for at købe de samme varer og tjenester, hvis man har en indkomst, der svarer til fattigdomsgrænsen).

19. Antal relativt fattige børn reduceres fra 54.000 til 15.000 når man bruger Thornings 3-års grænse for fattigdom

I 2018 og i forbindelse med valgkampen i 2019 fyldte debatten om fattige børn meget. Antallet blev opgjort til 64.500 af Danmarks Statistik og AE-Rådet, og det refererede til 2017. Det seneste tal for 2021 udgør 53.800 personer, jf. figur 19.1. Ifølge Danmarks Statistiks egen definition af relativ fattigdom skal man kun have lav indkomst i 1 år.

Figur 19.1

Antal børn i 1-årig relativ fattigdom, 2015-2021

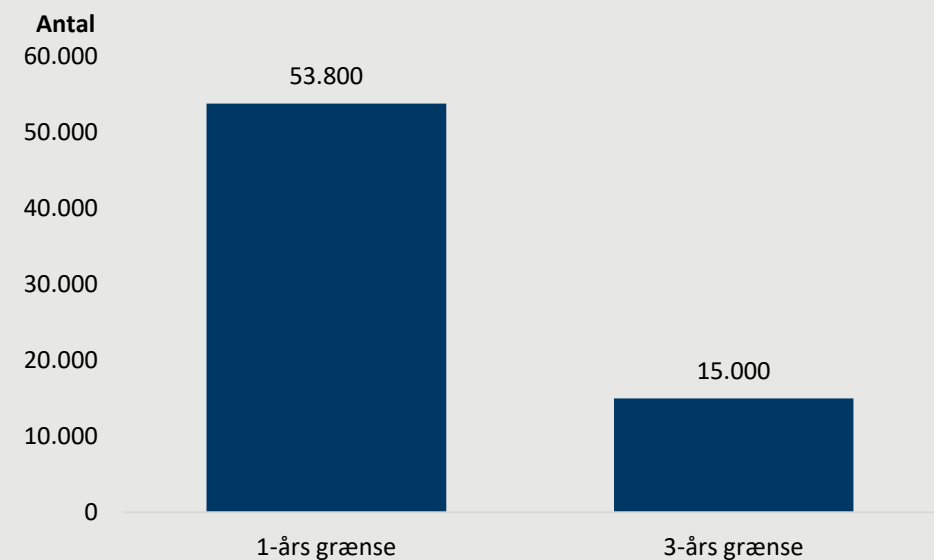

Kilde: Danmarks Statistik

Ifølge Thorning-regeringens fattigdomsgrænse er man relativt fattig, hvis man har relativ lav indkomst 3 år i træk (og ikke er studerende eller har formue over 100.000 kr.). Med Thornings fattigdomsgrænse, vil 67.800 personer blive opgjort som relativt fattige i 2021, heraf 15.000 børn.

Dvs. med Thornings 3-årige fattigdomsgrænse er antallet af relativt fattige børn ca. 70 pct. lavere end med Danmarks Statistiks definition - 15.000 i stedet for 53.800, jf. figur 19.2. Det skyldes i høj grad, at der er stor mobilitet ud af gruppen af 1-års-fattige, og at ca. halvdelen er ude efter 1 år, jf. afsnit 23.

Figur 19.2
Antal relativt fattige børn, 1-års grænse og 3-års grænse, 2021

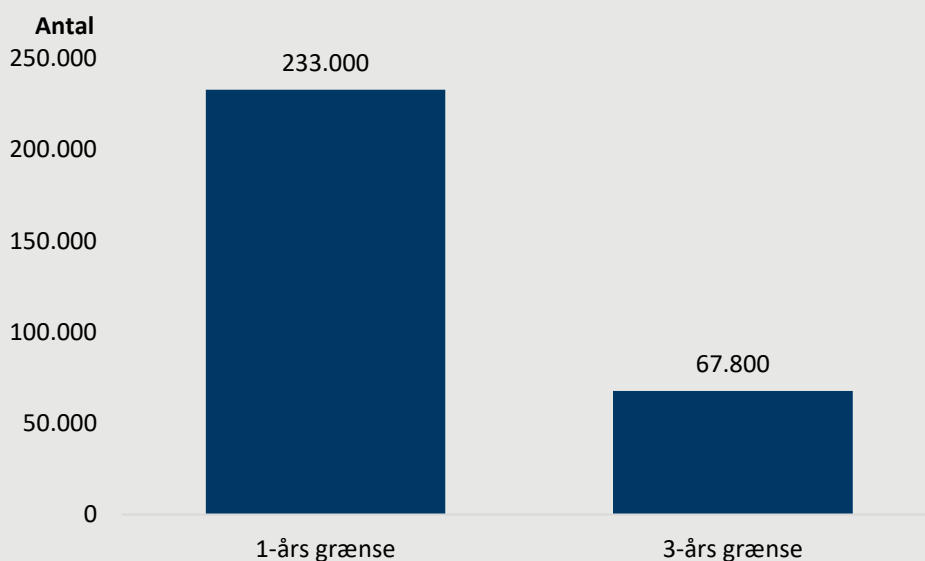

Anm.: Der er visse definitoriske forskelle på Danmarks Statistiks 1-års grænse og Thorning-regeringens 3-års fattigdomsgrænse, jf. nedenfor. Anvendes Danmarks Statistiks definition, men med en 3-årig grænse, er der 21.000 relativt fattige børn i 2021.

Kilde: Danmarks Statistik samt CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Også når man ser på hele befolkningen, er der meget stor forskel på at bruge Danmarks Statistiks 1-års grænse og Thornings 3-års grænse. Bruger man Danmarks Statistiks 1-års grænse, er der 233.000 relativt fattige i 2021, mens der er 67.800 relativt fattige i 2021, når man bruger Thornings 3-års grænse, jf. figur 19.3. Dvs. også en reduktion på ca. 70 pct. ved at gå fra 1-års grænse til 3-års grænse. Igen skyldes reduktionen i høj grad, at der er stor mobilitet ud af gruppen af 1-års-fattige, og at næsten halvdelen er ude efter 1 år, jf. nedenfor.

Figur 19.3
Antal relativt fattige – hele befolkningen, 1-års grænse og 3-års grænse, 2021

Anm.: Der er visse definatoriske forskelle på Danmarks Statistiks 1-års grænse og Thorning-regeringens 3-års fattigdomsgrænse, jf. nedenfor. Anvendes Danmarks Statistiks definition, men med en 3-årig grænse, er der 92.400 relativt fattige i 2021.

Kilde: Danmarks Statistik samt CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Forskel på Danmarks Statistiks og Thorning-regeringens fattigdomsdefinition

Den primære forskel på de to opgørelser af relativ fattigdom er som nævnt, at man med Danmarks Statistiks definition kun skal være under lavindkomstgrænsen i 1 år, mens man med Thorning-regeringens grænse skal være under lavindkomstgrænsen 3 år i træk. Der er dog en række andre forskelle mellem de to opgørelser, jf. boks 19.1. For begge opgørelser gælder, at lavindkomstgrænsen er defineret som 50 pct. af medianindkomsten efter skat (disponibel indkomst), hvor medianindkomsten er den midterste indkomst i indkomstfordelingen.

Boks 19.1

Forskelle mellem Danmarks Statistiks og Thorning-regeringens fattigdomsdefinition

Definition af relativ fattigdom	Thorning-regeringen	Danmarks Statistik
Antal år under lavindkomstgrænse	3 år i træk	1 år
Formuegrænse	100.000 kr. (2010-niveau) pr. voksen	Formuegrænsen pr. voksen svarer til lavindkomstgrænsen i året
Studerende og flytninger	Studerende over 17 år og deres familier indgår ikke som relativt fattige	Hvis hovedforsørgeren i familien er studerende, indgår familien ikke som relativt fattig. Unge, der er flyttet hjemmefra i løbet af året, bliver heller ikke betegnet som relativt fattige.
Ækvivaleringsmetode (til beregning af størrelsesfordele i familier)	(Antal personer i husstanden) ^{0,6} For en enlig med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $3^{0,6}=1,9$ For et par med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $4^{0,6}=2,3$	Første voksen: 1 Øvrige voksne over 15 år: 0,5 Børn (under 15 år): 0,3 For en enlig med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $1+2*0,3=1,6$ For et par med 2 børn: Ækvivaleringsfaktor: $1+0,5+2*0,3=2,1$

20. Børn i familier med lav indkomst målt ud fra en absolut lavindkomstgrænse

I ovenstående afsnit ses der udelukkende på relative fattigdomsgrænser. Ser man derimod på udviklingen i antal børn under en absolut lavindkomstgrænse, er antallet nedbragt markant siden år 2000. Der er her regnet på en absolut lavindkomstgrænse, der tager udgangspunkt i 50 pct. af medianen mht. den disponible indkomst (indkomst efter skat) i 2000³⁹. Efter år 2000 forhøjes grænsen med forbrugerpriserne, så man hvert år kan købe de samme varer, hvis ens indkomst svarer til lavindkomstgrænsen. Dvs. hvis alle indkomster stiger med 10 pct., vil der komme færre personer under lavindkomstgrænsen. Sagt på en anden måde: Hvis realindkomsten (disponibel indkomst i faste priser) vokser for alle, så falder antallet af personer under lavindkomstgrænsen.

1-årig lavindkomstgruppe: Reduktion fra 47.000 børn i 2000 til 12.000 børn i 2021

Anvender man denne absolutte lavindkomstgrænse og ser på børn i den såkaldte 1-årige lavindkomstgruppe (hvor studerende og personer med formue over 100.000 kr. er fjernet)⁴⁰, er der 12.000 børn med lav indkomst i 2021. Det svarer til en reduktion på 75 pct. siden år 2000, hvor der var 47.000 børn med lav indkomst, jf. figur 20.1.

Opgørelsen går frem til 2021, idet der ikke er registerdata til rådighed for 2022 endnu. Der har været høj inflation i 2022, og det må forventes at øge antallet af børn under en absolut lavindkomstgrænse.

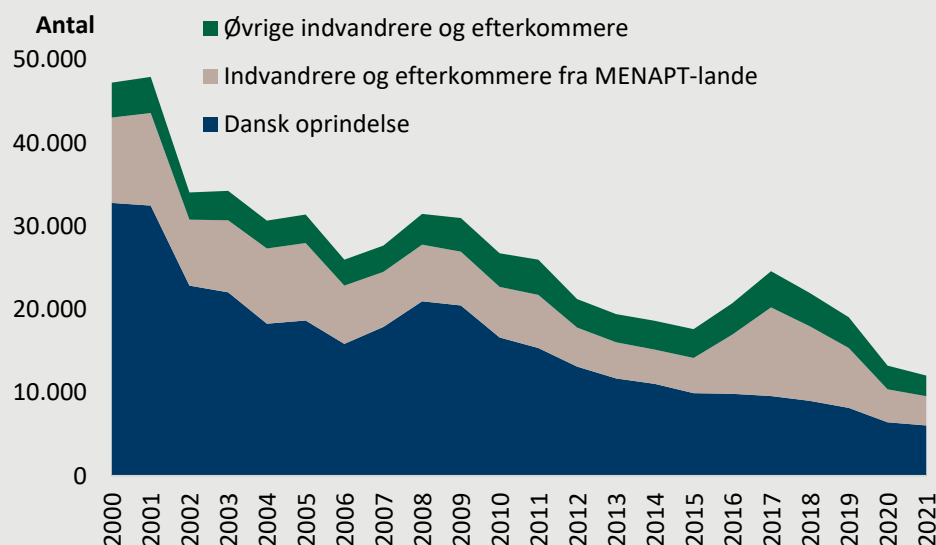
Når antallet af børn med lave indkomster er faldet frem til 2021, så skyldes det bl.a., at de offentlige ydelser (herunder kontanthjælpen) er steget mere end inflationen. Dvs. at overordnet kan personer på overførselsindkomster år for år købe flere varer. Der er undtagelser herfor. Bl.a. reducerede Thorning-regeringen kontanthjælpen for unge under 30 år i 2013, og Løkke-regeringen indførte kontanthjælpsloftet i oktober 2016, ligesom den indførte en relativ lav integrationsydelse fra 2015 for udlændinge. Herudover har den stigende beskæftigelse også flyttet familier ud af lavindkomstgruppen, ligesom det midlertidige børnetilskud bidrager til at reducere antallet i 2020 og 2021.

Fra 2015 til 2017 skete der en stigning blandt børn af indvandrere og efterkommere med lav indkomst. Det skal ses i sammenhæng med integrationsydelsens indførelse i 2015 samt kontanthjælpsloftet. Siden 2017 har der igen været en reduktion, herunder fordi der har været et stort fald i antal personer på integrationsydelse, ligesom det midlertidige børnetilskud i høj grad er rettet mod indvandrere og efterkommere og derfor bidrager til at reducere antallet i 2020 og 2021.

³⁹ Dvs. det er ikke et udtryk for en absolut lavindkomstgrænse i den forstand, at man skal have dette beløb for ikke at være berørt af reel økonomisk fattigdom. Derimod tager beregningerne udgangspunkt i den relative fattigdomsgrænse i år 2000 og fremskriver denne med inflationen (så man hvert år har mulighed for at købe de samme varer og tjenester, hvis man har en indkomst, der svarer til fattigdomsgrænsen).

⁴⁰ Disse kriterier svarer til, hvad Thorning-regeringens ekspertgruppe om fattigdom anvendte.

Figur 20.1
Antal børn i 1-års lavindkomstgruppe (absolut grænse), 2000-2021

Anm.: MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet
Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

3 år i træk i lavindkomstgruppe: Antal børn med lav indkomst reduceret med 75 pct. siden 2000

Ifølge Thorning-regeringens fattigdomsdefinition skal man være 3 år i træk i lavindkomstgruppen for at blive kategoriseret som relativt fattig (ud fra en betragtning om, at det ikke er et problem, hvis en person har lav indkomst et enkelt år).

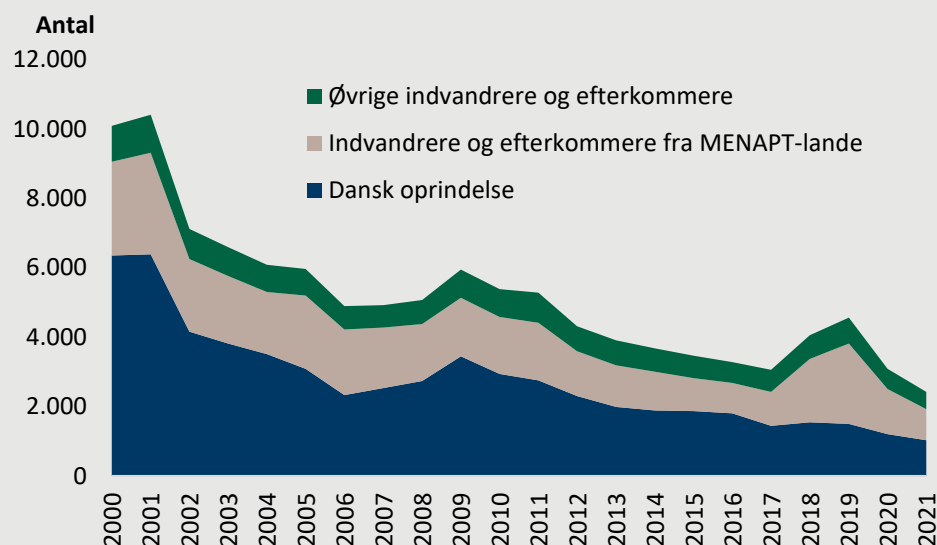
Anvender man den absolutte lavindkomstgrænse og ser på børn, der 3 år i træk er i lavindkomstgruppen (hvor studerende og personer med formue over 100.000 kr. er fjernet), er der tale om 2.400 børn i lavindkomstfamilier i 2021 mod ca. 10.000 i år 2000. Dermed er antallet af børn med lav indkomst 3 år i træk reduceret med ca. 75 pct. siden 2000, jf. figur 20.2.

Fra 2017-2019 skete der en stigning i antallet af børn i familier med lav indkomst 3 år i træk på 1.500 (fra 3.000 til 4.500). Stigningen er stort set udelukkende sket blandt indvandrere og efterkommere fra MENAPT-lande⁴¹. Det skal ses i sammenhæng med integrationsydelsens indførelse i 2015 samt kontanthjælpsloftet – og at man skal være 3 år i træk i lavindkomstgruppen. I 2021 er antallet reduceret til 2.400, hvilket er det laveste niveau siden år 2000, hvilket også skal ses i lyset af det midlertidige børnetilskud, som var gældende i både 2020 og 2021.

Opgørelsen går frem til 2021, idet der ikke er registerdata til rådighed for 2022 endnu. Der har været høj inflation i 2022, og det må forventes at øge antallet af børn under en absolut lavindkomstgrænse.

⁴¹ MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet.

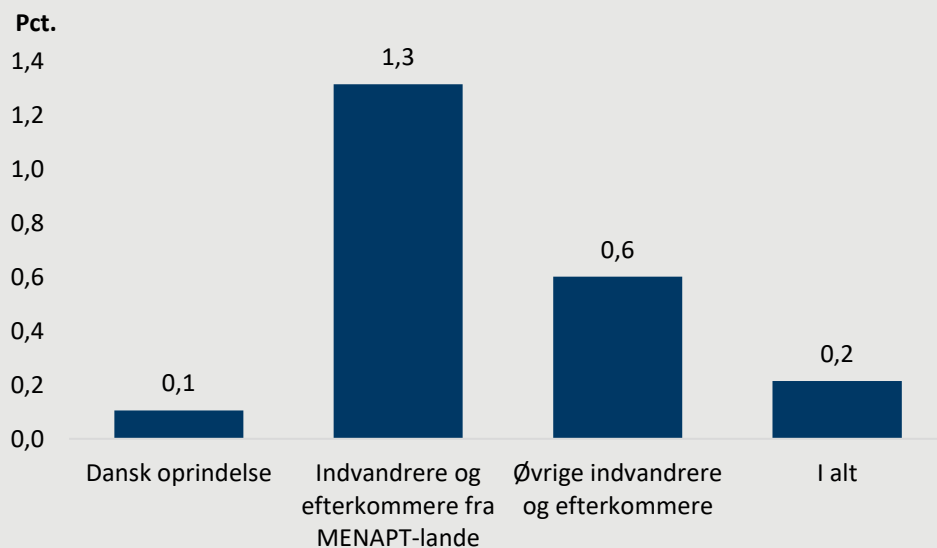
Figur 20.2
Antal børn, 3 år i træk i lavindkomstgruppe (absolut grænse), 2000-2021

Anm.: MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet
 Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

I 2021 er det kun 0,2 pct. af børn i Danmark, der er i lavindkomstgruppen målt på denne måde. For børn af dansk oprindelse, er det 0,1 pct., dvs. 1 ud af 1.000 børn, jf. figur 20.3. For indvandrere og efterkommere fra MENAPT-lande⁴² er 1,3 pct. af børnene i denne lavindkomstgruppe, mens det gælder for 0,6 pct. af øvrige indvandrere og efterkommere.

Figur 20.3
Børn i lavindkomstgruppe 3 år i træk (absolut grænse), fordelt på herkomst, 2021

Anm.: MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet
 Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

⁴² MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet.

21. Hvem er de relativt fattige i 2021?

I dette afsnit ses der nærmere på, hvem der indgår som relativt fattig i 2021 efter Thorning-regeringens definition. Dvs. opdelt på socioøkonomisk status, alder, herkomst og familietype.

Relativt fattige i 2021: Socioøkonomisk status

Den største gruppe af relativt fattige er kontanthjælpsmodtagere med 24.900 personer, svarende til at 14 pct. af kontanthjælpsmodtagerne er relativt fattige (og dermed at 86 pct. af kontanthjælpsmodtagere ikke er under Thornings fattigdomsgrænse), jf. tabel 21.1. Derudover er bl.a. selvstændige og dagpengemodtagere også overrepræsenterede blandt de relativt fattige, idet hhv. 1,7 pct. og 2,8 pct. af disse grupper er relativt fattige, hvilket er højere end for hele befolkningen (1,2 pct.). Blandt folke- og førtidspensionister samt efterlønsmodtagere er der meget få relativt fattige (mellem 0,1 og 0,7 pct.). Det skal ses i lyset af, at disse ydelser generelt ligger over fattigdomsgrænsen, og at man typisk modtager dem hele året.

Tabel 21.1

Relativt fattige opdelt på socioøkonomisk status, 2021

	Antal relativt fattige	Andel i gruppen, som er relativt fattige
	<i>Personer</i>	<i>Pct.</i>
Kontanthjælpsmodtagere	24.900	13,8
Andre	10.600	8,4
Dagpengemodtagere	3.000	2,8
Selvstændige	2.900	1,7
Børn under 15 år	13.000	1,4
Førtidspensionister	1.700	0,7
Elever min. 15 år, under uddannelse	2.300	0,4
Folkepensionister	3.200	0,3
Lønmodtagere	6.300	0,3
Efterlønsmodtagere	0	0,1
I alt	67.800	1,2

Anm.: Antal relativt fattige personer er afrundet til nærmeste 100 personer.

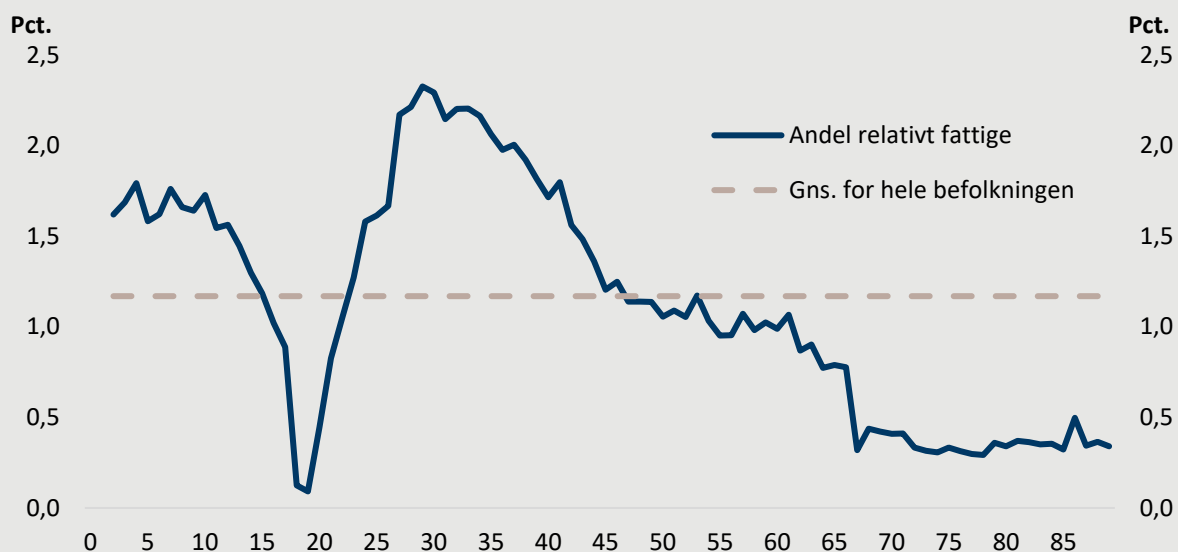
Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

For at modtage fuld folkepension i 2021, skal man have opholdt sig i Danmark i mindst 40 år, fra man er 15 år, til man når folkepensionsalderen, som er 66½ år i 2021. Af de 3.200 folkepensionister under den relative fattigdomsgrænse har 2 ud af 3 ikke opholdt sig i Danmark i 40 år og modtager derfor ikke fuld folkepension. Dette skal ses i lyset af, at ca. 70 pct. af folkepensionisterne under den relative fattigdomsgrænse er indvandrere.

Relativt fattige i 2021: Alder

Unge i slutningen af 20'erne og starten af 30'erne er i højere grad relativt fattige sammenlignet med resten af befolkningen. 2¼ pct. af de 27-34-årige er relativt fattige, sammenlignet med gennemsnittet på 1,2 pct. for hele befolkningen, jf. figur 21.1.

Figur 21.1
Andel af relativt fattige fordelt på alder, 2021

Anm: De 0-1-årige kan pr. definition ikke være relativt fattige, idet man skal være under indkomstgrænsen i 3 år. Derfor er de ikke medtaget i figuren.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Det skyldes bl.a., at kontanthjælpen er lavere for personer under 30 år (indført af Thorning-regeringen). De lavere ydelser for unge er bl.a. indført for, at det ikke skal være mere attraktivt at være på overførselsindkomst i forhold til at være studerende. Desuden er ledigheden for 25-34-årige højere end for øvrige aldersgrupper i 2021.

I takt med at beskæftigelsen og indkomsten stiger med alderen, så falder andelen af de relativt fattige op til pensionsalderen. Ser man på personer, der har nået folkepensionsalderen, er der meget få relativt fattige. Det skyldes, at folkepensionen er højere end grænsen for relativ fattigdom, og en enlig, der er berettiget til fuld folkepension, vil dermed være over fattigdomsgrænsen.

Relativt fattige i 2021: Herkomst (dansk oprindelse, indvandrere og efterkommere)

Ud af de 67.800 relativt fattige personer i 2021 udgøres ca. halvdelen af personer med dansk oprindelse (35.200 personer). Indvandrere og efterkommere fra MENAPT-lande⁴³ udgør 19.600 personer, mens øvrige indvandrere og efterkommere udgør de resterende 13.000 personer. 6,9 pct. af indvandrere og efterkommere fra MENAPT-lande er relativt fattige, og de er dermed kraftigt overrepræsenterede blandt de relativt fattige i 2021, idet 1,2 pct. for hele befolkningen er relativt fattige, jf. tabel 21.2. Omvendt er personer med dansk oprindelse underrepræsenterede, idet 0,7 pct. er relativt fattige. Indvandrere og efterkommere fra øvrige lande er også overrepræsenterede, idet 2,5 pct. af gruppen er relativt fattige i 2021.

⁴³ MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet.

Tabel 21.2
Relativt fattige i 2021, opdelt på herkomst

	Antal	Andel i gruppen, som er relativt fattig
	<i>Personer</i>	<i>Pct.</i>
Dansk oprindelse	35.200	0,7
Indvandrere og efterkommere fra MENAPT-lande	19.600	6,9
Øvrige indvandrere og efterkommere	13.000	2,5
I alt	67.800	1,2

Anm.: Antal relativt fattige personer er afrundet til nærmeste 100 personer. MENAPT er en forkortelse for Mellemøsten, Nordafrika, Pakistan og Tyrkiet.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

22. Ydelseskommisionens grundbudget

Ydelseskommisionen præsenterede i 2021 et bud på et grundbudget baseret på Rockwool Fondens Forskningsenheds tidligere arbejde med et minimumsbudget. Ydelseskommisionen definerer grundbudgettet ved "at det muliggør et beskedent, men sundt liv med mulighed for at deltage i familie- og samfundsmæssige sammenhænge". Det er altså tænkt som en indikator for det rådighedsbeløb, der skal til hver måned for at opretholde en acceptabel, men beskedent tilværelse. Grundbudgettet afhænger af hvor mange voksne og børn, der er i familien, og tager højde for stordriftsfordele. I budgettet er der antaget minimumsudgifter til det enkelte familiemedlem til ting og goder, som den pågældende person kan bruge. Fx tøj, transport samt mad og drikke, jf. tabel 22.1, som er baseret på Ydelseskommisionens rapport⁴⁴. Grundbudgettet er kortsigtet og indeholder ikke opsparing til varige forbrugsgoder som fx møbler og værktøj.

Tabel 22.1
Månedligt grundbudget for familier med to børn, 2023-niveau

	Enlig med to børn	Par med to børn
Beklædning og sko	1.600	2.100
Hygiejne og sundhed	700	1.000
Transport	1.500	2.200
Mad og drikke	3.900	5.700
Dagligvarer	300	400
Forsikring (indboforsikring og a-kassebidrag)	700	1.300
Bolig	7.600	7.700
Kultur og fritid	1.700	2.300
Nettoudgifter til børnepasning	0	1.400
I alt	18.100	24.100

Anm.: Børnene er 7-14 år og går i SFO. Egenbetaling for daginstitution er beregnet ud fra indkomsten for kontanthjælpsmodtagere over 30 år. Opregnet fra 2021-priser til 2023-priser med den forventede inflation og forventede huslejestigninger. Tallene er afrundede.

Kilde: Ydelseskommisionen (baseret på Rockwool Fondens Forskningsenhed) samt CEPOS-beregninger

⁴⁴ Ydelseskommisionen tager udgangspunkt i Rockwool Fondens Forskningsenheds beregninger, men anvender andre forudsætninger for boligudgifter.

Ydelseskommisionen angiver udgifterne i 2021-niveau. CEPOS har opregnet udgifterne til 2023-niveau med prisudviklingen, dvs. der er indregnet den høje inflation siden 2021, jf. tabel 22.1. [Beskæftigelsesministeriet](#) har også tidligere opregnet Rockwool Fondens minimumsbudget med prisudviklingen.

Grundbudgettet svinger fra 11.000 kroner for en enlig person uden børn, til 27.800 kroner for et par med tre børn.

Grundbudgettet ligger i 2023 over kontanthjælpsmodtageres disponible indkomst for alle familietyper, bortset fra en enlig uden børn (300 kr. under) og par med tre børn (2.000 kr. under), jf. tabel 22.2. Dvs. selv i en situation, hvor forbrugerpriserne er vokset markant (7,7 pct. inflation i 2022), og hvor kontanthjælpen først i 2025 og 2026 bliver påvirket af de relativt høje lønstigninger i 2023 og 2024, så er kontanthjælpen alligevel over grundbudgettet for de fleste familietyper i 2023. Der er ikke indregnet [inflationshjælpen](#) til økonomisk udsatte børnefamilier i 2023.

Tabel 22.2

Grundbudget sammenlignet med indkomsten for kontanthjælpsmodtagere, 2023-niveau

	Enlig				Par			
	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn
Disponibel indkomst for kontanthjælpsmodtagere	10.800	15.700	19.100	22.100	17.900	23.900	24.900	25.800
Grundbudget	11.000	15.400	18.100	21.400	17.000	20.700	24.100	27.800
Forskel	-300	200	1.000	700	900	3.100	700	-2.000

Anm.: Børnene er 7-14 år og går i SFO. Egenbetaling for daginstitution i minimumsbudgettet er beregnet ud fra indkomsten for kontanthjælpsmodtagere over 30 år. Minimumsbudgettet er opregnet fra 2021-priser til 2023-priser med den forventede inflation og forventede huslejestigninger. Tallene er afrundede.

Kilde: Ydelseskommisionen (baseret på Rockwool Fondens Forskningsenhed) samt CEPOS-beregninger

Ydelseskommisionen har lagt ind i sit grundbudget, at der er udgifter på ca. 1.300 kr. om måneden til forsikringer for et par med 2 børn. Det er højt, da en indboforsikring koster ca. 200 kr. om måneden. Den høje forsikringspræmie skyldes bl.a., at der også antages udgifter til A-kasse-kontingent, hvilket ikke er relevant for mange lavindkomstfamilier herunder fx kontanthjælpsfamilier. Månedlige transportudgifter på 2.200 kr. for en kontanthjælpsfamilie forekommer også højt.

Grundbudgettet er et bud på en absolut lavindkomstgrænse, mens Thornings fattigdomsgrænse var et relativt fattigdomsmål (der betød, at hvis medianindkomsten blev fordoblet, så blev den relative fattigdomsgrænse også fordoblet, selvom de relativt fattige også fik fordoblet deres indkomst).

Del VI. Indkomstmobilitet

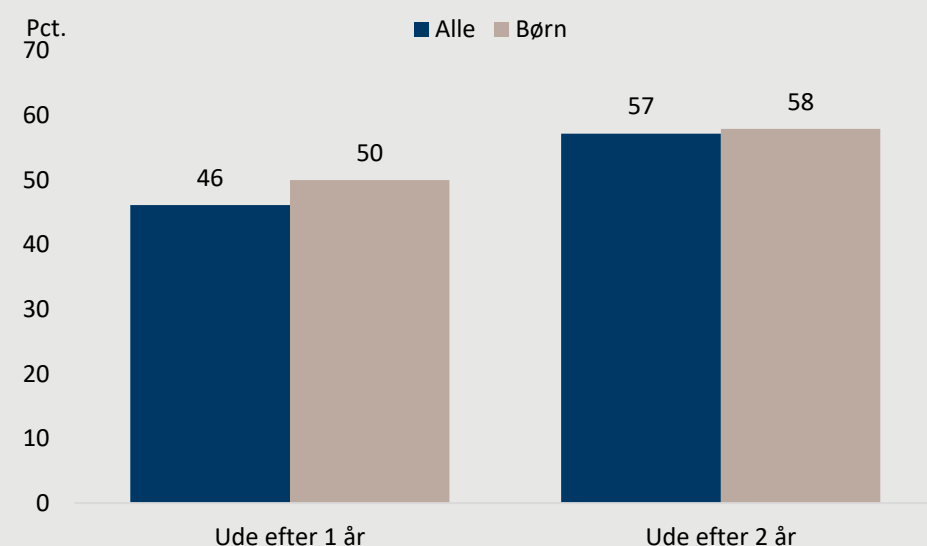
23. Mobilitet ud af lavindkomstgruppen

Danmarks Statistik har udarbejdet en opgørelse af antal fattige i Danmark, jf. afsnit 19 ovenfor. Danmarks Statistiks fattigdomsdefinition er kendetegnet ved, at man bl.a. kun skal have lav indkomst i et enkelt år for at blive betegnet som fattig. Derimod skulle man med Thorning-regeringens fattigdomsdefinition have lav indkomst 3 år i træk for at være fattig.

Danmarks Statistiks opgørelse af fattigdom ud fra lav indkomst i et enkelt år er problematisk. Der er således en høj grad af mobilitet ud af den 1-årige lavindkomstgruppe (hvor studerende og personer med formue over 100.000 kr. er fjernet)⁴⁵. 46 pct. er ude af gruppen efter 1 år, mens næsten 6 ud af 10 ikke er i gruppen efter 2 år, jf. figur 23.1. For børn er mobiliteten ud af lavindkomstgruppen omtrent den samme som for hele befolkningen.

Figur 23.1

Andel af den 1-årige lavindkomstgruppe, som er ude af gruppen efter 1 og 2 år

Anm: Beregningerne tager udgangspunkt i personer, der er i den 1-årige lavindkomstgruppe i 2019, og som der er data for i alle årene 2019-2021. For børn er der kun medtaget personer, som er under 18 år i alle årene 2019-2021.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

24. Personer med de laveste indkomster har størst indkomstfremgang

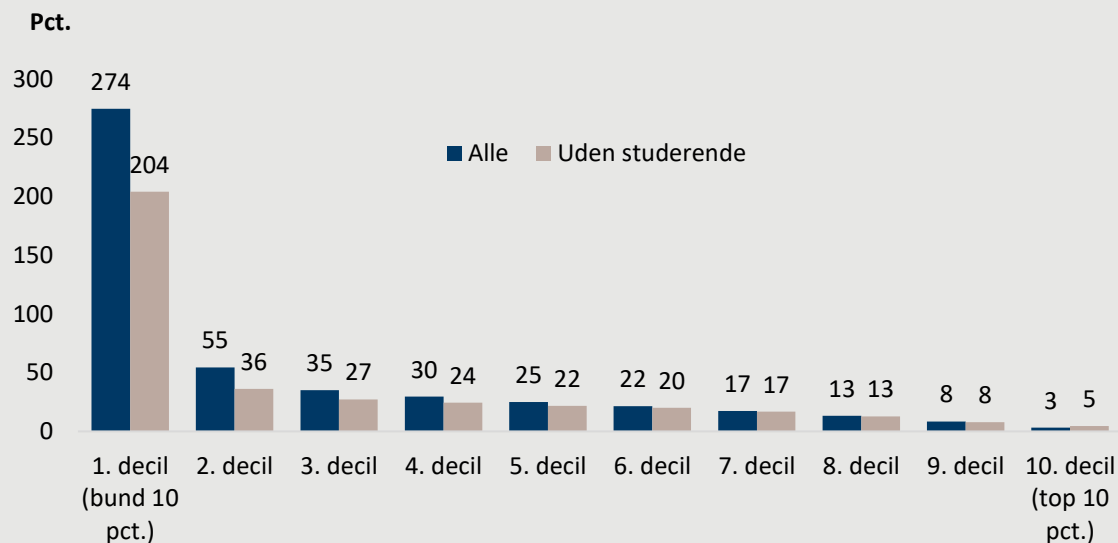
En anden måde at illustrere den store mobilitet ud af lavindkomstgruppen på, er ved at se på indkomstfremgangen for de konkrete personer, som i et givet år har lav indkomst.

Ved at tage udgangspunkt i indkomstfordelingen i 2010, opdeles befolkningen i 10 forskellige indkomstgrupper (deciler). Herefter følges de konkrete personer, som i 2010 befandt sig i hver gruppe,

⁴⁵ Beregningerne tager udgangspunkt i Thorning-regeringens definition af relativ fattigdom, dog skal man ikke være i gruppen 3 år i træk. Dermed svarer beregningerne ikke præcist til Danmarks Statistiks opgørelse af fattigdom. Se afsnit 19 for forskelle i opgørelserne fra Danmarks Statistik og Thorning-regeringen.

frem til 2021, jf. figur 24.1. I perioden 2010-21 har de personer, som i 2010 befandt sig i 1. decil (bund 10 pct.) haft en indkomstfremgang på hele 274 pct., mens de personer, der i 2010 befandt sig i 10. decil (top 10 pct.) har oplevet en begrænset indkomstfremgang på 3 pct. siden 2010 (korrigeret for udviklingen i forbrugerpriserne)⁴⁶. Selv når man ser bort fra studerende (som typisk er kommet i job 11 år senere), har de 10 pct. med lavest indkomst haft en vækst på 204 pct. fra 2010-21. Det er en markant højere vækst end de øvrige indkomstlag.

Figur 24.1
Gennemsnitlig vækst i disponibel indkomst 2010-2021, for personer som i 2010 befandt sig i en given indkomstdecil

Anm.: Indkomstvæksten er målt reelt, dvs. korrigeret for forbrugerpriserne. Beregningerne medtager personer, som der er data for i både 2010 og 2021. Der er anvendt ækvivalerede disponible indkomster.

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

Opgørelsen i dette afsnit er et alternativ til den mest anvendte metode til at opgøre indkomstvæksten for forskellige indkomstgrupper (fx opgjort på deciler), jf. afsnit 1 og 5. Det har ofte været fremført, at top 10 pct. har haft betydeligt større procentvis fremgang end fx bund 10 pct. siden 2010. I disse opgørelser skal man imidlertid være opmærksom på, at dem der i dag er i top 10 pct. ofte ikke var det i 2010, fordi der er stor mobilitet ud af gruppen. Ser man i stedet på dem, der i 2010 var i top 10 pct. og følger de samme personer over tid, så har de i 2021 i gennemsnit kun en lidt højere indkomst, end de havde i 2010.

25. Danmark har den højeste sociale mobilitet i OECD mht. indkomst

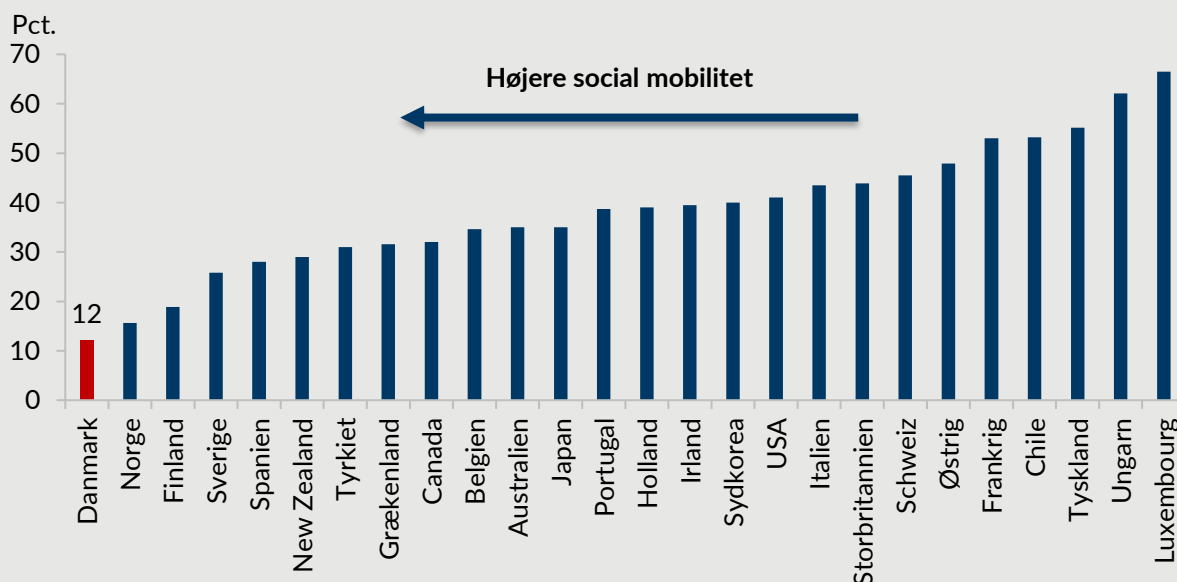
Danmark har den højeste sociale mobilitet mht. indkomst i OECD, jf. figur 25.1. Dvs. Danmark er det OECD-land, hvor der er den laveste sammenhæng mellem forældre og børns indkomst. Også Norge, Finland og Sverige har høj social mobilitet, målt ved den såkaldte indkomstelasticitet på tværs af generationer.

⁴⁶ Læs mere i CEPOS-notatet: "[En myte, at de lavest lønnede har mindst vækst i indkomst – det forholder sig omvendt](#)", februar 2019, Martin Ågerup

Figuren viser indkomstelasticiteten mellem far og søn blandt OECD-lande. En elasticitet på 0 betyder, at sønnens indkomst er uafhængig af farens indkomst. Jo højere en elasticitet, desto højere er sammenhængen mellem far og søns indkomst. En indkomstelasticitet på 12 pct. som i Danmark betyder, at hvis en rig far har en indkomst, som er dobbelt så stor som en anden fars indkomst, vil barnet af den rige far kunne forvente en indkomst, som er 12 pct. større end barnet af faren med lavere indkomst.

Figur 25.1

Social mobilitet målt ved indkomstelasticitet (far til søn), OECD-lande

Anm.: Figuren angiver den intergenerationelle indkomstelasticitet målt ved erhvervsindkomst (engelsk: intergenerational earnings elasticity) mellem fædre og sønner.

Kilde: OECD: A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility (2018)

Der er usikkerhed ved sammenligninger af den intergenerationelle indkomstelasticitet på tværs af lande. Eksempelvis kan der være metode- og dataforskelle mellem opgørelser for de forskellige lande. Figuren viser OECD's bedste estimater for den intergenerationelle indkomstelasticitet på tværs af OECD-landene.

Social mobilitet kan også måles på andre måder, for eksempel ved at se på sammenhængen mellem uddannelsesniveaue for forældre og deres børn.

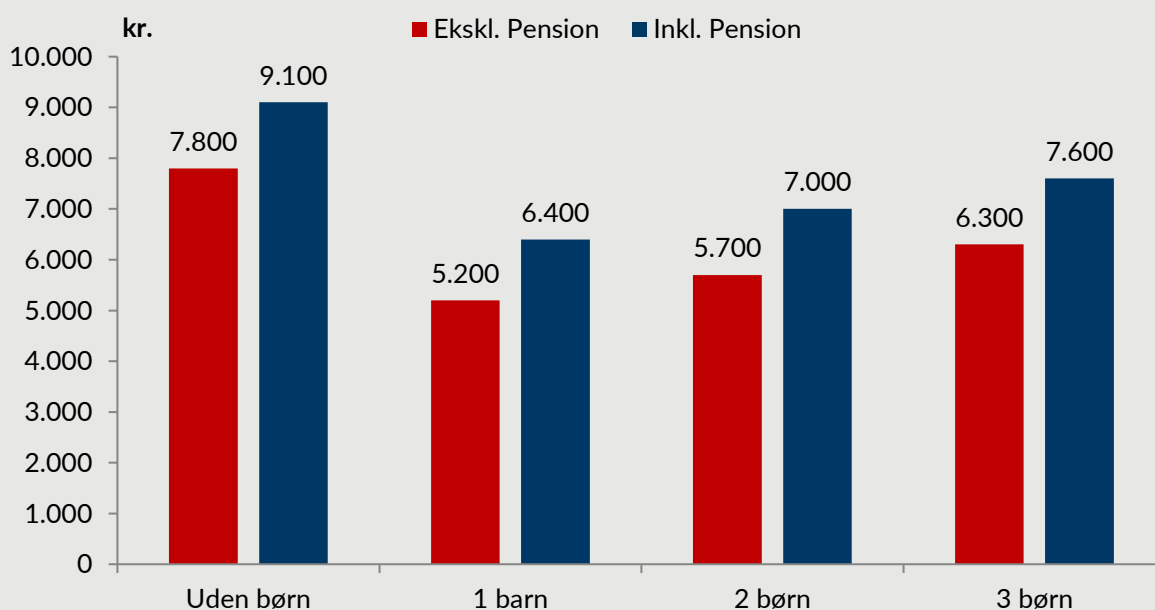
Del VII. Incitament er til at tage et lavtlønsjob samt niveau for udbetalte ydelser

26. Integrationsydelse

Integrationsydelsen⁴⁷ er en lavere ydelse end kontanthjælpen til personer, som har opholdt sig i Danmark i mindre end 9 ud af de seneste 10 år. Integrationsydelsen blev indført under Venstre-regeringen i 2015 og er blevet videreført af S-regeringen. Integrationsydelsen giver et mærkbart incitament for en *enlig* integrationsydelsesmodtager til at tage et lavtlønsjob til 138,6 kr. i timen (154,6 kr. inkl. pension). En enlig uden børn vil få en stigning i rådighedsbeløb på 7.800 kr. om måneden ved at tage et lavtlønsjob⁴⁸ jf. figur 26.1. Medregnes forskellen i efter-skat værdien af pensionsindbetalinger på 1.300 kr., stiger gevinsten ved at tage et job til 9.100 kr. Bemærk at de 1.300 kr. fra pension i sagens natur først er til rådighed, når man går på pension. Se Boks 26.1. for opgørelse af timeløn samt overvejelser om indregning af pension i forskelsbeløb.

Figur 26.1

Forskelsbeløb pr. måned for en enlig på integrationsydelse eller i lavtlønsjob, 2023

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.1

Et par på integrationsydelse med børn har til gengæld et begrænset incitament til at tage et lavtlønsjob. Et par på integrationsydelse med 2 børn får øget deres rådighedsbeløb med 1.900 kr. om måneden, hvis den ene tager et lavtlønsjob, jf. figur 26.2. Dertil kommer 1.300 kr. i pensionsindbetalinger.

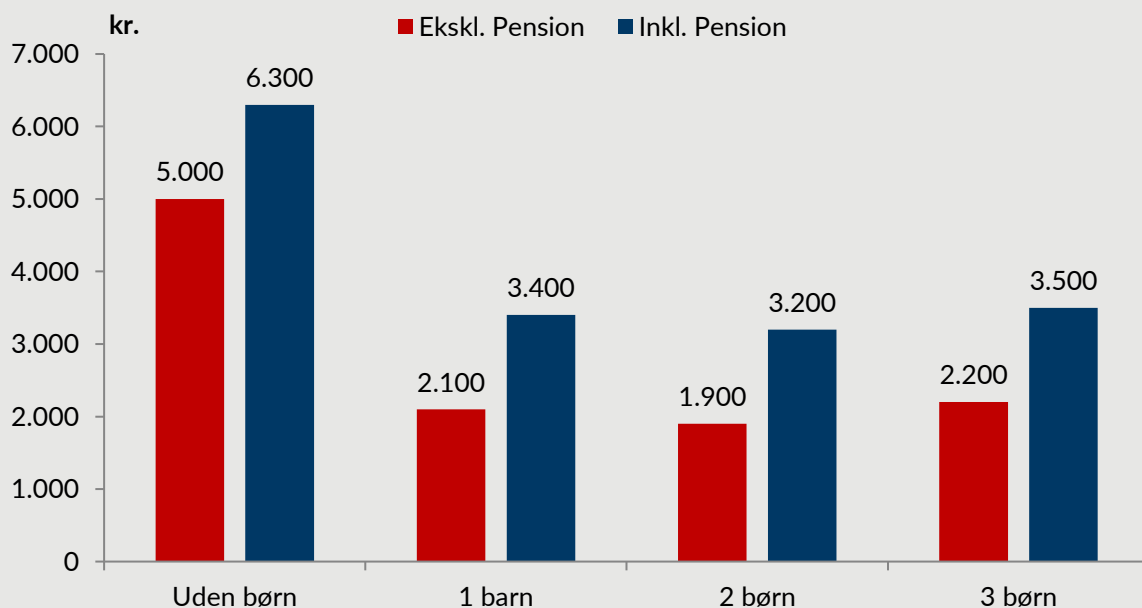
⁴⁷ Integrationsydelsen blev i forbindelse med aftale om finansloven for 2019 omdøbt til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse. I det følgende benævnes ydelsen fortsat integrationsydelse.

⁴⁸ Forskelsbeløbet afhænger ikke af antal år i Danmark (i modsætning til udbetalte ydelser, jf. nedenfor). Det skyldes, at de børnerelaterede ydelser er uafhængige af, om man er i lavtlønsjob eller på integrationsydelse.

Figur 26.2

Forskelsbeløb pr. måned mellem et par på integrationsydelse og et scenarie hvor den ene kommer i lavtlønsjob, 2023

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.3

Boks 26.1

Mindsteløn, forskelsbeløb og pension

I beregningerne af gevinsten ved at tage et job (forskelsbeløb) for både kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere, skal der anvendes en løn for job-alternativet. I beregningerne i denne redegørelse er det lagt til grund, at timelønnen i 2023 er på 154,6 kr., heraf 16 kr. i pensionsindbetalinger. Dvs. timelønnen ekskl. pension er på 138,6 kr.

Timelønnen på i alt 154,6 kr. er baseret på den aftalte mindsteløn for en ufaglært i [HKs overenskomst for butiksansatte](#). I timelønnen er indregnet både den umiddelbare timeløn i overenskomsten, værdi af fritvalgskonto og ferietillæg samt som nævnt pensionsindbetalinger.

Ved opgørelsen af forskelsbeløb vises forskelsbeløb for den udbetalte indkomst her og nu (dvs. hvor pensionsindbetalinger ikke indregnet). Desuden vises forskelsbeløb inkl. efter-skat værdien af pensionsindbetalinger (inkl. ATP og obligatorisk opsparing for kontanthjælp og dagpenge).

Begge opgørelsesmetoder er relevante:

- **Disponibel indkomst her og nu (ekskl. pensionsindbetalinger):** Relevant ift. at kunne betale sine regninger og få sin daglige økonomi til at hænge sammen. Dagpengekommissionen var fx fortaler for denne tilgang: "Når der i analyserne af økonomisk tryghed generelt er set bort fra pensionsindbetalinger, skal det ses i lyset af, at de som udgangspunkt ikke har betydning for den økonomiske tryghed nu og her, selvom de i sagens natur repræsenterer en stor værdi for lønmodtageren. Udgangspunktet for analyserne i arbejdsrapporten er derfor, at dagpengesystemet primært skal ses som en forsikring mod det umiddelbare indkomsttab, som personer oplever ved overgang fra beskæftigelse til ledighed – og ikke som en forsikring mod tab af "livsindkomst"."⁴⁹

⁴⁹ Kilde: Dagpengekommissionen, "Kompensationsgraden i dagpengesystemet", oktober 2015.

- **Disponibel indkomst inkl. pensionsindbetalinger:** Pensionsindbetalinger har naturligvis en værdi - det er bedre at have 10 pct. i pensionsindbetalinger end 0 pct. Derfor er det også relevant at opgøre forskelsbeløbet inkl. pensionsindbetalinger. Ulempen er, at man ikke kan betale sine regninger her og nu med pensionsindbetalinger. Der er desuden usikkerhed omkring beskatningen af pension ved udbetaling, som afhænger af personens indkomstforhold samt fremtidige skatteregler. I beregningerne er der anvendt en skatteprocent på pensionsudbetalinger på 55 pct., som [Finansministeriet](#) også anvender (de 55 pct. indeholder også effekten af modregning i folkepension).

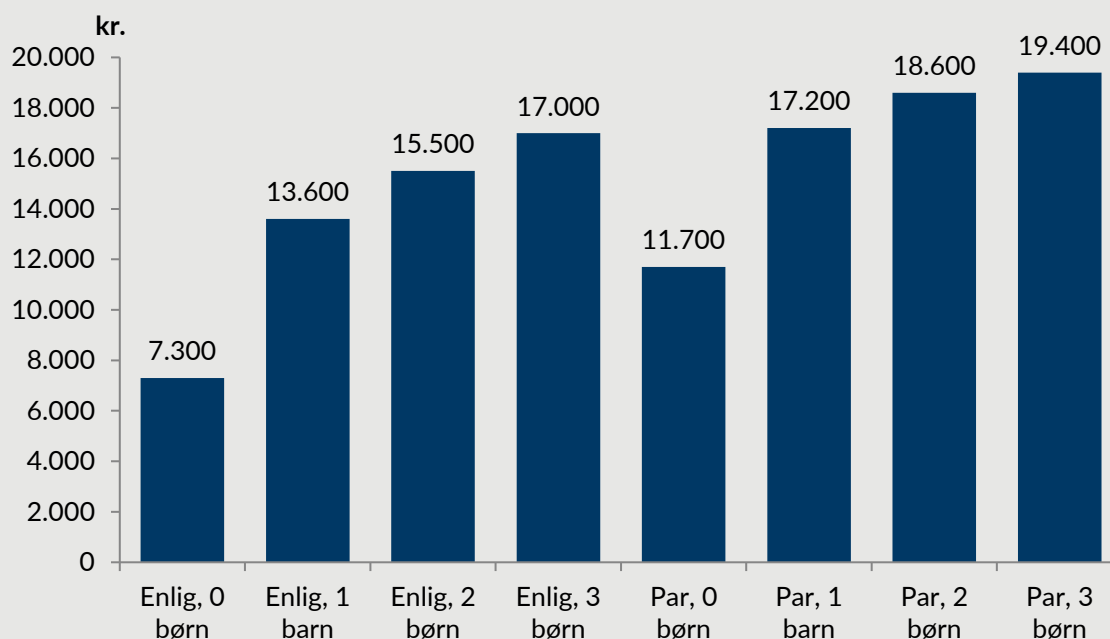
Udbetalte ydelser efter skat til integrationsydelsesmodtagere

En enlig forsørger med 2 børn på integrationsydelse (som har været 3 år i Danmark⁵⁰) får udbetalt 15.500 kr. om måneden i offentlige ydelser efter skat i 2023. Et par på integrationsydelse med 3 børn (3 år i Danmark) får udbetalt 19.400 kr. i ydelser om måneden efter skat, jf. figur 26.3.

Disse beløb gælder alene de udbetalte ydelser. Hertil kommer eventuel økonomisk friplads i daginstitutioner pga. lav indkomst⁵¹.

Figur 26.3

Udbetalte ydelser pr. måned efter skat for forskellige familietyper på integrationsydelse, tre år i landet, 2023

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.1 og A2.3

Det udbetalte beløb på 15.500 kr. om måneden for en enlig med 2 børn på integrationsydelse (3 år i landet) stammer fra en række forskellige ydelser. Integrationsydelsen efter skat udgør 9.500 kr. Hertil kommer 2.700 kr. i boligstøtte. Børne- og ungeydelsen bidrager med 1.000 kr. pr. måned, mens en

⁵⁰ Retten til børnecheck og børnetilskud optjenes gradvist. Efter 3 år har man ret til halv ydelse og efter 6 år får man fuld ydelse.

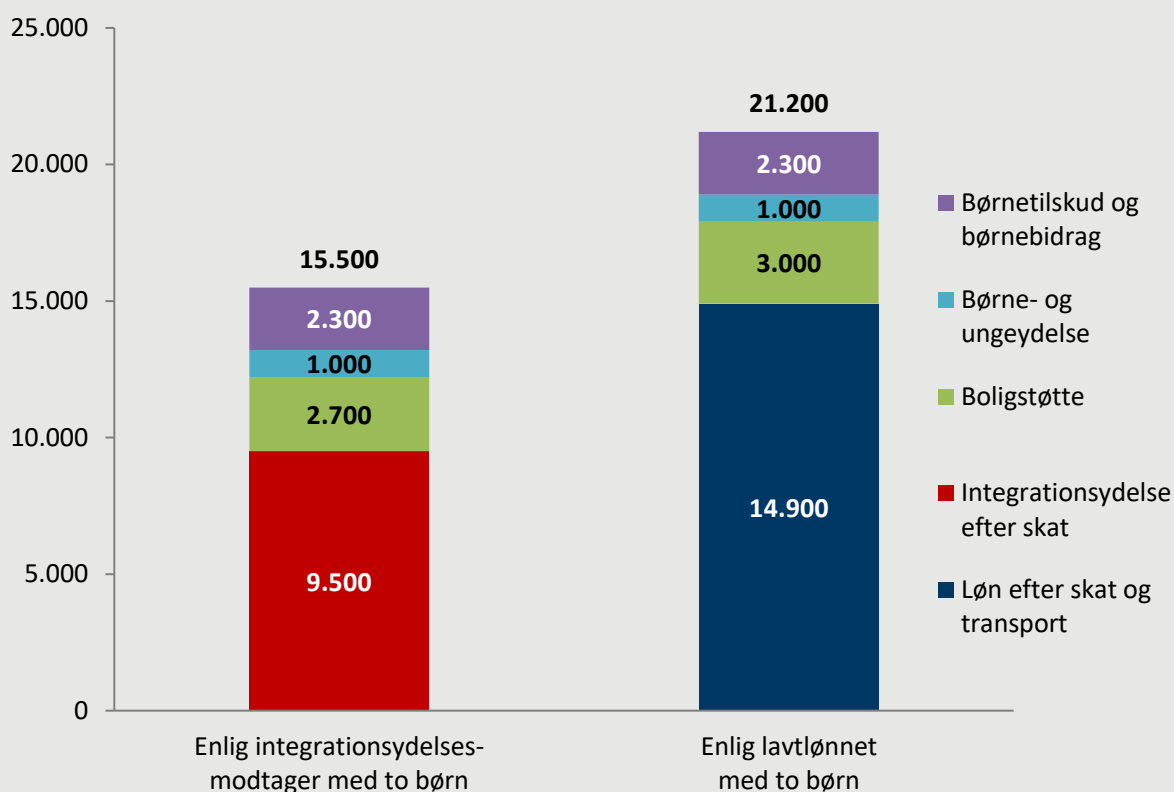
⁵¹ Hel eller delvis økonomisk friplads indgår i "forældrebetaling til dagtilbud" i tabel A2.1 og A2.3

enlig med 2 børn på integrationsydelse får udbetalt 2.300 kr. om måneden i børnebidrag⁵² og børnetilskud.

Hvis integrationsydelsesmodtageren tager et lavtlønsjob, stiger udbetalte ydelser/løn med 5.700 kr. (som netop er forskelsbeløbet, jf. figur 26.1). Det skyldes, at lønnen efter skat og transport er 5.400 kr. højere end integrationsydelsen. Desuden modtages 300 kr. mere i boligstøtte (fordi personen ikke længere er berørt af loftet over integrationsydelsen), jf. figur 26.4.

Figur 26.4

Udbetalte ydelser/løn for en enlig med to børn på integrationsydelse eller i lavtlønsjob, tre år i landet, 2023

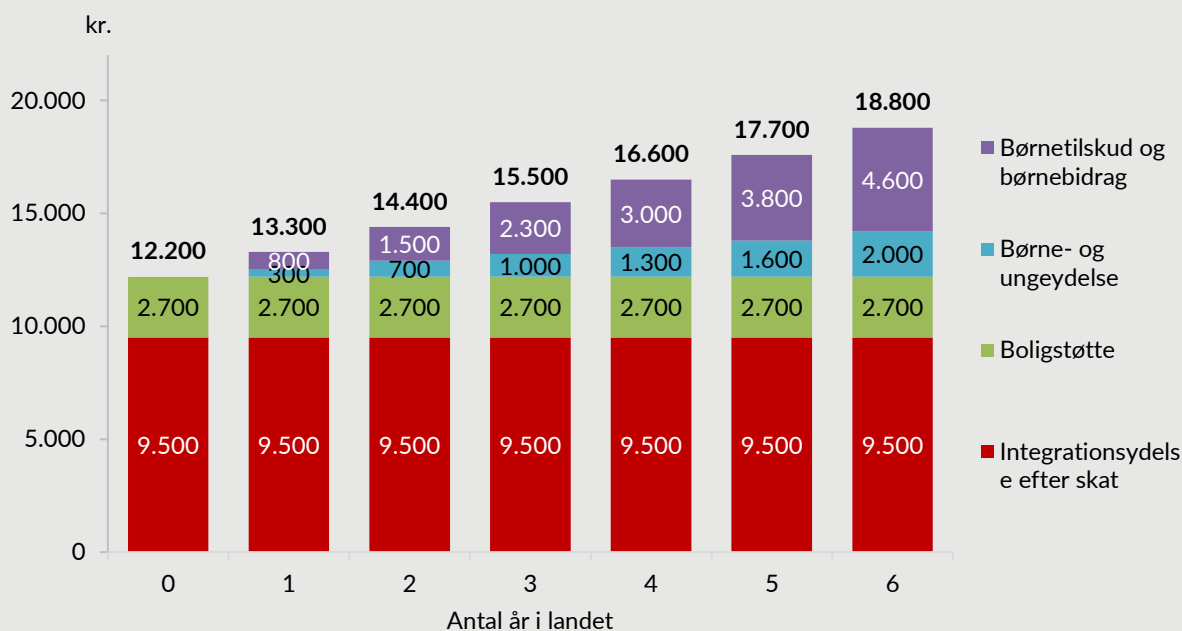
Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.1

Størrelsen af de børnerelaterede ydelser (børnecheck, børnetilskud og børnebidrag) afhænger af, hvor mange år man har været i landet. Først når man har været 6 år i landet ud af de seneste 10 år, får man fulde børnerelaterede ydelser. De udbetalte ydelser for en enlig med 2 børn på integrationsydelse stiger derfor fra 12.200 kr. efter 0 år i Danmark, til 15.500 kr. efter 3 år i landet (jf. ovenfor) og yderligere til 18.800 kr. efter 6 år, jf. figur 26.5. Efter 9 år i landet er man berettiget til kontanthjælp, hvilket udgør 19.100 kr. i udbetalte ydelser.

⁵² Børnebidraget betales som udgangspunkt af den anden forælder. Hvis børnebidraget ikke bliver betalt af den anden forælder, kan man få børnebidraget udbetalt fra Udbetaling Danmark, der derefter vil søge at opkræve beløbet af den anden forælder.

Figur 26.5

Udbetalte ydelser pr. måned efter skat for en enlig med to børn på integrationsydelse, efter antal års ophold i Danmark, 2023

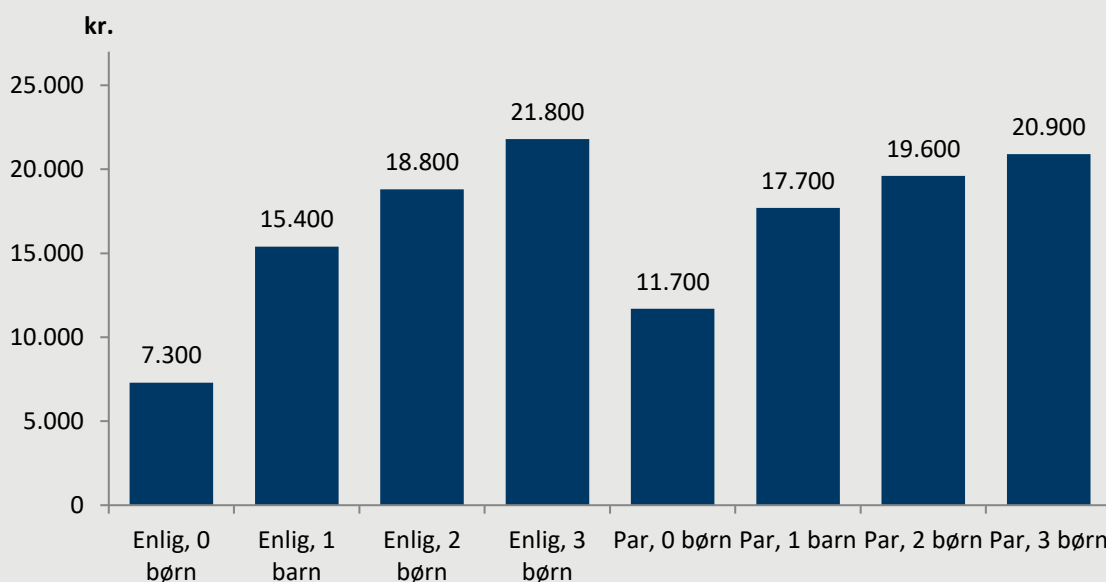

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Udbetalte ydelser for familier på integrationsydelse efter 6 år i landet fremgår af figur 26.6.

Figur 26.6

Udbetalte ydelser pr. måned efter skat for forskellige familietyper på integrationsydelse, 2021, seks år i landet

Kilde: Se appendiks, tabel A2.2 og A2.4

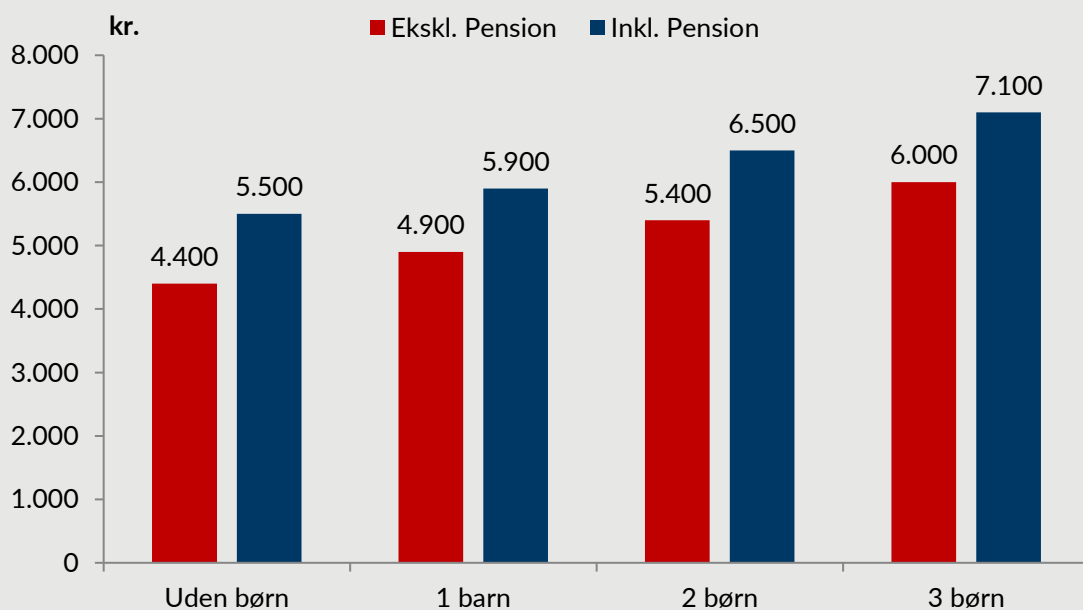
Ovenstående beregninger er baseret på familietyper, hvor der er gjort en række antagelser om fx kommuneskat, husleje og børnenes alder. I praksis vil der være konkrete familier, som vil have andre karakteristika, hvorved de kan afvige fra de viste beløb i figurene.

27. Kontanthjælp

Kontanthjælpsloftet giver et mærkbart incitament for enlige til at tage et lavtlønsjob til 138,6 kr. i timen (154,6 kr. inkl. pension). En enlig uden børn vil få en stigning i rådighedsbeløb på 4.400 kr. om måneden ved at tage et lavtlønsjob. Medregnes forskellen i efter-skat værdien af pensionsindbetalinger på 1.100 kr., stiger gevinsten ved at tage et job til 5.500 kr. Bemærk at de 1.100 kr. fra pension i sagens natur først er til rådighed når man går på pension. Se Boks 26.1. for opgørelse af timeløn samt overvejelser om indregning af pension i forskelsbeløb.

Figur 27.1

Forskelsbeløb pr. måned for en enlig på kontanthjælp eller i lavtlønsjob, 2023

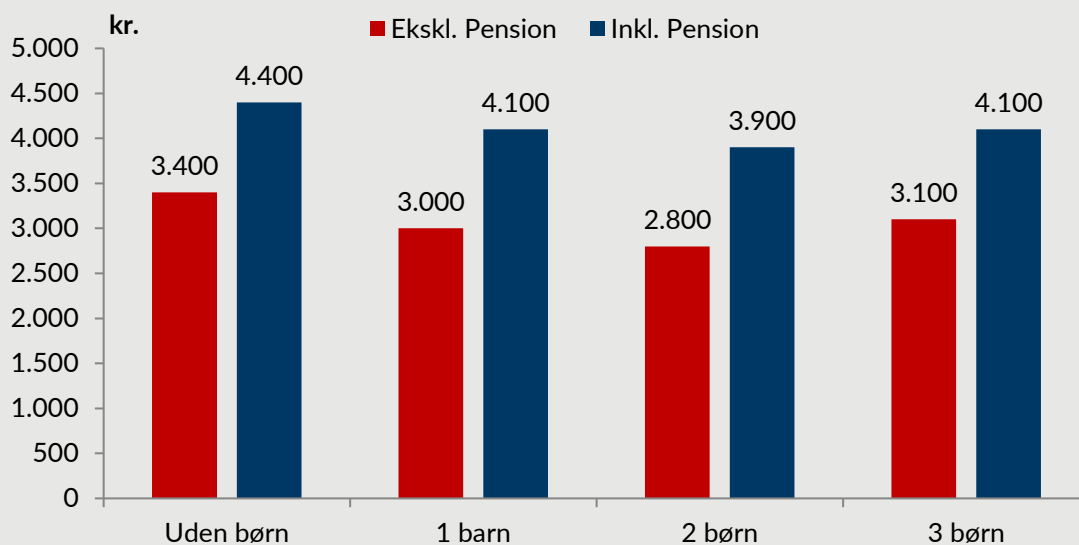

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.5

Et kontanthjælpspar med 2 børn får øget deres rådighedsbeløb med 2.800 kr. om måneden, hvis den ene tager et lavtlønsjob, jf. figur 27.2.

Figur 27.2

Forskelsbeløb pr. måned mellem et par på kontanthjælp og et scenarie hvor den ene kommer i lavtlønsjob, 2023

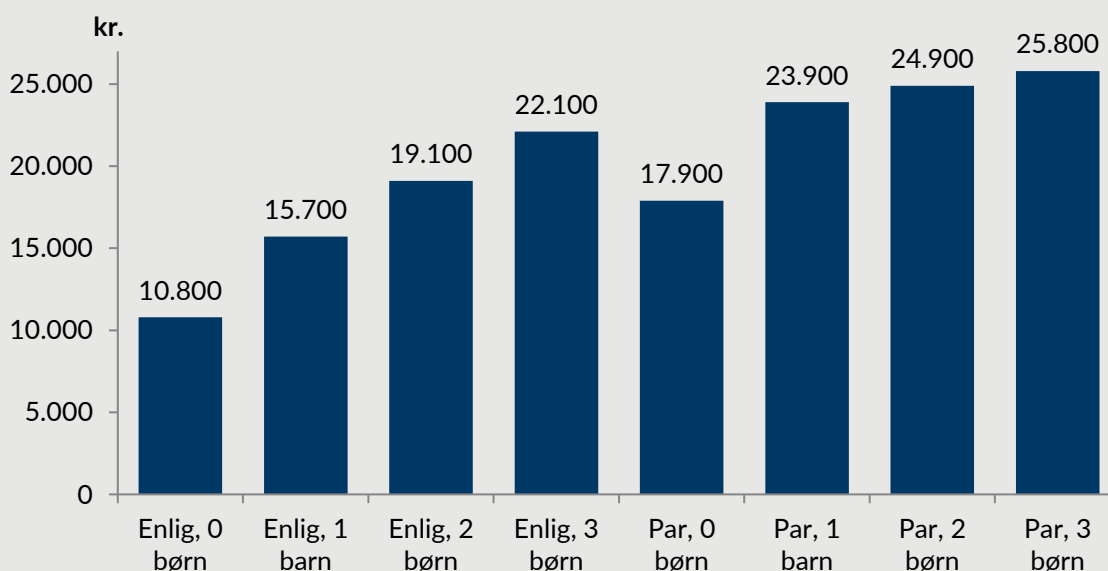
Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.5

Udbetalte ydelser efter skat til kontanthjælpsmodtagere

Under kontanthjælpsloftet får en enlig forsørger på kontanthjælp med 2 børn udbetalt 19.100 kr. om måneden i offentlige ydelser efter skat i 2023. Et par på kontanthjælp med 3 børn får udbetalt 25.800 kr. i ydelser om måneden efter skat, jf. figur 27.3. Disse beløb gælder alene de udbetalte ydelser. Hertil kommer eventuel økonomisk friplads i daginstitutioner pga. lav indkomst⁵³.

Figur 27.3

Udbetalte ydelser pr. måned efter skat for forskellige familietyper på kontanthjælp over 30 år, 2023

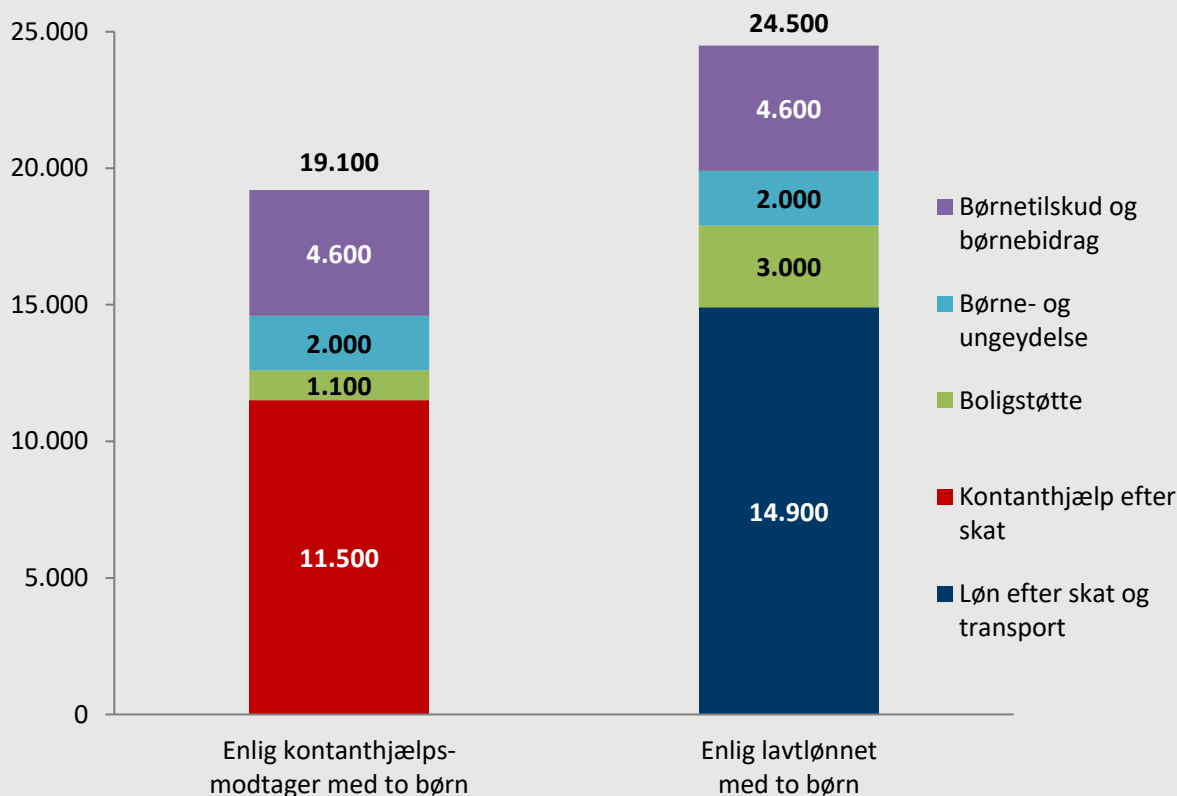
Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.5 og A2.6

⁵³ Hel eller delvis økonomisk friplads indgår i "forældrebetaling til dagtilbud" i tabel A2.5 og A2.6

Det udbetalte beløb på 19.100 kr. om måneden for en enlig kontanthjælpsmodtager med 2 børn stammer fra en række forskellige ydelser. Kontanthjælp efter skat udgør 11.500 kr. Hertil kommer 1.100 kr. i boligstøtte. Børne- og ungeydelsen bidrager med 2.000 kr. pr. måned, mens en enlig kontanthjælpsmodtager med 2 børn får udbetalt 4.600 kr. om måneden i børnebidrag⁵⁴ og børnetilskud, jf. figur 27.4.

Hvis kontanthjælpsmodtageren tager et lavtlønsjob, stiger udbetalte ydelser/løn med 5.400 kr. (som netop er forskelsbeløbet, jf. figur 27.1). Det skyldes, at lønnen efter skat og transport er 3.500 kr. højere end kontanthjælpen. Desuden modtages 1.900 kr. mere i boligstøtte (fordi personen ikke længere er berørt af kontanthjælpsloftet).

Figur 27.4
Udbetalte ydelser/løn for en enlig forsørger over 30 år med to børn på kontanthjælp eller i lavtlønsjob, 2023

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.5

Ovenstående beregninger er baseret på familietyper, hvor der er gjort en række antagelser om fx kommuneskat, husleje og børnenes alder. I praksis vil der være konkrete familier, som vil have andre karakteristika, hvorved de kan afvige fra de viste beløb i figurene.

⁵⁴ Børnebidraget betales som udgangspunkt af den anden forælder. Hvis børnebidraget ikke bliver betalt af den anden forælder, kan man få børnebidraget udbetalt fra Udbetaling Danmark, der derefter vil søge at opkræve beløbet af den anden forælder.

28. Sammenligning af kontanthjælp og integrationsydelse

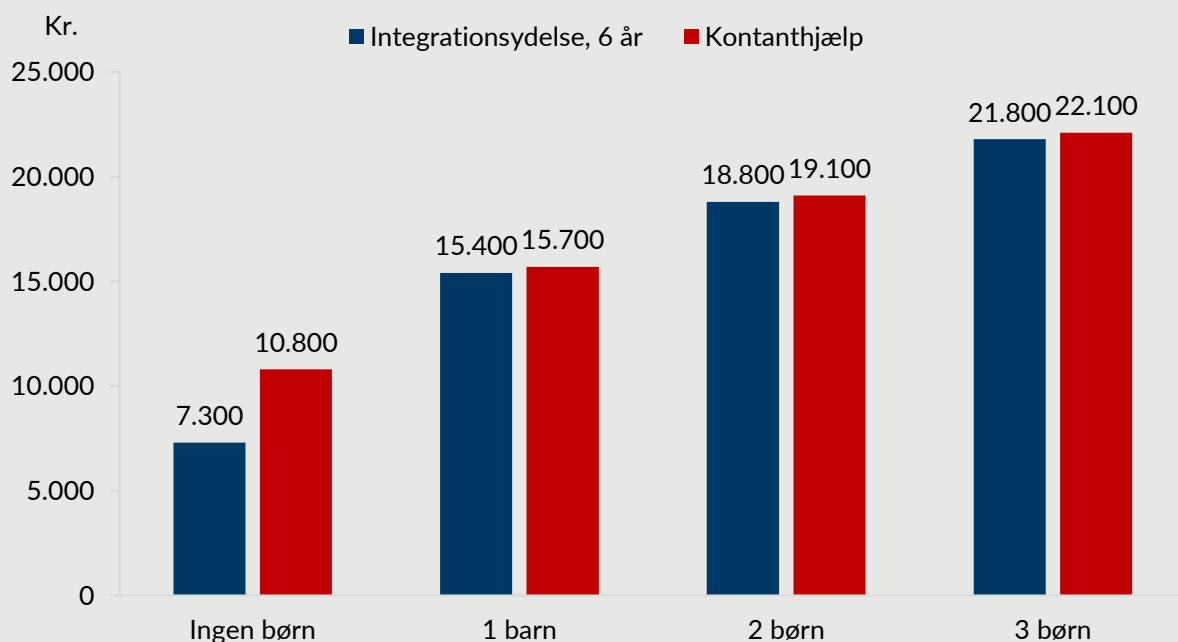
De to ovenstående afsnit viser de udbetalte ydelser og forskelsbeløb for hhv. kontanthjælp og integrationsydelse. Dette afsnit sammenligner ydelser og forskelsbeløb for kontanthjælp og integrationsydelse. Sammenligningen viser flere forhold, som forekommer at være lovgivningsfejl, jf. nedenfor.

Integrationsydelse (efter 6 år i Danmark) næsten lige så høj som kontanthjælp for enlige med børn

Enlige med børn får stort set det samme udbetalt på integrationsydelse (efter 6 års ophold i DK) som tilsvarende familier på kontanthjælp (retten til kontanthjælp fås efter 9 ud af 10 års ophold i landet), jf. figur 28.1. Det betyder også, at forlængelsen af integrationsydelsen⁵⁵ fra 7 ud af 8 år til 9 ud af 10 år kun har meget lille effekt på enlige med børn.

Figur 28.1

Udbetalte ydelser pr. måned efter skat for enlige på kontanthjælp hhv. integrationsydelser (6 år i landet), over 30 år, 2023

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

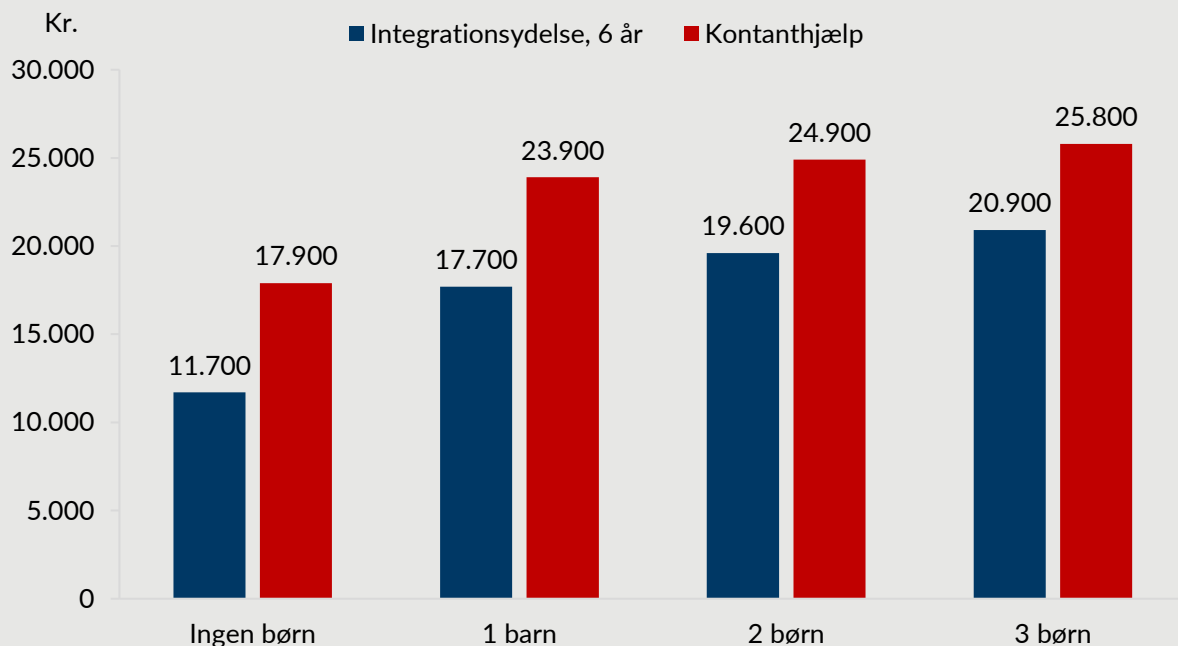
For par er der derimod en betydelig forskel ved at være på integrationsydelse (efter 6 år) og kontanthjælp, jf. figur 28.2.

⁵⁵ Blev indført med skattereformen fra 2018

Figur 28.2

Udbetalte ydelser pr. måned efter skat for par på kontanthjælp hhv. integrationsydelse (6 år i landet), over 30 år, 2023

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

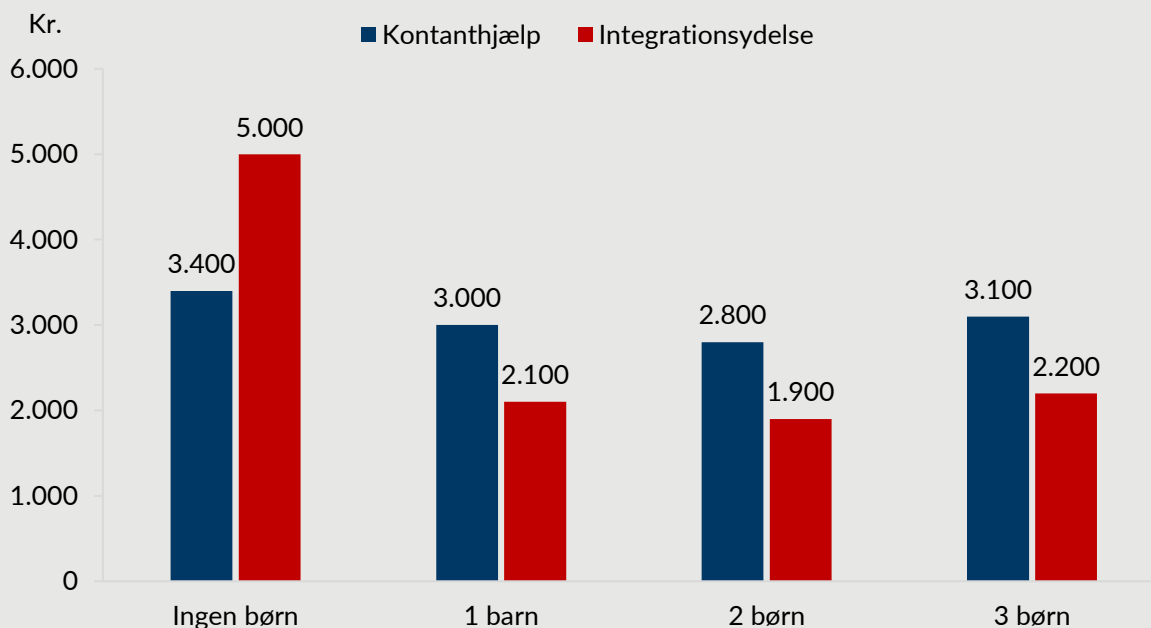
Gevinst ved at tage et job er lavere for par med børn på integrationsydelse end på kontanthjælp

Ser man på forskelsbeløbet (dvs. gevinsten ved at tage et job), er gevinsten faktisk mindre for par på integrationsydelse end for et par på kontanthjælp. For et par med 2 børn på integrationsydelse er gevinsten ved at tage et job på 1.900 kr., men på 2.800 kr. for en tilsvarende familie på kontanthjælp, jf. figur 28.3. Det er bemærkelsesværdigt og formentligt langt fra lovgivernes intention med integrationsydelsen.

Når den ene voksen i et integrationsydelsespar med børn får job, sker der en modregning i familiens integrationsydelse. Denne modregning er præcis den samme som for kontanthjælpsfamilien, og derfor er forskelsbeløbet som udgangspunkt det samme for de to familietyper. Familien på integrationsydelse bliver imidlertid også modregnet i boligstøtte, når den ene kommer i job. Det samme sker ikke for kontanthjælpsfamilien, da den slet ikke modtager boligstøtte pga. kontanthjælpsloftet. Et kontanthjælpspar med tre børn vil endda opleve en lille stigning i boligstøtte, hvis den ene kommer i job.

Figur 28.3

Forskelsbeløb (ekskl. pension) pr. måned for et par på kontanthjælp hhv. integrationsydelse, 2023

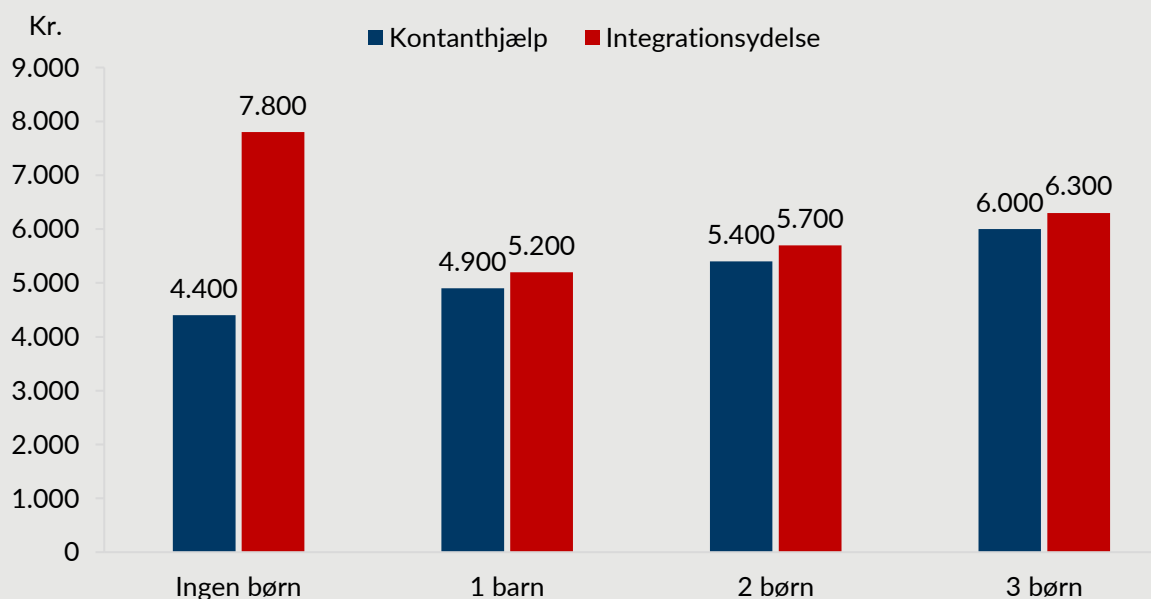
Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

For enlige med børn er gevinsten ved at tage et job ca. 300 kr. højere på integrationsydelse ift. kontanthjælp, jf. figur 28.4.

Forskelsbeløbet for personer på integrationsydelse afhænger ikke af antal år i Danmark (i modsætning til niveauet for udbetalte ydelser). Det skyldes, at de børnerelaterede ydelser er uafhængige af, om man er i job eller på integrationsydelse.

Figur 28.4

Forskelsbeløb (ekskl. pension) pr. måned for en enlig på kontanthjælp hhv. integrationsydelse, 2023

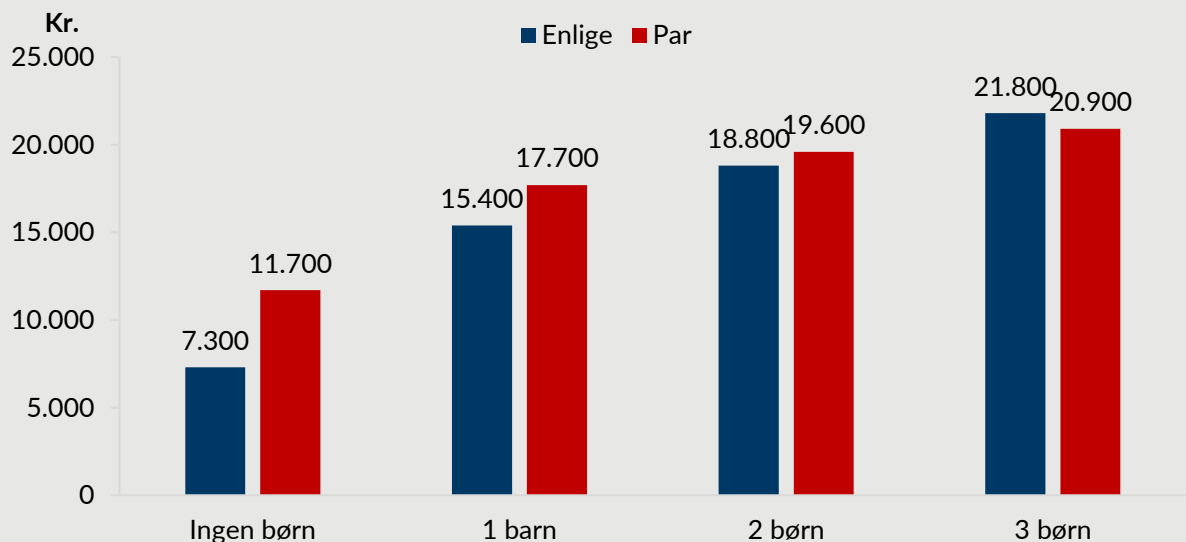

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Integrationsydelse: Udbetalte ydelser er højere for enlig med 3 børn end par med 3 børn

De udbetalte ydelser for personer på integrationsydelse⁵⁶ er højere for enlige med 3 børn (21.800 kr.) end for par med 3 børn (20.900 kr.), jf. figur 28.5. Det forekommer absurd, at en familie på 4 skal have højere udbetalte ydelser end en familie på 5⁵⁷. I modsætning hertil er ydelsen for par uden børn betydeligt højere end for enlige uden børn.

Figur 28.5
Udbetalte ydelser pr. måned efter skat for enlige hhv. par på integrationsydelse, over 30 år, seks år i landet, 2023

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

29. Dagpenge: Incitament til at tage lavtlønsjob

Dagpengemodtagere på maksimale dagpenge

For en dagpengemodtager, der er på maksimale dagpenge, er incitamentet til at tage et lavtlønsjob til 138,6 kr. i timen (154,6 kr. inkl. pension) begrænset. En enlig dagpengemodtager uden børn vil få en stigning i rådighedsbeløbet på 600 kr. om måneden ved at tage et lavtlønsjob. For dagpengemodtagere med 1 eller 2 børn er gevinsten ved at tage et lavtlønsjob på 900 kr. om måneden.

Desuden vil jobbet give øgede pensionsindbetalinger til en værdi af 900 kr. om måneden (efter skat). Se Boks 26.1. for opgørelse af timeløn samt overvejelser om indregning af pension i forskelsbeløb.

Der er regnet på forskellen mellem at være i beskæftigelse hele året samt at være ledig den første måned og herefter 11 måneders beskæftigelse. Dvs. der er regnet på forskellen mellem at være ledig eller i beskæftigelse i den første måned (og derefter 11 måneders beskæftigelse i begge scenarier)⁵⁸.

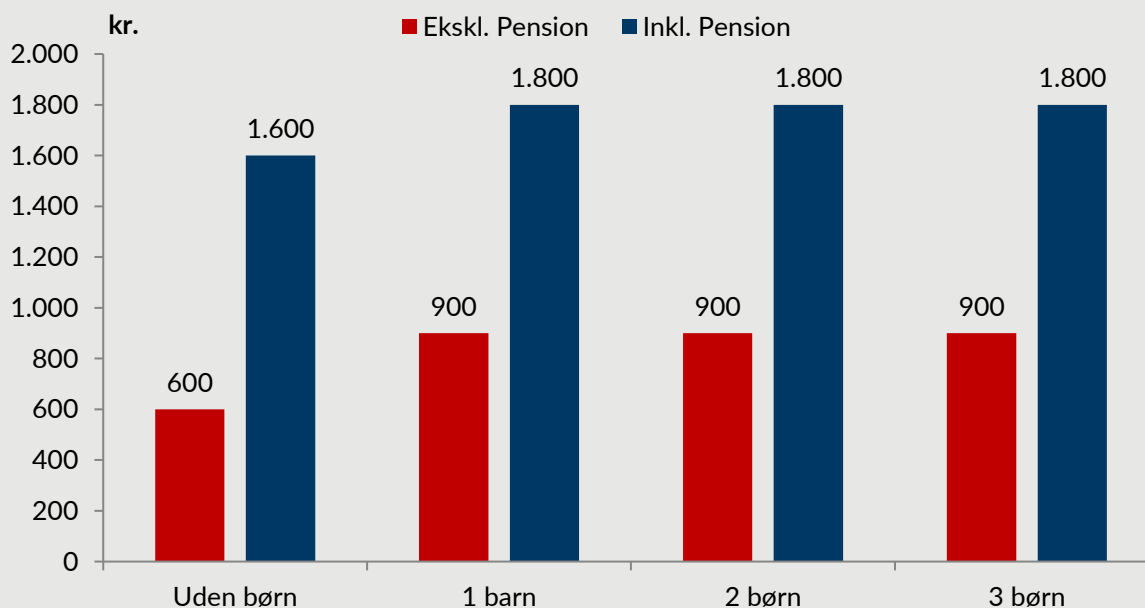
⁵⁶ Ved ophold 6 år i landet hvor man har ret til fulde børneydelser.

⁵⁷ Bemærk at enlige modtager børnebidrag, der som udgangspunkt betales af den anden forælder. Hvis børnebidraget ikke bliver betalt af den anden forælder, kan man få børnebidraget udbetalt fra Udbetaling Danmark, der derefter vil søge at opkræve beløbet af den anden forælder.

⁵⁸ Årsagen til, at der her regnes på effekten af ved at tage et job på månedsbasis (og ikke årsbasis som det typisk gøres ved beregninger af forskelsbeløb) er, at det på den måde bliver tydeligere at se effekten af beskæftigelsestillægget, som man kan få 3 måneder, dvs. ikke hele året. Der er således mærkbar forskel på incitamentet til at tage et job i de første 3 måneder med beskæftigelsestillæg og de efterfølgende måneder uden beskæftigelsestillæg.

Figur 29.1

Forskelsbeløb for en enlig i lavtlønsjob ved at være arbejde i 12 måneder i stedet for at arbejde i 11 måneder og være 1 måned på maksimale dagpenge, 2023

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.7

I ovenstående er ikke indregnet det nye beskæftigelsestillæg, der betyder at dagpengemodtagere, der bl.a. har været beskæftiget i 2 ud af de seneste 3 år⁵⁹, vil kunne få et tillæg til dagpengene på ca. 3.700 kr. de første tre måneder. Beskæftigelsestillægget betyder, at der vil være et tab på 1.700 kr. (ekskl. pension) ved at tage et lavtlønsjob (tab på 800 kr. inkl. pension), jf. figur 29.2.

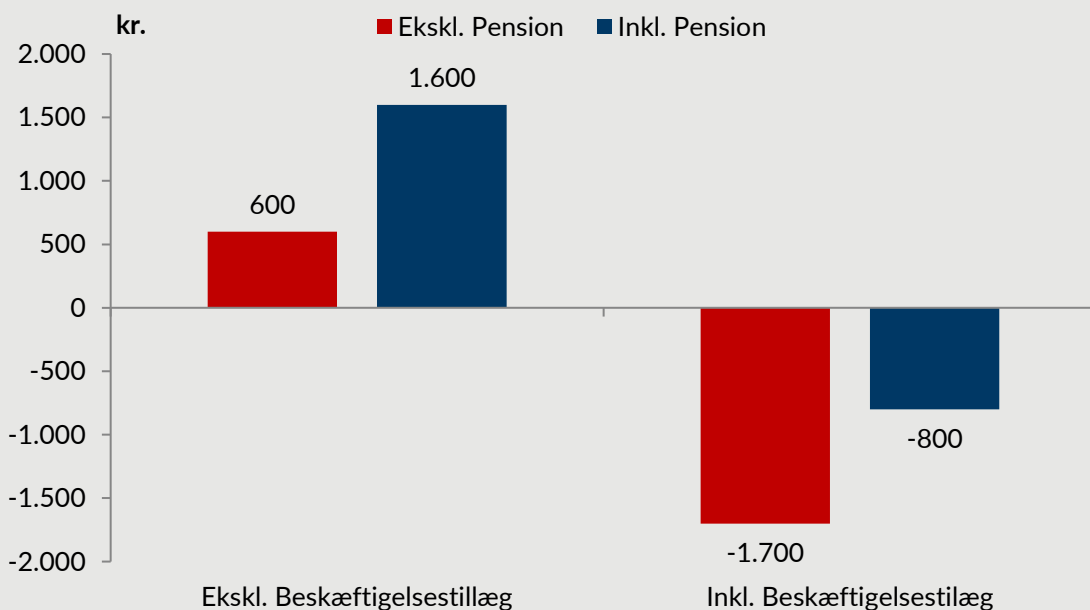
Efter 3 måneders ledighed ophører beskæftigelsestillægget. Dermed stiger incitamentet til at tage et lavtlønsjob. Som nævnt er gevinsten ved at tage et lavtlønsjob på 600 kr. (ekskl. pension) uden beskæftigelsestillægget.

Formentligt vil mange af de personer, som er berettiget til beskæftigelsestillægget, have et bedre job-alternativ end et lavtlønsjob til 138,6 kr. i timeløn. For at optjene ret til det fulde beskæftigelsestillæg, kræver det et job med en timeløn på mindst 177 kr. Men beregningerne viser, at for de ledige, der gerne vil hurtigt i job igen med et lavtlønsjob, der er der et decideret tab. Og dermed et klart incitament til at vente med at finde et job, til efter de 3 måneder med ret til beskæftigelsestillægget.

⁵⁹ For at kunne modtage beskæftigelsestillægget skal man have været medlem af en a-kasse de seneste fire år, inden man bliver ledig, og sammenlagt have haft to års fuldtidsansættelse de seneste tre år.

Figur 29.2

Forskelsbeløb for en enlig i lavtlønsjob ved at være arbejde i 12 måneder i stedet for at arbejde i 11 måneder og være 1 måned på maksimale dagpenge, 2023

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.8

En reduktion i dagpengene vil øge gevinsten ved at tage et job og derigennem øge beskæftigelsen. Dagpengekommissionen beregnede, at en 10 pct. reduktion i dagpengene vil øge beskæftigelsen med 13.000 personer. En reduktion i dagpengeperioden fra 2 til 1 år vil øge beskæftigelsen med 22.000 personer⁶⁰.

Dagpengemodtagere, som ikke er på maksimale dagpenge

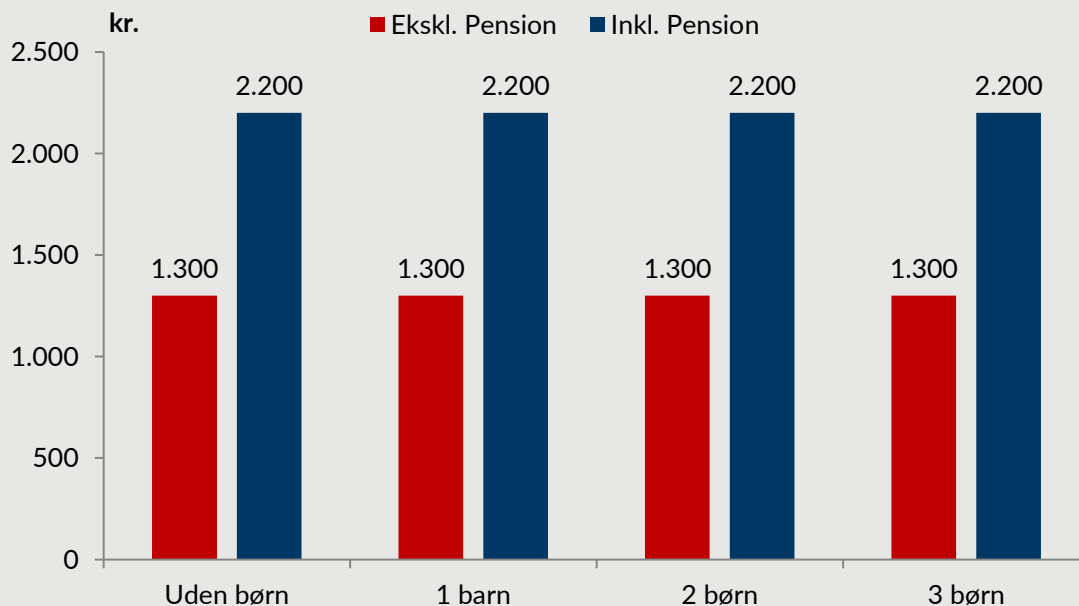
Har man et lavtlønsjob til 138,6 kr. i timen (154,6 kr. inkl. pension), er lønnen ikke høj nok til at optjene ret til maksimale dagpenge. Det øger forskelsbeløbet en anelse ift. en situation, hvor man har optjent ret til maksimale dagpenge og overvejer at tage et lavtlønsjob. Forskelsbeløbet er dog fortsat beskedent på blot 1.300 kr. (2.200 kr. inkl. pension) om måneden, jf. figur 29.3.

Forskellen ift. figur 29.1 er, at i figur 29.1 er personen på maksimale dagpenge (fordi personen har optjent dette i et tidligere job), mens dette ikke er tilfældet i figur 29.3.

⁶⁰ Kilde: Dagpengekommissionen: "Dagpengemodellen, Teknisk analyserapport", oktober 2015

Figur 29.3

Forskelsbeløb for en enig i lavtlønsjob ved at være arbejde i 12 måneder i stedet for at arbejde i 11 måneder og være 1 måned på dagpenge, 2023

Kilde: Se appendiks 2, tabel A2.9

30. Dagpenge: Kompensationsgrader i Danmark ift. OECD

Danmark er kendetegnet ved at have relativt høje kompensationsgrader særligt for lavtlønnede, bl.a. når man ser på dagpengesystemet. For lavtlønnede i Danmark er nettokompensationsgraden på 88 pct. Det er den 3. højeste kompensationsgrad blandt OECD-lande.

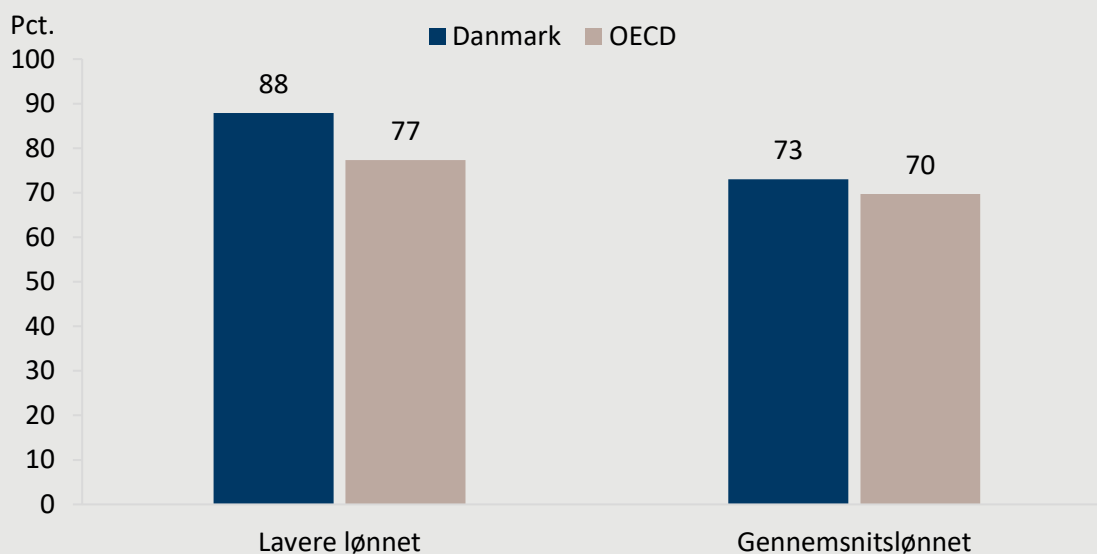
Til sammenligning er gennemsnittet blandt OECD-lande på 77 pct., jf. figur 30.1. En nettokompensationsgrad på 88 pct. betyder, at hvis man som beskæftiget har en disponibel indkomst efter skat på fx 15.000 kr. om måneden, så vil man som ledig have en disponibel indkomst efter skat på 13.200 kr. (88 pct. af 15.000 kr.).

De høje nettokompensationsgrader for lavtlønnede indebærer, at det økonomiske incitament til at tage et job er beskedent sammenlignet med andre lande.

For gennemsnitslønnede er nettokompensationsgraden i Danmark på 73 pct. mod i gennemsnit 70 pct. blandt OECD-landene.

Figur 30.1

Nettokompensationsgrader for forsikrede ledige, Danmark og OECD, 2021

Anm.: "OECD" angiver gennemsnittet for OECD-landene. Nettokompensationsgraden er beregnet som gennemsnittet af de otte familietyper, der indgår i OECD's database. En lavere lønnet tjener 67 pct. af en gennemsnitsløn.

Kilde: OECD og CEPOS-beregninger

Appendiks 1. Beskrivelse af metode

Boks A1.1

Metodevalg ved anvendelse af Danmarks Statistiks personregistre

Indkomstdefinition:

Analyserne i denne publikation benytter Danmarks Statistiks nyeste (2013) definition af disponibel indkomst med tre ændringer:

1. Private pensionsindbetalinger er fratrukket den disponible indkomst. Dermed behandles private pensionsindbetalinger på samme måde som indbetalinger til arbejdsmarkedspensioner. Denne metode anvendes også af Finansministeriet.
2. Personer, som har opholdt sig i landet i mindre end 365 dage, får skaleret deres indkomster op til helårsniveau.

Population:

Følgende personer og deres familier er udeladt:

1. Udeboende børn under 18 år
2. Personer der ikke er skattepligtige
3. Personer som ikke er slutlignet
4. Personer som har opholdt sig mindre end 90 dage i landet
5. Personer med en ækvivaleret disponibel indkomst på 0 kr. (ekskl. grøn check)

Denne population følger overordnet set Finansministeriets opgørelse af populationen.

Familiebegreb:

Særligt i forbindelse med ækvivalering af de disponible indkomster har det betydning, hvordan man definerer en familie. I denne publikation har vi benyttet Danmarks Statistiks E-familiebegreb, som også anvendes af Danmarks Statistik og Finansministeriet. I dette familiebegreb består en familie af en enlig eller et par med eller uden børn. Hjemmeboende børn over 25 år tæller dog ikke med i forældrenes familie, men som en familie i sig selv.

Ækvivalering:

Ved beregning af stordriftsfordele har vi anvendt Finansministeriets ækvivaleringsfaktor: (Antal personer i familie)^{0,6}.

Se boks A1.3 for en forklaring af ækvivalering og stordriftsfordele.

Boks A1.2

Indkomstbegreber

I denne boks forklares de forskellige indkomstbegreber, der benyttes i denne redegørelse.

Bruttoindkomst: Dette indkomstbegreb er et mål for en persons samlede indkomster før skat. Det indeholder løn inkl. indbetalinger til arbejdsmarkedspensioner, nettooverskud af selvstændig virksomhed, offentlige overførsler, aktieindkomst, renteindtægter fratrukket renteudgifter, udbetalinger fra pensionsordninger samt anden formueindkomst, herunder lejeindtægter ved udlejning af sommerhus samt helårsbolig. Endelig indgår en række atypiske indkomster, så som børnebidrag, legater og visse indkomster fra udlandet.

Disponibel indkomst: Beregnes som bruttoindkomst tillagt lejeværdi af egen bolig fratrukket pensionsindbetalinger, skattebetalinger og eventuelt underholdningsbidrag.

Formueindkomst: Består hovedsageligt af aktieindkomst, nettorenteindtægter og private pensionsudbetalinger samt lejeindtægter ved udlejning af sommerhus eller helårsbolig.

Erhvervsindkomst: Løn inkl. arbejdsmarkedspension plus nettooverskud af selvstændig virksomhed.

Boks A1.3

Stordriftsfordele i familier: Fra faktiske til ækvivalerede indkomster

Ved opgørelsen af de disponible indkomster benyttes de såkaldte ækvivalerede disponible indkomster, som tager højde for stordriftsfordelene ved at være flere i familien.

Et ægtepar behøver ikke at have en indkomst, der er dobbelt så stor som en enlig, for at have den samme levestandard. Det skyldes, at der er stordriftsfordele ved at bo flere i samme husholdning (to personer behøver fx ikke to køleskabe, men kan deles om et). Den ækvivalerede indkomst er altså et mål for, hvor meget der er til rådighed for hver enkelt person i familien, når der tages højde for stordriftsfordele.

Sammenhængen mellem udgiftsbehovet og antallet af familiemedlemmer kan approksimeres ved et såkaldt ækvivalensmål. Finansministeriet og denne analyse anvender et ækvivalensmål givet ved (antal personer i familien)^{0,6}.

Hvis en enlig uden børn har en disponibel indkomst efter skat på fx 200.000 kr., skal en familie med 2 medlemmer have en disponibel indkomst efter skat på $200.000 \cdot 2^{0,6} = 303.100$ kr. for at opnå den samme levestandard, jf. tabel A1.1.

Den ækvivalerede disponible indkomst for hvert familiemedlem er derfor defineret som familiens samlede disponible indkomst divideret med (antal personer i familien)^{0,6}.

Tabel A1.1

Ækvivaleret og faktisk disponibel indkomst

Antal børn	Enlige			Par		
	0	1	2	0	1	2
Faktisk disponibel indkomst	200.000	303.100	386.600	303.100	386.600	459.500
Ækvivaleret indkomst	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000

Appendiks 2. Forskelsbeløb: Integrationsydelse, kontanthjælp og dagpenge

Tabel A2.1
Rådighedsbeløb pr. måned for en enlig i lavtlønsjob eller på integrationsydelse, tre år i landet, 2023

	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	Int.-ydelse	I job	Int.-ydelse	I job	Int.-ydelse	I job	Int.-ydelse	I job
	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer
Arbejdstimer/uge								
Bruttoløn	0	22.100	0	22.100	0	22.100	0	22.100
Integrationsydelse	6.300	0	12.700	0	12.700	0	12.700	0
Skattepligtig indkomst	6.300	22.100	12.700	22.100	12.700	22.100	12.700	22.100
Arbejdsmarkedsbidrag	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800
Skat	900	5.300	3.200	4.900	3.200	4.800	3.200	4.800
Skattepligtig indkomst efter skat	5.500	15.100	9.500	15.500	9.500	15.500	9.500	15.500
Boligstøtte	1.800	600	2.300	2.100	2.700	3.000	2.700	3.600
Børnerelaterede ydelser	0	0	1.800	1.800	3.300	3.300	4.800	4.800
Samlet indkomst efter skat	7.300	15.700	13.600	19.400	15.500	21.800	17.000	23.900
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	5.100	5.100	7.100	7.100	7.600	7.600	7.600	7.600
A-kasse, fagforening	0	0	0	0	0	0	0	0
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	0	0	0	0	0	0
Transportudgifter	0	600	0	600	0	600	0	600
Samlede udgifter	5.100	5.700	7.100	7.700	7.600	8.200	7.600	8.200
Rådighedsbeløb	2.200	10.000	6.600	11.700	7.900	13.600	9.400	15.600
Forskelsbeløb	7.800		5.200		5.700		6.300	
Pensionsindbetalinger efter skat	0	1.300	0	1.300	0	1.300	0	1.300
Forskelsbeløb inkl. pension	9.100		6.400		7.000		7.600	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. For enlige integrationsydelsesmodtagere uden børn kommer 1.200 kr. af boligstøtten fra særlig støtte. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Tabel A2.2
Rådighedsbeløb pr. måned for en enlig i lavtlønsjob eller på integrationsydelse, seks år i landet, 2023

	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	Int.-ydelse	I job	Int.-ydelse	I job	Int.-ydelse	I job	Int.-ydelse	I job
Arbejdstimer/uge	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer
Bruttoløn	0	22.100	0	22.100	0	22.100	0	22.100
Integrationsydelse	6.300	0	12.700	0	12.700	0	12.700	0
Skattepligtig indkomst	6.300	22.100	12.700	22.100	12.700	22.100	12.700	22.100
Arbejdsmarkedsbidrag	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800
Skat	900	5.300	3.200	4.900	3.200	4.800	3.200	4.800
Skattepligtig indkomst efter skat	5.500	15.100	9.500	15.500	9.500	15.500	9.500	15.500
Boligstøtte	1.800	600	2.300	2.100	2.700	3.000	2.700	3.600
Børnerelaterede ydelser	0	0	3.500	3.500	6.500	6.500	9.500	9.500
Samlet indkomst efter skat	7.300	15.700	15.400	21.100	18.800	25.100	21.800	28.700
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	5.100	5.100	7.100	7.100	7.600	7.600	7.600	7.600
A-kasse, fagforening	0	0	0	0	0	0	0	0
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	0	0	0	0	0	0
Transportudgifter	0	600	0	600	0	600	0	600
Samlede udgifter	5.100	5.700	7.100	7.700	7.600	8.200	7.600	8.200
Rådighedsbeløb	2.200	10.000	8.300	13.500	11.200	16.900	14.100	20.400
Forskelsbeløb	7.800		5.200		5.700		6.300	
Pensionsindbetalinger efter skat	0	1.300	0	1.300	0	1.300	0	1.300
Forskelsbeløb inkl. pension	9.100		6.400		7.000		7.600	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. For enlige integrationsydelsesmodtagere uden børn kommer 1.200 kr. af boligstøtten fra særlig støtte. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Tabel A2.3
Rådighedsbeløb pr. måned for et par på integrationsydelse og et par hvor den ene er i lavtlønsjob, tre år i landet, 2023

	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	Int.- ydelse	1 på intyd og 1 i job	Int.- ydelse	1 på intyd og 1 i job	Int.- ydelse	1 på intyd og 1 i job	Int.- ydelse	1 på intyd og 1 i job
Arbejdstimer/uge	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer
Bruttoløn	0	22.100	0	22.100	0	22.100	0	22.100
Integrationsydelse	12.700	0	17.800	2.200	17.800	2.200	17.800	2.200
Skattepligtig indkomst	12.700	22.100	17.800	24.300	17.800	24.300	17.800	24.300
Arbejdsmarkedsbidrag	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800
Skat	1.700	3.800	3.600	4.600	3.600	4.500	3.600	4.500
Skattepligtig indkomst efter skat	11.000	16.600	14.200	18.000	14.200	18.000	14.200	18.000
Boligstøtte	800	800	2.600	1.700	3.500	2.600	3.700	3.200
Børnerelaterede ydelser	0	0	500	500	1.000	1.000	1.500	1.500
Samlet indkomst efter skat	11.700	17.400	17.200	20.100	18.600	21.600	19.400	22.700
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	6.500	6.500	7.200	7.200	7.700	7.700	7.800	7.800
A-kasse, fagforening	0	0	0	0	0	0	0	0
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	200	400	200	600	200	700
Transportudgifter	0	600	0	600	0	600	0	600
Samlede udgifter	6.500	7.100	7.300	8.200	7.900	8.900	8.000	9.100
Rådighedsbeløb	5.200	10.300	9.900	12.000	10.700	12.700	11.400	13.600
Forskelsbeløb	5.000		2.100		1.900		2.200	
Pensionsindbetalinger efter skat	0	1.300	0	1.300	0	1.300	0	1.300
Forskelsbeløb inkl. pension	6.300		3.400		3.200		3.500	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Tabel A2.4
Rådighedsbeløb pr. måned for et par på integrationsydelse og et par hvor den ene er i lavtlønsjob, seks år i landet, 2023

	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	<i>Int.- ydelse</i>	<i>1 på intyd og 1 i job</i>	<i>Int.- ydelse</i>	<i>1 på intyd og 1 i job</i>	<i>Int.- ydelse</i>	<i>1 på intyd og 1 i job</i>	<i>Int.- ydelse</i>	<i>1 på intyd og 1 i job</i>
	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer
Arbejdstimer/uge								
Bruttoløn	0	22.100	0	22.100	0	22.100	0	22.100
Integrationsydelse	12.700	0	17.800	2.200	17.800	2.200	17.800	2.200
Skattepligtig indkomst	12.700	22.100	17.800	24.300	17.800	24.300	17.800	24.300
Arbejdsmarkedsbidrag	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800
Skat	1.700	3.800	3.600	4.600	3.600	4.500	3.600	4.500
Skattepligtig indkomst efter skat	11.000	16.600	14.200	18.000	14.200	18.000	14.200	18.000
Boligstøtte	800	800	2.600	1.700	3.500	2.600	3.700	3.200
Børnerelaterede ydelser	0	0	1.000	1.000	2.000	2.000	3.000	3.000
Samlet indkomst efter skat	11.700	17.400	17.700	20.600	19.600	22.600	20.900	24.100
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	6.500	6.500	7.200	7.200	7.700	7.700	7.800	7.800
A-kasse, fagforening	0	0	0	0	0	0	0	0
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	200	400	200	600	200	700
Transportudgifter	0	600	0	600	0	600	0	600
Samlede udgifter	6.500	7.100	7.300	8.200	7.900	8.900	8.000	9.100
Rådighedsbeløb	5.200	10.300	10.400	12.500	11.700	13.700	12.900	15.100
Forskelsbeløb	5.000		2.100		1.900		2.200	
Pensionsindbetalinger efter skat	0	1.300	0	1.300	0	1.300	0	1.300
Forskelsbeløb inkl. pension	6.300		3.400		3.200		3.500	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Tabel A2.5
Rådighedsbeløb pr. måned for en enlig i lavtlønsjob eller på kontanthjælp, 2023

Arbejdstimer/uge	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	Kontant- hjælp	I job	Kontant- hjælp	I job	Kontant- hjælp	I job	Kontant- hjælp	I job
	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer
Bruttoløn	0	22.100	0	22.100	0	22.100	0	22.100
Kontanthjælp	11.800	0	15.800	0	15.800	0	15.800	0
Skattepligtig indkomst	11.800	22.100	15.800	22.100	15.800	22.100	15.800	22.100
Arbejdsmarkedsbidrag	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800
Skat	2.900	5.300	4.300	4.900	4.300	4.800	4.300	4.800
Skattepligtig indkomst efter skat	9.000	15.100	11.400	15.500	11.500	15.500	11.500	15.500
Boligstøtte	1.800	600	700	2.100	1.100	3.000	1.100	3.600
Børnerelaterede ydelser	0	0	3.500	3.500	6.500	6.500	9.500	9.500
Samlet indkomst efter skat	10.800	15.700	15.700	21.100	19.100	25.100	22.100	28.700
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	5.100	5.100	7.100	7.100	7.600	7.600	7.600	7.600
A-kasse, fagforening	0	0	0	0	0	0	0	0
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	0	0	0	0	0	0
Transportudgifter	0	600	0	600	0	600	0	600
Samlede udgifter	5.100	5.700	7.100	7.700	7.600	8.200	7.600	8.200
Rådighedsbeløb	5.700	10.000	8.600	13.500	11.500	16.900	14.400	20.400
Forskelsbeløb	4.400		4.900		5.400		6.000	
Pensionsindbetalinger efter skat	200	1.300	200	1.300	200	1.300	200	1.300
Forskelsbeløb inkl. pension	5.500		5.900		6.500		7.100	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. For enlige kontanthjælpsmodtagere uden børn kommer 1.200 kr. af boligstøtten fra særlig støtte. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypemodel

Tabel A2.6
Rådighedsbeløb pr. måned for et par på kontanthjælp og et par hvor den ene er i lavtlønsjob, 2023

Arbejdstimer/uge	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	Kontant- hjælp	I job	Kontant- hjælp	I job	Kontant- hjælp	I job	Kontant- hjælp	I job
	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer	0 timer	37 timer
Bruttoløn	0	22.100	0	22.100	0	22.100	0	22.100
Kontanthjælp	23.700	8.200	31.600	16.000	31.600	16.000	31.600	16.000
Skattepligtig indkomst	23.700	30.300	31.600	38.200	31.600	38.200	31.600	38.200
Arbejdsmarkedsbidrag	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800
Skat	5.800	6.800	8.700	9.700	8.700	9.700	8.700	9.700
Skattepligtig indkomst efter skat	17.900	21.700	22.900	26.700	22.900	26.700	22.900	26.700
Boligstøtte	0	100	0	0	0	0	0	400
Børnerelaterede ydelser	0	0	1.000	1.000	2.000	2.000	3.000	3.000
Samlet indkomst efter skat	17.900	21.900	23.900	27.700	24.900	28.700	25.800	30.000
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	6.500	6.500	7.200	7.200	7.700	7.700	7.800	7.800
A-kasse, fagforening	0	0	0	0	0	0	0	0
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	900	1.100	1.300	1.700	1.600	2.200
Transportudgifter	0	600	0	600	0	600	0	600
Samlede udgifter	6.500	7.100	8.100	8.900	9.000	10.000	9.400	10.500
Rådighedsbeløb	11.400	14.800	15.800	18.800	15.900	18.700	16.400	19.500
Forskelsbeløb	3.400		3.000		2.800		3.100	
Pensionsindbetalinger efter skat	400	1.500	400	1.500	400	1.500	400	1.500
Forskelsbeløb inkl. pension	4.400		4.100		3.900		4.100	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypemodel

Tabel A2.7
Rådighedsbeløb pr. år for en enlig i lavtlønsjob eller 1 måned på maksimale dagpenge, 2023

	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	Dagpenge	I job	Dagpenge	I job	Dagpenge	I job	Dagpenge	I job
Antal måneder i beskæftigelse	11	12	11	12	11	12	11	12
Bruttoløn	243.400	265.500	243.400	265.500	243.400	265.500	243.400	265.500
Dagpenge	19.500	0	19.500	0	19.500	0	19.500	0
Skattepligtig indkomst	262.900	265.500	262.900	265.500	262.900	265.500	262.900	265.500
Arbejdsmarkedsbidrag	19.500	21.200	19.500	21.200	19.500	21.200	19.500	21.200
Skat	60.600	60.200	56.000	55.200	55.800	55.000	55.800	55.000
Skattepligtig indkomst efter skat	182.900	184.100	187.400	189.100	187.700	189.300	187.700	189.300
Boligstøtte	7.600	7.600	25.200	25.000	36.100	36.000	43.300	43.200
Børnerelaterede ydelser	0	0	42.400	42.400	78.500	78.500	114.500	114.500
Samlet indkomst efter skat	190.500	191.700	255.000	256.500	302.300	303.800	345.500	347.000
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	61.200	61.200	84.600	84.600	91.000	91.000	91.800	91.800
A-kasse, fagforening	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	0	0	0	0	0	0
Transportudgifter	6.600	7.200	6.600	7.200	6.600	7.200	6.600	7.200
Samlede udgifter	80.600	81.200	104.000	104.600	110.300	110.900	111.200	111.800
Rådighedsbeløb	109.900	110.500	151.000	151.900	191.900	192.800	234.300	235.200
Forskelsbeløb	600		900		900		900	
Pensionsindbetalinger efter skat	14.500	15.400	14.500	15.400	14.500	15.400	14.500	15.400
Forskelsbeløb inkl. pension	1.600		1.800		1.800		1.800	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Tabel A2.8
Rådighedsbeløb pr. år for en enlig uden børn i lavtlønsjob eller 1 måned på maksimale dagpenge med og uden beskæftigelsestillæg, 2023

	Ekskl. beskæftigelsestillæg		Inkl. beskæftigelsestillæg	
	Dagpenge	I job	Dagpenge	I job
Antal måneder i beskæftigelse	11	12	11	12
Bruttoløn	243.400	265.500	243.400	265.500
Dagpenge	19.500	0	23.300	0
Skattepligtig indkomst	262.900	265.500	266.700	265.500
Arbejdsmarkedsbidrag	19.500	21.200	19.500	21.200
Skat	60.600	60.200	61.900	60.200
Skattepligtig indkomst efter skat	182.900	184.100	185.200	184.100
Boligstøtte	7.600	7.600	7.600	7.600
Børnerelaterede ydelser	0	0	0	0
Samlet indkomst efter skat	190.500	191.700	192.800	191.700
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	61.200	61.200	61.200	61.200
A-kasse, fagforening	12.800	12.800	12.800	12.800
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	0	0
Transportudgifter	6.600	7.200	6.600	7.200
Samlede udgifter	80.600	81.200	80.600	81.200
Rådighedsbeløb	109.900	110.500	112.200	110.500
Forskelsbeløb	600		-1.700	
Pensionsindbetalinger efter skat	14.500	15.400	14.500	15.400
Forskelsbeløb inkl. pension	1.600		-800	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypermodel

Tabel A2.9
Rådighedsbeløb pr. år for en enlig i lavtlønsjob eller 1 måned på dagpenge, 2023

	Ingen børn		1 barn		2 børn		3 børn	
	Dag- penge	I job	Dag- penge	I job	Dag- penge	I job	Dag- penge	I job
Antal måneder i beskæftigelse	11	12	11	12	11	12	11	12
Bruttoløn	243.400	265.500	243.400	265.500	243.400	265.500	243.400	265.500
Dagpenge	18.600	0	18.600	0	18.600	0	18.600	0
Skattepligtig indkomst	262.000	265.500	262.000	265.500	262.000	265.500	262.000	265.500
Arbejdsmarkedsbidrag	19.500	21.200	19.500	21.200	19.500	21.200	19.500	21.200
Skat	60.200	60.200	55.700	55.200	55.400	55.000	55.400	55.000
Skattepligtig indkomst efter skat	182.300	184.100	186.800	189.100	187.100	189.300	187.100	189.300
Boligstøtte	7.600	7.600	25.400	25.000	36.300	36.000	43.500	43.200
Børnerelaterede ydelser	0	0	42.400	42.400	78.500	78.500	114.500	114.500
Samlet indkomst efter skat	189.900	191.700	254.600	256.500	301.800	303.800	345.100	347.000
Boligudgift, inkl. vand, varme og el	61.200	61.200	84.600	84.600	91.000	91.000	91.800	91.800
A-kasse, fagforening	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800	12.800
Forældrebetaling til dagtilbud	0	0	0	0	0	0	0	0
Transportudgifter	6.600	7.200	6.600	7.200	6.600	7.200	6.600	7.200
Samlede udgifter	80.600	81.200	104.000	104.600	110.300	110.900	111.200	111.800
Rådighedsbeløb	109.300	110.500	150.600	151.900	191.500	192.800	233.900	235.200
Forskelsbeløb	1.300		1.300		1.300		1.300	
Pensionsindbetalinger efter skat	14.500	15.400	14.500	15.400	14.500	15.400	14.500	15.400
Forskelsbeløb inkl. pension	2.200		2.200		2.200		2.200	

Anm.: De viste tal for lønninger og overførsler er opgjort, efter at ATP-betalinger er fratrukket. Børnene antages at være mellem 7 og 14 år. Der er forudsat en månedlig husleje for en enlig uden børn på 4.200 kr., på 5.800 kr. for en enlig med 1 barn og på 6.300 kr. for en enlig med 2 eller 3 børn og månedlige øvrige boligudgifter på 900 kr. for en enlig uden børn, 1.200 kr. for en enlig med et eller to børn og 1.300 kr. for en enlig med tre børn. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger på Finansministeriets familietypemodell